ሓዳስ ኤርትራ

መበል 33 ዓመት ቁ.2 | ቀዳም 2 መስከረም 2023 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2

ሽዱሽተ ሽሕ ዶላር ኣብ ውሽጢ ...

ገጽ 3

ካብ ማህደር ዝኽረታት ሰብ ቀደም

ገጽ 5

"ስትራተጂና፥ ኣንበጣ ከይነፈረ፡ ኩብኩብታ ኸሎ ምጥፋእ እዩ"

ገጽ 7

ንጽጉማት ሰባት ክዳውንቲ ዘልብስ ሮቦት

ገጽ 11

ውድድር እዚ ክፍለ ሰራዊት 84 ቀጺሉ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ምስ ፕረዚደንት ባንክ ልምዓት ኣፍሪቃ ተዘራረቡ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ፡ ንፕረዚደንት ባንክ ልምዓት ኣፍሪቃ ዶ/ር ኣኪንወሚ ኣዴሲና፡ ትማሊ ኣብ ሰዓታት ድሕረ-ቐትሪ ኣብ መቐበሊ ኣጋይሽ ደንደን ተቐቢሎም ኣዘራሪቦም።

ፕረዚደንት ኢሳይያስን ዶ/ር ኣዴሲናን፡ ባንክ ልምዓት ኣፍሪቃ ኣብ ጽላታት ሕርሻ፡ ጸዓት፡ ምምዕባል ጕምጕም ባሕሪን ካልኦት ንቀጠባዊ ምዕባለ ኤርትራ ዝሕግዙ ጽላታትን ኣተኲሮም ተዘራሪቦም።

ኣብ'ቲ ርክብ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ጽላታት ኣብ ዝትግበሩ ዘለዉን ክጅመሩ ቀዳምነቶም ኣብ መጻኢ ዝትግበሩን መደባት ልምዓት፡ ብሓባር ንምስራሕ ኣብ ስምምዕ ተበጺሑ።

ዝርዝር ናይ'ቲ ዝሃሉ ምትሕብባር፡ ኣብ ዝቕጽል ርክባት ክምዝዘር ተፈሊጡ ኣሎ።

ፕረዚደንት ባንክ ልምዓት ኣፍሪቃ ዶ/ር ኣኪንወሚ ኣዴሲና ንኤርትራ ኣብ ዘካየዶ ሓበሬታ፡ ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ዓሚቝን ውጽኢታውን ዘተ ከም ዘካየደ ብምጥቃስ፡ ባንክ ልምዓት ኣፍሪቃ ንኤርትራ እሙን መሻርኽቲ ከም ዝኾነ መደባት ልምዓት ኤርትራ ንምድጋፍ ቅሩብ ምዃኑን ኣረጋጊጹ።

ኣብ'ቲ ርክብ፡ ሚኒስተር ፋይናንስን ሃገራዊ ልምዓትን ዶ/ር ገርጊስ ተኽለሚካኤልን ሓላፊ ቁጠባዊ ጉዳያት ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራስን ፍትሕን ኣቶ ሓጎስ ገብረሂወትን ተረኺቦም ነይሮም።

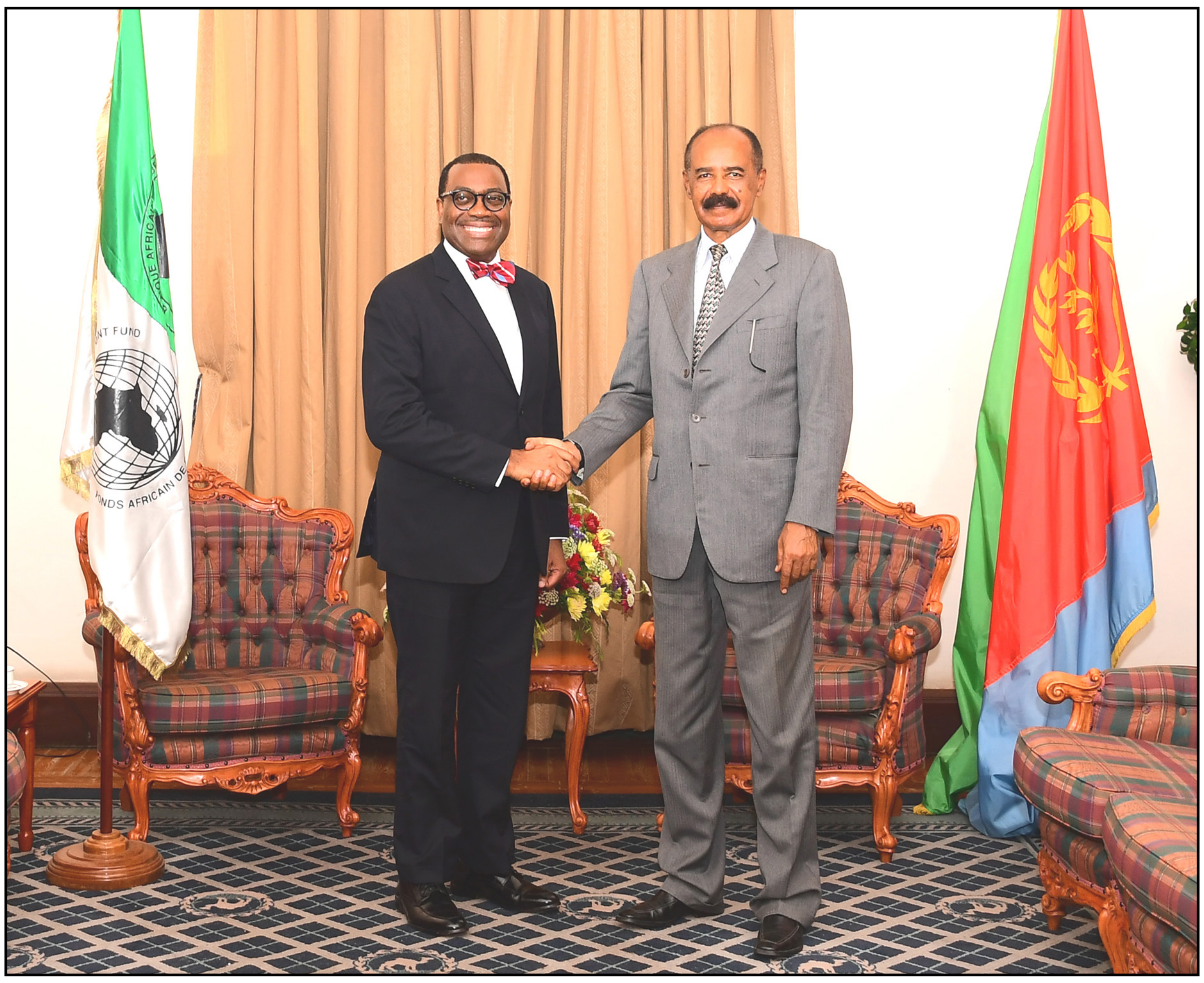

ብሓሶት ሓዊ ምንብድባድ ደው ክብል ይግባእ!

ኣብ ደቡብ ኤርትራን ሱዳንን ናይ ኣጸዋር ምትሕልላፍ ንጥፈታት ከምዘሎ ንምምሳል፣ ኩሉ ኢልካ ብማሕበራዊ ሚድያታት ሕሰው መታለሊ ሓሶታት ከእንፈት ጸኒሑ ኣሎ። እዚ ወዘቢ ኣይኮነን፡ እኩይ ዕላማኡ'ውን ዝሰሓት ኣይኮነን።

ነዚ ሓሶታት ከይዝረፈ ዘጋውሓ መደበራት ሚድያ'ውን ኣይተሳእናን፡

ብሓሶት ሓዊ ናይ ምንብድባድ ዘይሓላፍነታዊ ተግባራት ደው ክብል ይግባእ!

ኣገልግሎት ዜና ኤርትራ

ኣስመራ - 01-09-2023

ብምኽንያት ዝኽሪ ምጅማር ብረታዊ ተጋድሎ ስእላዊ ምርኢት ቀሪቡ

ቦርድ ማሕበራት ተጋደልቲ፡ ብምኽንያት ዝኽሪ መበል 62 ዓመት ምጅማር ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ ዘዳለዎ ስእላዊ ምርኢት፡ ትማሊ ባሕቲ መስከረም ኣብ ኣስመራ - ኣብ ጐደና ቤት-ጽሕፈት ምምሕዳር ዞባ ማእከል ተኸፊቱ።

ኣብ'ቲ ኣብ ቅድሚ ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ማለት ካብ 1941 ዝጀመረ ዝነበረ ...

ገርዞማዊ እዩ መርቑ ከፊትዎ።

ኣብ'ቲ ሚኒስተራት ዝርከብዎም ላዕለዎት ሰበስልጣን መንግስትን ግንባርን ዝተረኸቡሉ ስነስርዓት፡ ኣቦ መንበር ቦርድ ማሕበራት ተጋደልቲ ኣቶ ሰለሙን ተወልደ፡ ስርሒት ባርንቱ 1985 መስተንክራዊ ቅያታት ካብ ዝተፈጸመሉ ታሪኻዊ ግጥማት ሓደ ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ እቲ ታሪኽ ናብ መጻኢ ወለዶ ብዝምጥእ ንምስጋገር ዝዓለመ ምዃኑ ሓቢሩ።

ኣወሃሃድቲ ናይ'ቲ ምርኢት፡ እቲ ትሕዝቶ - ከተማ ባረንቱ ንምሕራር ንዝተኻየደ መጥቃዕትን ንዘሰዓበ ናይ ምርብራብን ምዝላቕን እዋን ዝገልጽ ስእልታትን ካርታታትን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ምሕራር ባረንቱ ናይ ዝተሰውኡ ተጋደልቲ ስእልታትን ኣስማትን - ምስናይ ዕሉተ ምስላፍን መስዋእትን ከምዝጠቓልል ገሊጾም።

ቀሪቡ ዘሎ ስእላዊ ምርኢት፡ ን38 ዓመታት ንድሕሪት ተመሊሶም፡ ንዝሓለፍዎ ኩነታት ከም ዘየኽሰሮም ዝጠቕሱ ተዓዘብቲ፡ እቲ ትሕዝቶ ንሓይሊ ህዝባዊ ግንባር ኣብ ሱዳ ኣጉሊሑ ዘርኢ ኮይኑ ከምዝረኸብዎ ሓቢሮም።

እቲ ምርኢት፡ ክሳብ 5 መስከረም ንህዝቢ ክፉት ኮይኑ ክቕጽል እዩ።

ሽዱሽተ ሽሕ ዶላር ኣብ ውሽጢ 3 ሰዓታት

ሃብተሚካኤል ዕቑባስላሴ

ኣብ'ዛ ብስሰዐ ተባሒታ ዘላ ዓለምና ክንጽዮ ኣበሸኻ ሓሊፍኻ ብዙሕ ካልኦት ምሕሳብ፡ ሰብኣውነትካ እተረጋግጸሉ መድረኽ እዩ። ብፍላይ ከኣ ብዕድመ ንእሾቱ ክሰም ናይ ጸቢይቲ ሰብ ሓሳብ ክሓስቡን ንዝሓሰብዎ ኣብ ግብሪ ከውዕልዎን ምስ እትርኢ፡ ከይተገረምካ ኣይትተርፍን። እዘን ተቐማጦ ሃገረ ካናዳ ዝኾና ክልተ ኣሕዋት - ኣሰንያ ተመስገንን ኖቤል ተመስገንን ይበሃላ። ኣሰንያ ተማሃሪት 11 ክፍሊ፡ ኖቤል ከኣ

ኣሰንያ ተመስገን

ኖቤል ተመስገን

ተማሃሪት 9ይ ክፍሊ እያ። ኣብ ከተማ ኦታዋ - ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ መርቫለ ከኣ ይመሃራ። ኣብ ትምህርተን ኣዝየን ንፉዓት ተማሃሮ እየን። ዝለዓለ ነጥቢ ብምምዝጋብ፡ ምስ'ቶም ብሉጻት 200 ተማሃሮ - ካብ ማእከላይ ደረጃ ናብ ካልኣይ ደረጃ ሓሊፈን።

ኣብ ሓምለ 2022፡ ስድራቤተን ህዝበንን ሃገረንን ክርኣያ ኣብ ዝመጽኣሉ ግዜ፡ ወለደን ኣብ እምባ ደርሆ ናብ ዝርከብ መእለዪ ዘኽታማት ወሰደአን። ብዙሓ እቶም ዘኽታማት ንወለደን ምስ ሓተታኦም ከኣ መብርሂ ረኸባ። ኣጣ ኣደን ዘይብሎም ዘኽታማት ምኳኖም ምስ ፈለጣ ድማ ኣብ ውሽጠን ፍሉይ ስምዒት ፈጢሩለን። ካብኡ ተበጊሰን ሓደ ሓሳብ ኣበጋ፡ 'ኣብ ዝመጽእ ዓመት ብዮቕምና ገለ ነገር ክንገብር ኣሎና' ብምባል፡ ቅዱስ ሓሳብ ሓሰባ። ናብ ካናዳ ምስ ከደና ገንዘብ ኣዋጺእና ንዓመታ ክንመጽእ ኣሎና ብምባል ድማ ተበገሳ።

ናብ ካናዳ ምስ ምስተመልሳ፡ ገንዘብ ዝረኽባሉ መንገዲ ኣናደያ። ንወለደን "ገለ ነገር ኣዳልውልናሞ ብኣኡ ኣቢልና፡ ነቲ ደሊናዮ ዘለና ሓገዝ ዝኸውን ገንዘብ ክንእክብ" በለኦም። ወለደን በቲ ሓሳቡተን ኣዝዮም ተሓጎሱ፤ ነቲ ዘንቀላኦ ሓሳብ ብምሉእ ዓቕሞም ንኽሕግዝወን ቃል ኣተዉለን። ካልኦት፡ ኣብዚ ስራሕ ካብ ጉድኣን ከይተፈለዩ ክሳብ መወዳእታ ዝተሓጋገዝወን ክልተ ማሓዙተን - ሳምራዊት ፊልጳስን መላን ፊልጳስን እየን።

ወላዲአን ኣቶ ተመስገን ኣፈወርቂ ሰራሕተኛ ናይ'ታ ኣብ ከበባኦም እትርከብ ናይ ኮካ ኮላ ካምፓኒ ስለዝኾኑ፡ ነቶም ትካል ሓሳብ ደቁ ምስ ኣካፈሎም፡ ማስተ ብጥርሑ ከዳልውሉ ምኳኖም ኣፍለጥዎ። መግብን ማስተን ከኣ ኣዳለው። ናይ ቀረባ መሓዙቶም ብምዕዳም፡ ነቲ ናይ ሓገዝ መደብ ኣካየደምዎ። ኣብቲ ዝተዳለወ መደብ እቲ ዝደልያኦ ሓገዝ ክረኽብ ክኢለን። ኣብ ውሽጢ 3 ሰዓታት ኣስታት 6,000 ሽሕ ዶላር ክእክብ ክኢለን። እቲ መደብ ልዕሊ'ቲ ዝሓሰብኦ'ዩ ከይዱለን። ነቲ ዝተኣከበ ገንዘብ እምባኦር፡ ኣብቲ ዝመደብኦ ግዜ ሒዘናኦ ደበኽ በላ። ነቶም ዘኽታማት ክህብኦም ስለ ዘለወ፡ እቲ ገንዘብ ብመንገዲ ሚኒስትሪ ዕዮን ስቡኣዊ ድሕነትን ኣታዊ ኮይኑ።

ካልእ ኣብ ካናዳ እትርከብ፡ ኣስታት 32 ዝኣኸሉ ኣባላት ዘለውዋ ጉጅለ ሕድሪ'ውን ነዚም መንእሰያት ብእወታ'ያ ጸልያቶም። ብሓፈሻ ጉጅለ ሕድሪ ብዙሕ ሃገሮምን ባህሎምን ዝመያየጡላ ጉጅለ እያ። ዝተፈላለየ ሓገዛት ከኣ የበርክት። እዞም ኣርባዕተ መንእሰያት፡ ምስ ጉጅለ ሕድሪ ኮይናም እውን ዝተፈላለየ ሓገዛት የበርክቱ እዮም። እዚ ኣብ 2023 ዝገበርዎ ሓገዝ - ከም ተወሳኺ ብናቶም ተበግሶ ዝገበርዎ ሓገዝ እዩ።

ክረምቲ ምስ መጺኡ'ውን ገለ ነገር ክንገብር ኣሎና ብምባል ተበገሳ። ተማሃሪት ኣሰንያ ኣብ ሃግመተኤ ክትሳጥፍ ከረምቲ። ናቤል ከኣ ኣብ መዓስከር ደንደን ዝርከቡ ጸገማት ተማሃሮ፡ ናይ ቋንቋ ኢንግሊዝ ሓገዝ ክትህብ ከረምቲ። ኣዲኣን ወይዘሮ ሰናይት ገብረመድህን፡ ብዛዕባ እቲ ዝተኻየደ ንጥፈታት ኣመልኪታ ክትዛረብ እንከላ፡ "እቲ ሓሳብተን ኣዝዩ ፈተየዮ። ምኽንያቱ፡ ደቀይ ኤርትራውያን ክኾናለይ እየ ዝደሊ። ባህለን ሕብረተሰበን ኮታ ኩሉ ፈሊጠን ክዓብያለይ እዩ ድሌተይ። እዛ ሃገር ብቐሊል ዋጋ ኣይረኸብናያን መጺኣ፡ ስለዚ፡ ንሕና'ውን ገለ እጃምና ከነበርክት ኣሎና" ክትብል እያ ገሊጻትልና። ብሓፈሻ፡ ኣብ ዕለታዊ ህይወትና ዕዉታት ንምኻን ኣብ እነካይዶ ጉዕዞ፡ ግዜ እቲ ቀንዲ መሳርሒና ካብ ኮነ፡ ንደቂሰብ ክሕግዙ ካብ እንኽእል ህያብት - እቲ ዝበለጸ ግዜና እዩ። እዞም ትስፋዎት ስድራቤት ከኣ ተወሳኺ ትሕዝቶኦም ሐዚም ገጽ ናይቶም ዘኽታማት ክርእዩ እዮም ኣምሪሖም። ክቡር ግዜኦም ብምውፋይ፡ 'ኣጆኹም ኣለናልኩም የሕዋትኩም' ክብልዎም እንከለው፡ ኩሉ ነገር ከይበቕቑ ፍቕርም ለጊሶምሎም።

እዚ ነቶም ካብ ወለዶም ፍቕርን ሓልዮትን ዘይረኸቡ ህጻናት፡ ዓቢ ውዕለት'ዩ። ካልእ ሰብ እውን እንተኾኑ፡ ከቢድ ጸገማት ዘሕለፈ ህይወቱ ብስቓይ ዝተመልኤ፡ ቃንዛኡ ዘኾፍሎ፡ ክሳብ መወዳእታ ጸን ኢሉ ዝሰምዮ ዝሰኣኑ ሰቡ፡ ከምዚ ዓይነት ፍቕርን ሓልዮትን ምስ እነርእዩ፡ ሕጂ ንእሾቶ ካብ ግዜና ብምውፋይ ብጸሞና እንተ ሰሚዕናዮ፡ መንፈሱ ክነጸግዮ ኣይኽእልን ኢና።

ብመንጽሩ ክንረኽቦ እንኽእል ውልቃዊን ማሕበራዊን ክብርታትን ዓወታትን ኣዝዩ ብዙሕ እዩ። በቲ ኣብ ህይወትና ንእሽተይ ዝመስለና ካብ ግዜና ቁዋምነታት ብምሃብ ንስቡት ንምሕጋዝ እንኽሮ ሓገዙ ኣብ'ቶም ሰብት እንመዓራርዮ ክፋል ህይወት፡ እንብርሆ ጸላምን እንፈጥሮ ሰላምን ማዘና ኣልቦ እዩ። ስለዝኾኑ፡ ተራ ናይ'ዞም ስድራ ዕዙዝ እዩ፡፡ቶም ዘኽታማት ንምሕጋዝ ብሽፋት ልቢ፡ ገለ ነገር መላውጥቲ ከይተጸበዩ ስለ ዝዘበገሱ፡ ኣብ ገጽ እቶም ስድራ ሰላም ዓሰሉ ኢና እርኢናዮ።

ስድራ ተመስገን ኣፈወርቂ ብዚይ ዝኾነ ትጸቢት ሓገዞም ስለ ዘበርከቱ፡ ዝዓበየ መኽሰቡ ሕልናዊ ሩፍታ ረኺቦም እዮም። ኣብ ምሃብ ምስ እነድህብ ናይ ድሌት ሽውሃትና ስለ ዝነድል ምሉእነት ይስመዓና። ብኡኡ ማጠን ድማ ናይ ሓይልን ፍቕርን ህሞትካ እናዓበየ ይኸይድ። "ንኻልኦት ስለ ዝሓገዝና ሓይልና ተሓደሰ" ብምባል እያ ኣሰንያ ተመስገን ነቲ ዝገበራኦ ሓገዝ ትጠቕሶ።

ካልኦት ካጦካ ብዝረኸብዎ ምትብባዕ ገለ ለውጢ ከምጽኡ ምስ ጀመሩ፡ ጽልዋኻ ኣብዚ ዓለም ይገልሕ። እቲ ዝኣከብዎ ገንዘብ፡ ኣብ ምኽንያት ዝተሞርከሰ ስለዝኾነ ከኣ፡ ንሓሳቦም ብዚይ ገለ ጸገም ክፍጸምዎ ክኢሎም። ብዘገበራኦ ቅዱስ ስራሕ፡ ኣብ ህይወቶን ምሉእ ኣብሱምትእምማን ከም ዝፈጥሰን ኣየማትእን፡ እዚም ሊጋሳት ስድራ-ቤት፡ እዚ ዝተጠቕሰ እወታዊ ሽኻኽ ብዮገቡእ ስለዝተረድእዎ፡ ብዚይ ኮጉፈረግ እዮም ኣሰላሲሎምዎ።

ኣብ ከም'ዚ፡ተራ ወሉዲ እውን ኣዝዩ ወሳኒ እዩ። ንኣብነት እዘን ክልተ ሄበርም ተማሃሮ እዚኦትን ወለደን - ምስ ዓደን ቤተሰበን ሃገረን ከሊልየወን ኢሎም እንተ ዘይመጽኡ፡ እዚ ቅዱስ ሓሳብ ክሓስባ ኣምባይ ምኽኣላን ነይረን። ነቲ ሓሳብ ምስ ኣበገሳ እውን

ወ/ሮ ሰናይት ገብረመድህን

ኣጆኽን ዘንደቀይ ኢሎም ደገፉቶም እንተ ዘይበርክቱለን፡ እቲ ቕዱስ ሓሳብተን ሓሳብ ጥራይ ኮይኑ ምተረፈ ነይሩ።

"ለሚ ዓመት ኣርባዕተ ሰባት ኮይንና ከም'ዚ ካብ ገበርና፡ ኣብ ዝመጽእ ዓመት፡ 20-30 ሰባት ብምኳን ዝበዝሐ ገንዘብ ንእከበሉ መንገዲ ክንፈጥር ኣሎና" ብምባል፡ ነቲ ቕዱስ ሓሳብተን ብዝለዓለ መልክዕ ክካይድዎ መደቦም ኣለው። እዚ ንርእሱ፡ ንኻልኦት ጸለውቲ ንምኳን ኣዝዩ ደራኺ እዩ። ብፍላይ ነዞም ዘኽታማት፡ ኣብ መጻኢ ህይወቶም፡ ኣብ ትምህርቶም. . . ክሕግዞም ወይ ክለውጦም ዝኽእል ሓገዛት ከበርክታ ምኳነን እየን ሓቢረናና።

ሓሳብ ልበኽን የሰምረልክን!

ማሳዋ (ክብሮም ጸሃየ)

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ
ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ
ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት
ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ቤተልሄም ታደሰ
ፍርቱና ኤፍሬም
ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ.200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ካብ ማህደር ዝኽሪታት ሰብ ቀደም

“ዓለም ክልተ ግዜ’የ ዘይረያ”

ቃለ-መሕትት

ተስፋኣለም የማነ

ኣቶ ተስፋይ እስቲፋኖስ ኣብ ኤርትራ ካብ 1940ታት ክሳብ 1960ታት ንዘበረ ከነሉ ብስመዓቶን ጸቡቓትን ዝፃወት ፖለቲካዊ ማሕበረቑጠባዊ ስፖርታዊ ስምዓነውን ካልእ ፍጻሜታትን ክሳብ ሕጂ ኣብ ማህደር ዝኽሪታቱ ሰፊሩ ዝርከቦ ብዓል ሃብቲም ተመኩሮን ታሪኽን እዩ። ካብቲ ማህደር ዝኽሪታቱ ብዙሕ ኣቲፊሉና ስለዘሎ፡ ነዩም ኣብቲ እዋን ኣብ ኤርትራ ዝበሩ ገጻቲ ስርዓታት ዘርከብኖስም - ዝኽሪታትና ከሊሐደስሉን ከሀብትመሉን፡ ነዩም ዘርከብኖስም ደማ ታሪኽ ክንማሃረሉ ብምባል፡ ንሎሚ እቲ ምስኡ ዘየደናዮ ዕላል ከምዝለዎ ናብኹም ከቕርቦ መረጽና ኣለና - ሰናይ ንባብ-

ሕራይ ኣቶ ተስፋይ ዕላልና ብድሕረባይታኻ እንተ ጀመርናዮ ከመይ ይመስለካ?

ጸቡቕ፣ ኣነ ተስፋይ እስቲፋኖስ እብሃል። ዝበዝሕ ሰብ ተስፋይ ሚላኖ እናበለ ዝጽውዓኒ። ዚያዳ ግን ቡታ ‘ወዲ-ጻብራይት’ እትብል ሳጓይ እዩ ዝፈልጠኒ። ኣቦታ ብዙሕ ዝዘዞሞረኣ ዝዘዋጠዮሳን ዝተደርፈላን ምጭውቲ ርእሱ ከተማና ዝኾነት ኣስመራ ደማ ተወሊደ። ብ1940 ኣብ ደገዚቶ ዝበሃል ስፍራ ማለትዩ፡ ደገዚቶ ኣብ ጥቓ ገዛ ከኛ ኩይኑ፡ ምስ ፎሮቪያን ኣርባዕተኣስመራን ዝራኸብ ስፍራ ኩይኑ፡ ትርገሙ ብጥልያን መዐዘቢ ማለትዩ። ምስ መናዘናታት ፎሮቪያ ዝተኣሳሰር እዩ። ኣቦይ ፖሊስ ጥልያን (ካራቢኒሪ) ብምንባሩ፡ እንግሊዝ ንጥልያን ሰዒሩ ናብ ኤርትራ ምስ ኣተወ ሓያለ ካብቶም ፖሊስ ኩይናም ምስ ጥልያን ዝሰርሑ ዝበሩ ደቀቡ፡ እንግሊዝ ዝሓሸ ገዚኢ ምኻኑ ኣሚናም ብኡ ንብኡ ምስኡ ተጸንበርም ኣብ ትሕቲ ወተሃደራዊ ምሕደራኡ ክሰርሑ ስለዝጀመሩ፡ ኣቦይውን ብኡ ምኽንያት ናይ ስራሕ ቦታኡ ቀይሩ - ናብ ሚዪዕዪጋ ከጢ ገሪዕ ከዪዱ። ኣነ ከአ ኽ ህጻን እንከለኹ ምስኡ ካብ ኣስመራ ናብ ሚዪዕዪጋ ከይደ ማለትዩ፡ ድሕሪ ቁሩብ ግዜ ግን ነቲ ቦታ ገዲፍና ናብ ኣስመራ ተመሊስና። ኣብዚ ጥቓ በትመኻኽን ቪላጅን ዝርከብ ‘ኳልፍ’ ዝበሃል ገላገል ደማ ክቅመጥ ጀሚርና።

ኣቦኡ እናዓበኹ እንከለኹ ብዘይፈልጦ ምኽንያት ኣብ ስድራይ ግርጭት የጋጥሞ፡ ኣቦይን ኣደይን ደፈላለዩ። ብድሕሪዚ፡ ኣደይ ምስ ሰቡኣ ኣብ ካምፖ ዛጠያ ዝበሃል ሰፈር ክትቅመጥ ስለዝጀመረት፡ ብኡ ምኽንያት እቲ ናትይ ኣተዓብብዮውን ካብን ናብን ካምፖ ዛጠፆ - ገልገል ኳልፍ እናተመላለስኩ ኩይኑ። ካምፖ ዛጠያ ዝበሃል፡ ኣብ ጥቓ ፈደዮማሮ ወይ ኣብ ጥቓ ካስቴሎ ረስቶራንት ዝርከብ ሎሚ መናፈሻ (ሃጠልን ከጠኡን) ኩይኑ ዘሎ ስፍራ እዩ ነይሩ። ስለዚ፡ ኣነ ምስ ማእከል ኣስመራን ምስቲ ሽዑ ብኣመራጣውያንን እንግሊዛውያንን ዝጸወት ዝበረ ‘ኳልፍ’ ዝበሃል ዓይነት ስፖርትን እናተላለኹ እየ ዓብየ ክብል እኽእል።

ክንደይ ትምህርቲኻ ኸ?

ጉዕዞ ትምህርተይ፡ በቲ ሽዑ ሕብረት ዝበሃል ዝበረ ቤትትምህርቲየ ጀሚረዮ። እቲ ቤትትምህርቲ መጀመርታ ክሽፈት እንከሎ ንሕና ኢና ፈዊሽናዮ። ኣብኡ ንሰለስተ ወርሒ ምስ ተማሃርኩ፡ ብድሕሪኡ ናብ ሰታውያን ዝበሃል ኣብ ፓራዲዞ ዝርከብ ቤትትምህርቲ ሰጊረ። እቲ ቤትትምህርቲ፡ ሳንበርናርዶ ብዝተባህሉ ናይ ካቶሊክ ኣቕሽሽቲ እዩ ዝምሃር ነይሩ። ኣብኡ ናይ መጀመርታ ደረጃ ትምህርተይ ምስ ተማሃርኩ ከኣ፡ ናብ ማእከላይን ካልኣይን ደረጃ ቤትትምህርቲ ሳንጆርጆ (ቅዱስጊዮርጊስ) ከይደ።

ናብ መጀፈራ ማለት ደዩ?

ናእ ኣብ ኣስመራ’ምበር። እዚ ሎሚ ኣብ ትሕቲ ህግዲ ሚኒስትሪ ዜና (ፎርቶ) ዝርከብ ብኮሌጅ ኣርስን ቴክኖሎጂ ጥዕና ዝፍለጥ ቤትትምህርቲ ሕቶምና፡ ሽዑ ብእንግሊዛውያን ዝመሓደር ቤትትምህርቲ ሳንጆርጆ እዩ ዝበሃል ነይሩ። ኣብኡ ምስ ተማሃርኩ፡ ናብቲ ኣብ ቪላጅ ዝርከብ ብ‘ፖይንት ፎር’ ዝፍለጥ ዝበረ ናይ ሎሚ ቤትትምህርቲ ሰዉነት ኣስመራ ኣትየ። እቲ ቤትትምህርቲ ብኣመራጣውያን መማህራን ተማእከሉ’ዩ ናይ ምስትምሃር ስርሑ ዘካይድ ነይሩ። ኣብ 1959 ከአ ካብኡ ተመሪቐ ወጺአ። ኣደጸዲሕሉን ምስ ንጥፈታት ዳህሳስ ፖታሽ ዘካይድ ዝበረ ‘Ralph M. Parsons’ ዝተባህለ ኣመሪካዊ ኩባንያ ተቖጺረ ስራሕ ጀሚረ። እቲ ኩባንያ ስርሑ ኣብ ዳሎል - ደንካልያ ስለዝበረ ናብቲ ቦታ ከይደ ማለትዩ።

ኣብኡ ከም ምንታይ ኴንካ ክትሰርሕ ጀሚርካ?

መጀመርታ ተሓጋጋዚ ጃኦሎጂስት፡ ጸሓፊ ደማ ኣብቲ ናይ ኩዕታ ወይ ዕደና ስራሕ ክሰፍፍ ጀሚረ። ኣብቲ ናይ ካምፕ ምሕደራ ወይ ሜይጅመንት’ውን ሰሪሐ። እዚ ክሳብ ፈለማ 1963 እዩ ነይሩ። ብድሕሪዚ፡ ካብኡ ወጺአ ኣብ ሞቢል ኣዪል ዝበሃል - ኣብ ሚያት ጉማም ቀይሕ ባሕሪ ዳህሳስ ነዳዲ ዘካይድ ዝበረ ኣመሪካዊ ኩባንያ ተቖጺረ ክሰርሕ ጀሚረ። እንተኾነ ኣብ 1964 ብዝሕለፈ እናኸፍእ ዝኸደ ዝበረ ኩነታት ካብ ሃገር ክወጽእ ተገዲደ።

ንስኻ ሓደ ካብቶም ፍሉጣት ኤርትራውያን ተጻወትቲ ጎልፍ ኢኻ ኔርካ፣ ምስ ጎልፍ ብኸመይ ኢኻ ተላሊኻ?

ከምቲ ኣቐዲመ ዝገለጽኩዎ ዝበዝሐ ግዜ ቁልዕነተይን ንእስነተይን ኣብቲ ኣመራጣውያንን እንግሊዛውያንን ጎልፍ ዝጸወትሉ ዝበሩ ቦታ ስለዘሕለፍክዎ፡ ካብ ብቑልዓይ ኣትሒዘየ ምስ ጸወታ ጎልፍ ክለለ ክኢለ። ማለት፡ ኽ ወዲ 7–8 ዓመት እንከለኹ ኣትሒዘ ነዩም ጸዓዱ ተጻወትቲ ኩዕሶ ናይ ጎልፍ እናኣረኹ ክመልስሎም ጀሚረ። ካብዚ ሓሊፈ’ውን ነተን ርሑቕ ዝኸዳ ኩዕሶ ብምእራይ እናሓዞኩን እናወልወልኩን ተመላሰ ነዩም ተጻወትቲ እሸጠሎም ነይረ። ቀጺለ ከኣ፡ ኩዕሶ ጎልፍ ካብ ምእራይ ንርሶታት እዩም ተጻወትቲ ናብ ምቕያምን መቕልዒ ኣብኡር ናብ ምቕባልን ተሰጊረ። ድሕሪ ግዜ ደማ፡ ምሳቶም ጸዓዱ ተጻወትቲ ጸቡቕ ሌላ ስለዝመሰረትኩ፡ ምስኦም ክጻወት ጀሚረ። እዚ ክበል እንከለኹ ግን፡ ኣብቲ ፈለማ ቁርጸራጽ ቴንዴና እናጠዋወኹ ብዘኽሰቡዎ መቕልዒ ከሰኦ ገዚረ እየ ምስኦም ክጻወት ጀሚረ። ነቲ ጸወታ ምስ ለመድክዎ ክፈትምን ከፍቅሮን ስለኽኣልኩ፡ ዋላ ደኣ ብዙሕ ወድድራት ከካይድ ኣይኽኣልኩ’ምበር፡ ክሳብ ካብ ኤርትራ ዝወጽእሉ ግዜ ካብቲ ጸወታ ኣይሮኸርኩን።

ንምንታይ ጎልፍ ኣብ ኤርትራ ብኸመይዩ ጀሚሩ?

ጎልፍ፡ ሓደ ካብቲ ብደረጃ ዓለም ፍሉጥን ጥዑና ዝሃብን ዓይነታት ስፖርት እዩ። ልዕሊ ኩሉ ከአ ገጻ ዘይብሉ ኩይኑ፡ ብእንዋርን ኣካልን እትጻወቶ ዓይነት ጸወታ እዩ። ኣብ ኤርትራ ጸወታ ጎልፍ ነይሩ ደዩ? ኢልኩም ንሓተቱ ብዙሓት ወኸት ኣለዉ። ልክዕዩ ኣብ መወዳእታ 1942ን መጀመርያን 1943 ኣብሉ’ዩ እቲ ሜዳ መጻወቲ ጎልፍ ኣብ ኣስመራ ተደኲኑ። ኣብ መንጎ ዓዲ-ሰገዱ ቤት-መኻኽን ቪላጅን እዩ ነይሩ። ሎሚ እቲ ቦታ ህንጻታት ሚኒስትሪ ሕርሻ ተደኲንዎ ኣሎ። እቲ መጻወቲ ሜዳ ኣብቲ ፈለማ ዓመታት 9 ጉድጓድ’ዩ ነይሩዎ። ኣብ መንጎዚ 9 ጉዳጉዲ ዘሎ ርሕቀት፡ ተደሚሩ ልዕሊ 3 ኪሎሜተር’ዩ ዝመጽእ። እቲ ተጻዋታይ፡ ኣንጻሮኡን ኣኻሎን ምስቲ ኵታ ኩሶ ዝቕልዓላ በኩሪ ምሳታ ኩሶ ምስቲ ዝርፃ መሬትን ምስቲ ክጽሓ ዝዩሊ ጉድጓድን እዩ ዝኸይድ ወይ ዝቃ። ስለዚ፡ ጸወታ ጎልፍ ዝለዓለ ብልሓትን ጥበብን ዝጽዓብረቓሉ፡ ኣእላውን ኣእምሮኣውን ሃልኪ ዝሓትት ዓይነት ስፖርት’ዩ ክብሃል ይከኣል።

እቲ ጸወታ፡ ኣብቲ ፈለማ ብእንግሊዛውያንን ኣመራጣውያንን ወተሃደራት’ዩ ዝጸወት ነይሩ። እንግሊዛውያን ካብ ኤርትራ ምስ ወጹ ከኣ፡ ኣመራጣውያን ምስቶም ኣብ ገለ ትካላት ክሰርሑ ዝተረፉ ወተሓዳሮ ሰቪል እንግሊዛውያን፡ ኢጣልያውያንን ሓደ ሓደ ኣይሁዳውያንን ኩይኖም ነቲ ጸወታ ቀጺሎሞ። ሽዑ፡ እቲ ጸወታ ካብ 9 ጉድጓድ ናብ 18 ጉድጓድ ተሰጊሩ። ንኣህጉራዊ መዐቀኒ ኣማለኡ ደረጃኡ ዝሓለወ ኩይኑ ማለት’ዩ፡ ኣብ ሰትላንድ ብዝመያበሩ ሳንታ ኣንድረስ ዝበሃል ኣብ ምሉእ ዓለም ንዝካየድ ጸወታታት ጎልፍ ዘማእከለ ኣህጉራዊ ማሕበር ተማክረሉ ማለት’ዩ። በዚ ከኣ፡ ጎልፍ ኣስመራ ብደረጃ ዓለም ከይተረፈ ተፈላጥነት ክረክብ ክኢሉ። ኣዝዩ ተባሂጊ ተናፋቒን እውን ክኸውን ክኢሉ። ስለዝኾነ ካብ ከም ሊብናሽን ግብጺን ዝኣመሰለ ዝተፈላለየ ሃገራት ማእከላይ ምብራቕን ኣፍሪቃን ብዙሓት ፍሉጣት ተጻወትቲ እናተመላለሱ ክጻወትሉን ግጥሚ ወድድራት ከካይድሉን ክኢሉም እዮም።

ምጣኻ ኩይናም ኩዕሶ እናመለስካን እናኣቕበልካን ነቲ ጸወታ ዝተላለዩም ካልኦት ኤርትራውያን ከ ነይሮም ዶ?

እወ፡ ከምዚ ከማይ ኣብቲ ሜዳ ጎልፍ ኩዕሶ እናኣረኹ በርሳታት ተጻወትቲ እናተሰኩሙን ዝዕቢዩ፡ ኣብ መወዳእታ ብጎልፍ ኣብ ዝለዓለ ደረጃ ብቕዓት ዝበጽሑ ደቀባት’ውን ነይርም እዮም። ናብ ኢትዮጵያ፡ ኬንያ፡ ዩጋንዳን ግብጺን እናኸዱ ከኣ ምስ ኣብተን ሃገራት ዝበሩ ግዕዪቲ ተጻወትቲ ዝሰልጥሉን ዋንጫታት ዓቢርም ዝተመልሱን ግዜ ነይሩ እዩ። ኣብዚ ናይ ኣስመራ ጎልፍ ዝፈጸ ኤርትራውያን ተጻወትቲ፡ ብዘይ ምጭን ኣዝዩም ሓያላት’ዩም ነይሮም። ብፍላይ ኣነ ድሕሪ ናብ ወጻኢ ብምኻድ ፕሮፈሽናል ተጸዋታይ ኩይነ ኣብቲ ናይ ማሕበረሰብ ዓለም ጎልፍ ክሳተፍ ምስ ጀመርኩ ከም ዝተረዳእኩዎ፡ እዮም ኣብ ኤርትራ ዝበሩ ደቀባት ተጻወትቲ ጎልፍ ብዘፃቐዎት ዝ.ሎሚ ንኽሰ ጎልፍ ዓለም ኩይኑ ዘሎ ኣመሪካዊ ታይገር ወድስ ፈጺሞም ኣይምዝፍፉሉን ነይርም። ንኣብነት፡ ኣብ ታሪኽ ወድድራት ጎልፍ ዓለም፡ እዩም ብ29 ቅልዒት ኣብ 9 ጉዳጉዲ ከሰዕ ኣትትየዮም ዝበሉ ተጻወትቲ ኣዝዮም ውሑዳት እዮም። ኣብ ኣስመራ ግን ኣብዚ ደረጃ ብቕዓትዚ ዝጸሐሉ ከም በዓል ጸጸ ገብረእንድርያስን ወልደሚካኤል ጸወለሳን ዝኣመሰሉ ኤርትራውያን ነይርም እዮም። እዚኣቶም እዮም ከአ ናብ ዝተፈላለየ ሃገራት ኣፍሪቃ እናኸዱ ዋንጫ ዝፃትሩ ዝበሩ። እንተኾነ ከምዚ ኣነ ናብ ወጻኢ ሃገራት ከይደ ነቲ ጸወታ ዝቐጸልኩዎን ኣብቲ ዝዓለየ ደረጃ ዝጸሐኩን ንዕኡም ዝ.ዕድልዚ ስለዘይረኸቡ፡ ነቲ ጸወታ ኣይቀጸሉዎን። ሓቂዩ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ናብ ኣመራጋን ካልኦት ሃገራትን ዝኸዱ ሓደ ሓደ ተጻወትቲ ነይርም - ግን ነቲ ጸወታ ኣይቀጸሉዎን።

ኣነ ግን ናይ ብሓቂ ዕደለኛ’የ ዝበልኩ፡ ካብ ኤርትራ ምስ ወጻእኩ ብፍላይ ብፃዕዲ ኣብለ ናብ ዓዲ-ጥልያን ምስ ኣተኹ ናይ ስራሕ ለኣኽት ከጋጥመኒ እንከሎ ወይ መንቀሳቐሲ ገንዘብ ከድልየኒ እንከሎ፡ ናብቲ ጎልፍ ዝጸወተሉ ቦታታት ብምኻድ ተሓጋጋዚ መማህር ወይ ኣሰልጣኒ ኩይነ እናሰራሕኩ እቶት ደረኽበሉ ነይረ። ኣብ ዓዲ-ጥልያን ኣብ ሓደ ሓደ ቦታታት እንተዘየሎ ኩይኑ፡ ጸወታ ጎልፍ ሰራሕ ዝርግሐ ኣይሰበረን። እዚ ግን ንይ ነቲ ጸወታ ካብ ምቕጻል ከየግዘኒ ኣየቋረጸኒ። እኳ ደኣ ብኡኡ ኣብለ ናብ ግጥሚ ወድድራት ናይ ጎልፍ ክሰጋገር ክኢለ።

ዋንጫ ዝዕትርሉ ግዜ ነይሩ ዶ?

ኣለ። ንኣብነት፡ ኣብ ዓዲ-ጥልያን ምስተተን ኣብ ካልኣይ ደረጃ ዝጸወታ ዝበራ ጋንታታት ጎልፍ ተወዳዲረ ዋንጫ ኣልዒለ እየ። ብዝያዳ ግን፡ ናብ ኤስያ ምስ ከደኩ’የ ወድድራት ብብዝሒ ከካይድ ክኢለ። ኣብ ኤስያ ብስራሕ ምኽንያት ንነዊሕ እዋን’የ ተቐሚጠ። ሽዑ እቲ ቀንዲ ስርሐይ ኣብ ትሕቲ ኩባንያታት ዕደና ተቖጺረ ደረቕን ፈሳሲን ማዕድናት ኣብ ምውጻእን ምድሃብን ከም ኡ ደማ ኣብ ድሕነት (safety) እዩ ነይሩ። ዝበዝሐ ግዜ ከኣ ኣብ ትሕቲ ኩባንያ ዕደና ነዳዲ ሞቢል ኣዪል (Exon Mobil Oil) እየ ሰሪሐ። ምስ ‘TEXACO OIL’፡ ‘AKER OIL’ን ‘SAUDI INTERNATIONAL’ን ዝተባህሉ ካልኦት ኩባንያታት ዕደና’ውን ሰሪሐ እየ። ጐድኒ-ጐድኒ ስርሐይ ደማ ናይ ጎልፍ ጸወታ የካይድ ነይረ። እቲ ዝበዝሐ ጎልፍ ዝተጻወትኩሉ ቦታ ኣብ ሲንጋፖር እዩ። ከምኡ’ውን ኣብ ጃካርታ - ኢንዶኔዥያ፡ ማካው፡ ሆንግኮንግ፡ ታይፐይን (ታይዋን) ፊሊፒንስን ብዙሕ ግዜ ተጻዊተ እየ። ሕጂ ወዲ 83 ዓመት’የ ኩይነ ዘለኹ - ግን ነቲ ጸወታ ኣየቋረጽክዎን። ፍቕሪ ዝኾነ ጸወታ ክሳብ ሕጂ የካይድ እየ።

ኣብ ክንደይ ሃገራት ዲኻ በጺሕካ?

ኣነ ኣብ 1964 እየ ፓስፖርት ሒዘ፡ ዳርጋ ኹኸለሰን ሃገራት ዓለም ከአ ዘይረኣኹ ክበሃል እኽእል። ኣረ ንዝበዙሓ ሃገራትሲ ብውሕዱ ክልተ ግዜ በጺሐየን እየ።

ዘየበጻሕክዮ ሃገር የለን ማለት ደዩ?

ኣብዛ ዓለም ዘየበጻሕክዎ ቦታ ዳርጋ የለን። እቲ ኣብ ጫፍ ኤስያ ዝርከብ ሽዑ ብኣውስትራልያ ዝግዛእ ዝበረ ፓፕዋ ነውጊኒ ዝበሃል ዓዲ ከይተረፈ ስራሕተኛ ኩባንያ ዕደና ኩይነ በጺሐዮ እየ። ኣብኡ ንሓደ ዓመት ኣብ ዝጸናሕኩሉ እዋን ክዳን ዘይፈልጡ ጥርሖም ዝኸዱ ደቀባት ርእየ እየ። ጫፍ ናይ ሩስያ፡ ጃፓን፡ ህንዲ፡ ወዘተ. እናበልኩ ኣስማት ናይ’ተን ዝጸሕክወን ሃገራትን ቦታታትን ሕጂ ክጠቕሰ እንተድኣ ኩይነ ግዜ ክቕትለልካ እየ - ኣዝየን ብዙሓት እየን።

ካብ ደቅኻ ነቲ ናይ ጎልፍ ሞያኻ ዝወረሱ ይህልዉ ዶ ይኾኑ?

የለውን፡ ኣነ ሰለስተ ቁልዑ’የም ዘለዉኒ፡ ሰለቲኦም ኣብ ዓዲ-ጥልያን ዝተወልዱ ኩይናም፡ ከሎም ኣወዳት እዮም። ኦበኖም ዝኸኣሉ ደማ’የም፡ እቲ ቦኽሪ ወዳይ ወዲ 46 ዓመት ኩይኑ፡ ብኢንጅነሪንግን ቴክኖሎጂ’ዩ ትምህርቱ ወዲኡ - ብኡኡ ደማ ይሰርሕ ኣሎ። እቲ ማእከላይ ግራፊክስ ተማሂሩ ኣብቲ ዓውዲ ይሰርሕ ኣሎ። ምስኡ ከኣ ናይ ደምጺ ቴክኒሻን ኩይኑ ይሰርሕ ኣሎ። እቲ ሕጽሩይ ወደይ ትምህርቱ ብሕቶምና ሲ.ወዲኡ። ግን ነቲ ዝተማህረሉ ዓውዲ ገዲፉ ናብ ሰሚጥበብ ዓለም ኣትዩ፡ ናይ ሂፕሆፕ ደራፋይ ኩይኑ ደማ ይቕጽል ኣሎ። ኣብ ቴለቪዥናትን መጽሔታትን ዓዲ-ጥልያን’ውን ይርአ እዩ።

መን ይብሉዎ ደኣ?

መሴ ተስፋይ፡ እዩም ጥልያን ግን መሴ ከይሸ እዮም ዝብሉዎ።

ጎልፍ ኣብ ኤርትራ ስለምንታይዩ ዘየቐጸለ?

ንጥፈታት ጎልፍ ኣብ ሃገርና ብበጊዚ ስርዓት ደርግዩ ተቛጺዩ፡ ብዙሕ ሰብ እቲ ስርዓት ንቘጠበ ባህሊ፡ ታሪኽ ክብሪታትን ስጡብበን እዚ ሕብረተሰብ ጥራይ ዓሎማ ዝበሮ ዝመስለም ብዙሓት እዮም። እቲ ሓቂ ግን ደርግ እንተላይ ንስፖርት ብሓፈሻ ንጎልፍ ደማ ብፍላይ እዩ ግዒዩ ገዪሩዎ። ደርግ “ጎልፍ ናይ’ቶም ኣንጻርና ዝለሰፉ ርእሱማላውያን ስለዝኾነ ክንደምስሶ ኣለና” ብምባል ነቲ ጸወታ ኣገዲዱዎ። ነቲ ትካላቱ ቅርጺታት ድማ ኣዕንዩዎ።

እቲ ዘርዎ ግን ኣብቲ እዋን ጎልፍ ዋላ ኣቦተን ኮሚኒስታውያንን ማሕበርነታውያንን ዝበሃላ ሃገራት ከይተረፈ ደጽወት ምንባሩ እዩ፡ ንኣብነት ቻይና፡ ክሳብ ሎሚ እታ ዝለዓለ ንጥፈታት ጎልፍ ዝተደደላ ሃገር እያ። መራሕቲ ስርዓት ደርግ ግን ናይ ንቕሓት ጉድለት ስለዝበሮም፡ እቲ ጸወታ ንዜጋታት ምዕራብ ጥራይ ዝምልከት መሲሉዎም ህውኽ ስጉምቲ ብምውሳድ ቀቲሎሞ። እምበር፡ ጎልፍ ኣብ ኣስመራ ቀጺሉ ነይሩ እንተዝኸውን፡ ንኤርትራ ዘይሞጎት ማጠን ናይ ወጻኢ ሸርፊ እናኣፈልፈለ ምኣጨ ዕቤት ተሪዚሞን ቂጣበን ምኽኖ ነይሩ። ናብ ሓንቲ ሃገር ወጻእተኛታት በጺሐቲ ክኣትዉ እንከለዉ፡ እቲ ብቑዋምንቲ ዘየልየዎ - እንተላይ ናይ ጎልፍ መጻወቲ ዘለዎ በዓል 5ት ኮኾብ ሆቴላት ወይ ማዕኮዊ ደንደስ ባሕሪ እዩ። ሎሚ ብደረጃ ዓለም እንተርኢናዮ፡ ጎልፍ ሓደ ካብቶም ዓንዲሕቐ ኢንዱስትሪ ቱሪዝም ኩይኑ’ዩ ዝቖጸል ዘሎ ክብሃል ይካኣል።

ናይ ሃብታማት ጸወታ ክሳብ ዝኾነ ኣብ ኤርትራ ክቕጽል ኣይከኣልን’ዩ ምስ ዝበሉ ትሰማማዕ ዶ?

ፈጺመ ኣይሰማማዕን እየ። ልክዕዩ ጎልፍ ቀደም ከም ናይ ሃብታማትን ሰበስልጣናትን ጸወታ’ዩ ዝቖጸር ነይሩ። እዚ ከኣ እዩም ምዕራባውያን ሰብጸጋ ብሽምኡ ኻኽጥመት ኩነ ኣለም ብሽጥሩ ስለዘሰርሑሉ እዩ። ጎልፍ ናይ ጥዕና ስፖርት እንከሎ፡ ንሳዩም ግን እቲ ካልእ ሰብ መታን ናታዩም ተገዚኡ ኩይኑ ንኸቶቕጸል፡ ብኣኣዩም ጥራይ ክምዝጸወት ክዝበሩ ጸሪሖም። ብግንታታት ጥራይ ከምዝጸወት እናገበሩ፡ ነቲ ካልእ ሰብ ተዓዛቢይ ጥራይ ከምዝኸውን ገይሮሞ። ከም በዓል ታይገር ወድስ ዝበሉ ንዑዓት ተጻወትቲ መኽሰያት ምስ መጹ ግን ጎልፍ ምንጪ ቁጠብ ምንዱ ክስቶርም ጀሚሩ። ምንጪ ቁጠብ ጥራይ ዘይኮነ ምንጪ ጥዕና ምንዱ’ውን ስለዝተሰለዩ፡ ሕብረተሰብ ክሳተፎ ኣለዎ ተባሂሉ። ኣብ ኣህጉራዊ ወድድር ኦሎምፒክ ከይተረፈ ከኣ ክኣቱ ክኢሉ።

እሞ ሕጂ ኸ ንምብርባሩ ብወገኻ ዝሓሰብካዮ እንታይ ኣሎ?

ጎልፍ ኣብ ኤርትራ ዳግማይ ንምብርባር፡ ከም ከሉ ኣፍቃሪ ናይቲ ጸወታ ባህገን ድሌትን ኣለኒ። ዝወሰድኩዎ ተበግሶ ግን ዛጊት የብለይን። ምስ ሓለፍቲ ኮሚሽን ስፖርትን ባህልን ተራኺበ ብዛዕባዚ ጉዳይዚ ከዕልል’ውን ኣጋጣሚታት ኣይረኸብኩን ዘለኹ። ኣብ ኣመራጋን ኤውሮጳን ጎልፍ ዝጻወቱን ዘፍቅሩን ብዙሓት ኤርትራውያን ስለዘለዉ ግን ሓደ መዓልቲ እቲ ታሪኽ ኩይኑ ተሪፉ ዘሎ ዓይነት ስፖርት ኣብ ሃገርና ዳግማይ ክወለድ ከምዝኽእል እምነተይ ኣሎ። ዝምልከቶም ኣካላት መንግስቲ ከኣ ጎልፍ ምንጪ ቱሪዝማዊ እቶት ምዃኑ ተገንዚቦም፡ ዳግማይ ናብ ሃገርና ንምምጻእ ተግባራዊ ስጉምቲ ክውስዱ ይግባእ።

ይቕጽል

ፍረ ጻዕሪ

ሕርሻን መግብን

ፊልማዊት መዓሾ

“ስትራተጂና፡ ኣንበጣ ከይነፈረ - ኩብኩብታ ኸሎ ምጥፋእ እዩ”

ኣቶ ቴድሮስ ሰዩም፡ ኣብ ሚኒስትሪ ሕርሻ ክፍሊ ሕርሻዊ ኤክስተንሽን፡ ሓላፊ ኣሃዱ ቊጽጽር ሳገምቲ ባልዓት ከምኡ'ውን ኣባል ሃገራዊ ሸማግለ ምክልኻል ኣንበጣ ምድረበዳ እዩ። ንሰፊሕን ዓሚቚን ሓበሬታ ናይ'ዚ ኣልዒልናዮ ዘለና ኣርእስቲ፡ ካብ ሱሩ ተበጊሱ እዩ ዝገልጾ'ሞ፡ ምልኣት ናይቲ ሓበሬታ ብኸምዚ ይንበብ፦

ኣንበጣ ምድረበዳ ካብ ቀዳሞትን ዘየቋርጽን ተጻባኢ ወዲ-ሰብ ምኳኑ ታሪኽ ይሕብር። ቅዱሳት መጽሓፍቲ'ውን፡ ነዚ ሓቅታት'ዚ፡ ኣድሚቖም ይገልጽዎ። መጽሓፍ ቅዱስ ይኹን ቁርኣን፡ ንሳዕቤን ወራር ኣንበጣ ብዘስካሕክሕ መንገዲ ይምስክሩ። ንምረት ናይ'ቲ ዕንወት፡ ኣብ ሓወልቲታት ግብጺ ተወቒሩ ይርከብ። ዘውርዶ ቊጠባውን ማሕበራውን ዕንወት ብቐሊል ኣይግለጽን። ኣንበጣ ክስመይን ዛንታኡ ክሰምዑን ዘይደልዩ ሕብረተሰባት ውሑዳት ኣይኰኑን። ብጥምየትን ዕርቃንን ናብ ስደትን ፍልሰትን ዘቃልዕ ወራሪ እዩ። ቀዳሞት ሕብረተሰባት ነቲ ወራር ብዝኽእልዎ ኣገባብ ካብ ምምካት ድሕር ኣይብሉን ነበሩ። በብግዜኡ እናማዕበለ ብዝኸደ ኣገባብ፡ ቀመማዊ ጸረ-ባልዕ ክመሃዝ ደሪኹ እዩ። ካብ ሃገር ናብ ሃገር ኣተሓሕዛኡ ኣብ ርእሲ ምፍልላዩ፡ ውሁድን ሓባራውን መኸተ ናይ ሃገራት ስለ ዘይነበረ፡ ኣድማዕነቱ ከምቲ ዝግባእ ክኸውን ኣይከኣለን። በዚ ድማ ካብ ዶብ ክሰግር ተራእዩ እዩ።

ኤርትራ፡ ሓንቲ ካብተን ብቕድመ-ግንባር ሳገምቲ ባልዓት ዝጥቀዓ ሃገራት እያ። ብዘለዋ ኩነታት ኣየር፡ ልዕሊ ፍርቂ ካብ ጠቕላላ ስፍሓት መሬት ማለት፡ ሸውዓተ ሚልዮን ሄክታር ንምርባሕ ኣንበጣ ምድረበዳ ምቹእ እዩ። ጐረባብቲ ሃገራት ዓረብን ኣፍሪቃን፡ ብተመሳሳሊ ምቹእነት ስለ ዘለወን፡ ሳጊሞም ዝመጽኡ ወራር'ውን የጋጥማ እዩ። ካብዚ ብምብጋስ፡ ቀጻሊ ምክትታል ክትገብር ትግደድ። ኣብ ሓጋይን ክረምትን ዝራብሑሉ ከባቢታት ስለዘሎ፡ ንኣንበጣ ምድረበዳ ፡ ኣብ ግዜኡ እንተዘይተኸላኺልካዮ፡ ከውርዶ ዝኽእል ዕንወት ቀሊል ኣይኰነን።

ኣብ ወቕቲ ክራማት ባሕሪ፡ ኣብ ነዊሕ ክፋል ገማግም ቀይሕ ባሕሪ፡ ኣስታት 4.7 ሚልዮን ሄክታር ዝሸፍን ከባቢታት ኤርትራ፡ ኣንበጣ ምድረበዳ ክራብሕ ይኽእል። ብተወሳኺ፡ ካብ መስከረም ክሳዕ ሚያዝያ ዝዝርጋሕ ነዊሕ ወቕቲ ዝናብ ናይ'ቲ ከባቢ፡ ነቲ ምርባሕ የጋድዶ። ኣብ ክራማት ከበሳ ድማ ኣብ ምዕራባዊ ቀላታት ሃገርና ዝራብሕ ንኣስታት 2.3 ሚልዮን ሄክታር ዝሸፍን እዩ። እዚ ከባቢታት ብተዛማዲ፡ ዝሓጸረ ወቕቲ ዝናብ ኣለዎ። መብዛሕትኡ ግዜ፡ ኣብ ወርሒ ሰነ ይጅምር፡ ኣብ መስከረም ድማ ይውድእ።

ጻዕቅን ዝርጋሐን ኣንበጣ ምድረበዳ ካብ ዓመት ናብ ዓመት ይፈላለ እዩ። ኣብ ኤርትራ፡ ብሓፈሻዊ ኣገላልጻ፡ ዳርጋ ዓመታዊ ለበዳ ኣንበጣ ምድረበዳ የጋጥም። ድሕሪ ናጽነት፡ ኣብ 1995፡ 2006፡ 2007፡ 2013፡ 2014 ከምኡ'ውን ኣብ 2019ን 2020ን፡ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ እዘን እተጠቕሳ ዓመታት ብገምጋም ካብ 51 ሽሕ ክሳዕ 101 ሽሕ ሄክታር መሬት ዝተዘርግሐ ሓያል ወራር ኣንበጣ ምድረበዳ ኣጓኒፉ ነይሩ። ብጠቕላላ ካብ ድሕሪ ናጽነት ክሳዕ እዚ እዋን፡ ኣብ ልዕሊ 520 ሽሕ ሄክታር መሬት ለበዳ ኣንበጣ ኣጋጢሙ ነይሩ፣ እንተኾነ ዝጥቀስ ጕድኣት ከየውረደ ኣብ ትሕቲ ቊጽጽር ውዒሉ። ኣብ 2020ን 2021ን እውን ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ከቢድ ወራር ኣንበጣ ተራእዩ። ንሃገራት ቀርኒ ኣፍሪቃ'ውን በዳህን ኣብ ዝሓለፈ 50-70 ዓመታት ዘኸበደን ነይሩ። ኣብ'ዚ ወራር ኣንበጣ፡ ኤርትራ ብዓወት ክትወጽእ ክኢላ'ያ። ሓረስታይ ዘማእከለ ስራሕ፡ ዕቱብ ምክትታልን ሓበራዊ ጻዕሪ ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ሚኒስትሪ ምክልኻልን ምምሕዳር ዞባታትን ነቲ ወራር ከፍሽሎ ክኢሉ።

ኣብ ፈለማ፡ ኣካል ቊጽጽር ሳገምቲ ባልዓት፡ ኣብ ትሕቲ ኣሃዱ ሓለዋ ጥዕና ብቊሊ እዩ ነይሩ። ኣብዚ እዋን ግን ብደረጃ ኣሃዱ ቈይሙ ዝተፈላለየ ኣካላት ኣሎዎ። እተን ኣካላት ናይ ሓበሬታን ቅድመ-መጠንቀቕታን፡ ኩለላ፡ ቊጽጽር ከምኡ'ውን ጽገና ኩይነን ነናተን ተልእኾ ሒዘን ይሰርሓ። ቀንዲ ስራሕ ኣካል ሓበሬታን ቅድመ-መጠንቀቕታን፡ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ናይ ባልዓት ኩነታት ከመይ ከም ዝመስል ይእክብን ካብ ዞባውን ኣህጉራውን ዝመጽእ ሓበሬታ ይጥርንፍን ይትንትንን፣ ኩነታት ዝናብን ሓምላይ ሸፈነን እንታይ ከም ዝመስል ይከታተል፣ ክስዕብ ዝኽእል ተኽእሎታት ምፍጣር ሳገምቲ ባልዓት ይትንበይ፣ ንኹሉ ሓበሬታ ጠርኒፉ ድማ ንናይ ኩለላ ኣካል ይምግቦ። ብሓፈሻ ንጥፈታት ኩለላ ዓቕሚ ብዝፈቕዶ ምሉእ ዓመት ብስሩዕ ዝካየድ ዕማም'ዩ። ኣካል ኩለላ፡ ሳገምቲ ባልዓት ዝራብሑሉ ወቕቲ ፈሊጡ፡ መደባት ይውጥንን ይሕንጽጽን፣ ብመሰረት መቓን ግዜ ድማ ኩለላ ይውድብ። ኣካል ኩለላ ካብ ዝረኸቦ ሓበሬታ ተበጊሱ መቓን ግዜ ስራሕ ይሰእልን ይውድብን። ብድሕሪኡ ናብ ሓፈሻዊ ኩለላ ይሰግር። ቀጺሉ፡ ናብ ጽዑቕ ኩለላን መጽናዕትን ይሓልፍ። ኩለላታት ብምዕቡል መሳርሒታት ብGPSን elocustን ተሰንዩ እዩ ዝካየድ። ካብ ሰግረ-ዶብ ክመጽእ ንዝኽእል ባልዓት'ውን፡ መኣስ ክመጽእ ይኽእል? ክንደይ ዝርጋሐ ክህልዎ ይኽእል? ብምንታይ ክግጠም ይኽእል? ዝብል ሓበሬታ የመሓላልፍ። ጐድኒ-ጐድኒ'ዚ፡ ውጽኢት ኩለላኡ ናብ ማእከል ሓበሬታ የመሓላልፍ። እዚ ሓበሬታ'ዚ ናብ ኣካል ቊጽጽር እዩ ዝሰግር። ሳገምቲ ባልዓት፡ ምስ ሓፈሻዊ ዓቕምን ትሕዝቶን ብምስናይ፡ ዓቕሚ ሰብ ክኢላታት፡ ነጸግቲ መካይንን ካልእን ወዲቡ፡ ቀዳምነታት ይሰርዕ። ኩለን ኣካላት መዓልታዊ ኣኼባን ገምጋምን የካይዳ። ኣካል ቊጽጽር'ውን ድሕሪ ወፍሪ፡ ንትግባረ ስራሕ ብደቂቕ የረጋግጽ።

ስልጠና ሕመረት መኸተ ለበዳ ኣንበጣ እዩ። ዓመታዊ ናይ ትሕጃ ውጥን ኣሎ። ኣንበጣ ቅድሚ ምምጽኡ ዓቕሚ ሰብ፡ ክኢላታት ሕርሻ፡ ሰካውትን ትምህርትን ይወሃብ። እዚ ኣካል ምህናጽ ዓቕሚ ሰብ እዩ።

ባህሪ ምፍላጥ ወሳኒ እዩ። ምስ ባህሪ ምቅላስ'ውን ይጠልብ። መኣስ ይወፍሩ፡ መኣስ ይነፍሩ፡ መኣስከ ይድቅሱ፡ ክትፈልጥ ግድን እዩ። ሰካውትና ብዝደለብዎ ተመኵሮ፡ ኣሰር ኣንበጣ ከይተረፈ እዮም ዝፈልጡ። ካብ ባህርያት ደቀም ንላዕሊ ባህርያት ኣንበጣ ይፈልጡ እንተተባህለ ምግናን ኣይኰነን። እቲ ሓበሬታ፡ ኣህጉራዊ መለክዒ ደረጃታት ብዘማልአ ይእከብ። ደቂቕን ዝርዝራውን ሓበሬታ ብካርታ ዝምስራሕ ኰይኑ፡ በቲ ዘሎ'ውን ክቐርብ ይኽእል። ታሪኽ'ውን ኣካል ናይቲ ስራሕ'ዩ። ዓመት ብዓመት'ዩ ዝስነድ። ብቦታ፡ ብጻዕቂ፡ ኣበይ ተቐቲሉ? እንታይ ስጉምቲ ተወሲዱ? ብዕለትን ብሰዓታትን ይሰፍር። ምሉእ ማዕከን ሓበሬታ ኣሎ። ንቐጻሊ ዘበግስ ድሕረ ባይታ ስራሕ ይኸውን።

ምስ ኣህጉራዊ ውድባት ዘሎ ዝምድና

ኤርትራ፡ ኣባል ውድብ ምክልኻል ኣንበጣ ምድረበዳ ምብራቕ ኣፍሪቃን ውድብ ምክልኻል ኣንበጣ ምድረበዳ ማእከላይ ዞባን እያ። ውድብ ምክልኻል ኣንበጣ ምብራቕ ኣፍሪቃ፡ ትሸዓተ ሃገራት ይሓቊፍ። ማእከላይ ዞባ ድማ 16 ሃገራት ይጥርንፍ። ኣብ'ዘን ውድባት፡ ግቡእና ነማልእን ናይቲ ውድብ ጸጋ ተጠቀምትን ኢና። ከም መድሃኒት፡ ክኢላታትን ኣማኸርትን ዝኣመሰለ ጸጋታት ናይተን ውድባት ኣብ ምርካብ፡ ኣብ ምልውዋጥ ሓበሬታ ብዝበለጸ ንሰርሕ። ኣብ ሃገርና ጥራይ ዘይኰነ ኣብ ኩለን እተን ሃገራት ዝህሉ ሓበሬታ ንሕዝ። ናይ ምምላእ ሽርክነታዊ ስራሕ ነሰላስል። ናይ ሳተላይት ሓበሬታ በተን ውድባት ተማእኪሉ ይመጽእ። እዚ ኣብ እዋን ኩለላ ኣዝዩ ሓጋዚ እዩ። ንኹሉ ኣወሃሂድና ኢና መደባት ስራሕና ንሰርዮ።

ብዘይካ ኣንበጣ ምድረበዳ ፡ ኣብ ኤርትራ፡ ኣብ ጋሽ ባርካ፡ ምሉእ ዓመት ዘየቋርጽ ናይ ገረብ ኣንበጣ ኣሎ። እዚ ናይ ገረብ ኣንበጣ እንብሎ፡ ንኣትክልትን ዘራእትን ዘጥቅዕ እዩ። ባርኖስ ኣፍሪቃ'ውን ዋላ'ኳ ሳሕቲ ዝርአ ይኹን ኣዝዩ ኣሸጋሪ ባልዕ እዩ። ንመሸላን ብልቱግን ከይበሰለ ዘጥቅዓ፡ ኣንበጣ ኣዕዋፍ እናተባህላ ዝጽውዓ ኣዕዋፍ ኳላ-ኳላ እውን ኣለዋ። ሳጋሚ ባርኖስ'ውን፡ ኣብ 2018 ኣብ ኤርትራ ኣትዩ ነይሩ እዩ። ብዘየላቡ ስጉምቲ መንግስቲ ግና ናብ ትሑት ደረጃ ወሪዱ እዩ።

ኣቶ ቴድሮስ ሰዩም

ብሓፈሻ ቀንዲ ኣንበጣ ዝራብሓሉ ዞባታት ኤርትራ፡ ምብራቓውን ምዕራባውን ጐላጉል'ኳ እንተኾኑ፡ ዶብ ሰጊሩ ብዝመጽእ ኣንበጣ ምድረበዳ ግን ኩለን ዞባታት ተጠቃዕቲ እየን። ኣብ 2020 ብምልኡ ሃገር ዝጸለወ ተርእዮ እዩ ነይሩ። ስለዚ፡ ኣንበጣ ከይተራብሐ ኸሎ እንተዘይኣጥፊእካዮ፡ ካብ ሃገር ናብ ጐደቦ ክሰግር ይኽእል እዩ። ስለዚ፡ ስትራተጂና፡ ኣንበጣ ከይነፈረ - ኩብኩብታ ኸሎ ምጥፋእ እዩ። ኣብ ዝሓለፈ ናይ ናጽነት ዓመታት፡ ኣንበጣ ምድረበዳ ነፊሩ ናብ ከበሳ ዝደየበ ኣይተራእየን። እዚ ዓወት ክቕጽል ኩልና ኣበርቲዕና ክንሰርሕ ይግባእ።

ቊጽጽር ኣንበጣ ዛጊት ብከሚካዊ ጸረ-ባልዕ ጥራይ'ዩ ዝትግበር ዘሎ። እዚ ኣገባብ ግና ኣብ ሰባት፡ እንስሳታት ከምኡ'ውን ኣብ ኣከባቢ ዘሎዎ ኣሉታዊ ጽልዋ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ሚኒስትሪ ሕርሻ ኣብ ስነ-ህይወታዊ ኣገባብ ቊጽጽር ዘተኰሩ ፈተነታት ከካይድ ጀሚሩ ኣሎ። ብዘይካ'ዚ ንኣንበጣ ናብ ረብሓና ንምቕያር ማለት ንመግቢ ደርሁን እንስሳን ንምጥቃሞም፡ ብውሽጣዊ ዓቕሚ እተሰነዐት ኣካቢት ኣንበጣ ኣብ ፈተነ ትርከብ።

ምንጪ፦ መጽሔት ፍረ ጻዕሪ
ቊ. ሕታም 02, ሓምለ 2023

“ኣብ ልዕሊ ስንኩላን፡ እወታዊ ኣረኣእያ ክዓቢ ኣለዎ”

ኣቶ ዳዊት ሰሎሞን

ስንኩላን ኣበርክቶም ክኢሎም ማሕበሮኦም ክመርሑ፡ ሕብረተሰብ ክድግፎምን ክሕግዞምን ኣለዎ። ኣብዚ እቲ ልዕሊ ኩሉ ዝሰርሑ ንዋታውን ገንዘባውን ሓገዝ ዘይኮኑ፡ ብንቕሓትን ኣፍልጦን ዝተሰነየ ሞራላዊ ደገፍ እዩ። ዚ ንምትግባር ከኣ ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ዘሎ ኩሉ መዳያዊ ኣረኣእያን ኣጠማምታን እወታዊ ክኸውን ይግባእ። ቅድሚ ሕጂ ዝነበረ ኣረኣእያ ብዙሕ ዘዕበኽ እንተዘይብሉ፡ ኣብ ኣተሓሳስባ ግን ሓያለ ስራሕን ጻዕርን ከምዝሓትት ርዱእ ጉዳይ ኩይኑ ኣሎ። ብዛዕባዚ ሓፈሻውን ዝርዝራውን መብርሂ ክህቡ፡ ንኣቶ ዳዊት ሰሎሞን ሓላፊ ምክትታል ማሕበራት ስንኩላን ሚ/ዕ/ማ/ድሕነትን ተወኪስናዮ ኣሎና፡ ንዝበሉዎ ቀጺሉ፦

ኣቶ ዳዊት ሰለሙን

- ዕላማ ምርናፈ ማሕበራት ስንኩላን ከመይ ይግለጽ?

=> እዘን ማሕበራት ስንኩላን ክቖማ ዝተደለያሉ ቀንዲ ዕላማ፡ ሕብረተሰብ ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ዘለዎም ኣሉታዊ ኣረዳድኣን ኣጠማምታን ንምእራምን ንምቕያርን እዩ። እዚ ዓይነት ኣሉታዊ ኣረኣእያ፡ ብብዙሕ መዳያቱ ንስንክልና ዘጋጠሞም ሰባት ኣሉታዊ ተጽዕኖ ከሕድረሎም ክኢሉ እዩ። ክንድ ዝኾነ ኣምሳያ ናይ'ዚ፡ ስንኩላን ዘይተደልየ ተዀሎን ኣድልዎን ከየጋጥሞም ሓብራውን ወሀደን ጻዕርታት ምክያድ የድሊ። ምኽንያቱ ከምዚ ዓይነት ከቢድ ስራሕ፡ ብዘናጸል ወይ ብውልቂ ምክያድ ወጽኢታውነቱን ኣድማዕነቱን ውሑድ እዩ። ስለዚ ቀንዲ ዕላማታት ማሕበራት ስንኩላን፡ ስንኩላን ብሰንኪ ስንክልናኦም ክወርዶም ዝኽእል ኣድልዎን ተዀሎን ምውጋድ፣ ስንኩላን ኣፍረይቲ ዜጋታት መታን ክኾኑ ቁጠባዊን ማሕበራዊን ዓቕምታቶም ከምዝሕየል ምግባር፣ ኣብ ሕብረተሰብ ዘሎ ኣሉታዊ ኣጠማምታን ኣመለኻኽታን ከምዝመሓየሽ ወይ ከምዝእረም ምግባር፣ ብሰንኪ ኣሉታዊ ኣጠማምታን ኣረኣእያን ክወርዶም ዝኽእል ጸቕጢን ኣበሳምትሓትን ምእላይ፣ ብመንጽር ዘለዎም ብቕዓትን ደረጃን ክእለት ወይ ዓቕሚ ኣብ ከድምዕሉ ዝኽእሉ ዓውድታት ምስታፍ፣ ኣብ ዝተፈላለዩ ኮማዊ ንጥፈታት ተሳቲፎም ስንኩላን ከምዝዋሃዘዙ ምግባር፣ ኣባላትን ተጠቀምቲን ማሕበራት ስንኩላን ንክኾኑ ዘድሊ ሓበሬታን ምኽርን ምሃብ፣ ሕብረተሰብ ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ዘለዎም ኣሉታዊ ኣረኣእያን ኣመለኻኽታን ንኽእረም ገስጋሳትን ትምህርትን ምሃብን ካልእን ዘጠቓልል እዩ። ብተወሳኺ፡ ስንኩላን ቁጠባዊ፡ ማሕበራውን ባህላውን ጸገማት ኬጋጥሞም ከሎ፡ ከም ዓይነቱ ባህርኡን ተረዲእዮን ተገምጊሙን ብሓባር ብምዃን ፍታሓት ከምዝረኽብ ምግባር'ውን ይሓቁፍ እዩ። ናይ ብሓቂ ኣብዚ መዳይ ብዙሕ ዓወታት ተረኺቡ እዩም። ስንኩላን ብመንጽርዚ ዝተጠቕሰ ረብሓታት ተጠቃሚ ንኽኾኑ ኣብ ማሕበር ክጥርነፉ ድሌታትን ተበግሶታትን ክወስዱ ጀሚሮም ምህላዎም፡ ተስፋ ዝሀብ ኣንፈት እዩ። ምኽንያቱ ብውልቆም ክፈትሕዎ ዘይኽእሉ ጸገማት ብምርድዳእን ብምትሕግጋዝን ከምዝፍለዩ ይግበር ስለዘሎ። ህላወ ናይ'ዞም ማሕበራት'ውን ምስኡ ካልኣት ተመሳሳሊ ዕላማታት ዘለወን ማሕበራት፡ ተሞክሮ ክትለዋወጥ፡ ትምህርቲ ክትቀስምን ካልእን ባብ ዝርሕው እዩ። ስለዚ ኣብዚ እዋን'ዚ ኣብ ትሕቲ ጽላል ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ኮይነን ዝጥፍኣ ዘለዋ ማሕበራት ስንኩላን፡ ማሕበር ሓርበኛታት ኩናት ስንኩላን፣ ማሕበር ጽሙማን፣ ማሕበር ዓይኒ ስውራን ከምኡ'ውን ማሕበር ኣእምሮኣውን ምዕባለኣውን ስንክልና እየን። እዘን ዝተጠቕሳ ብመሰረት ሰበኣዊ ሕጊ ዓንቀጽ 404 ዝቖማ ማሕበራት ኮይነን፡ ንጥፈታተን ዕማመተን ንምክያድ ናይ ባዕለን ቅዋምን መምርሒን ኣለወን። ምቛም ናይ'ዘን ማሕበራት፡ ኣብ ልዕሊ ኣባላተን ፈጠረናኦ ዘለዋ ሩፍታን ማስተርሃዎትን ብቓላት ዝግለጽ ኣይኮነን። ብፍላይ ደማ ስንኩላን ዓቕሞምን ክእለቶምን ኣማዕቢሎም፡ ማዕረ ብጾቶም ክኾኑ ዘድሊ ትምህርትታት፣ ስልጠናታትን ሞያታትን ንኽዩጥቁ ዝተፈላለየ ዕድላት ይኽፍታሎም ኣለዋ። ዓቕሞምን ክእለቶምን ኣብ ዘፍቅዶ ስርሓት ክሰተፉ ደማ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምውህሃድ ዝተፈላለየ ንጥፈታት የካይዳን ኣብ ምክያድን ኣለዋ። ክንዲ ዝኾነ ስንኩላን እዚ ዝወሃቦም ዘሎ ዕድላት ተጠቒሞም፡ ምዕባለቲን ስልጥንትን ሃገር ኣብ ምህናጽ ዝገበር ዘሎ ጻዕርታት እጃሞም ከበርክቱ ተኽእሎኦም ዕዙዝ ይኸውን። ብሕጂ'ውን ካብዚ ንላዕሊ ወጽኢት ንምምጻእ፡ ሓያል ጻዕርታት ክቀጽል ምዃኑ በዚ ኣጋጣሚ ክሕብር እደሊ።

- ስንክልና ክንብል ከሎና እንታይ ማለትና እዩ?

=> መብዛሕትኦም ሰባት ንስንክልና ዝተፈላለየ መግለጺታት ይህብዎ እዮም። መብዛሕትኡ ግዜ ደማ እቦ'ቲ ኣካላውን ኣእምሮኣውን ጉድለታት ጥራይ ተመርኲሶም ክትርጉምዎ ይፍትኑ። ገሊኦም ደማ ምስ ድኽመትን ድኽነትን ዘተሓሕዝዎ ኣይስኣኑን። በዚ ኮይኑ በቲ ግን ስንክልና ማለት ኣብ ደቂሰብ ዝርአ ኣካላዊ፡ ኣእምሮኣውን ማሕበራውን ጉድለታት ኮይኑ፡ ከም ወጽኢቱ ኣብቲ ዕለታዊ ዘካይድዎ ንጥፈታትን ምንቅስቓሳትን ማዕረ'ቲ ጉድለት ዘይብሉ ሰብ ክመዓራረዩ ወይ'ውን ርኡይ ጸገማት ክፈጥረሎም ከሎ እዩ። ንኣብነት ሓደ ሰብ መልሓሱ ኮሊታፍ እንተኾይኑ፡ ክዛረብ ከሎ ደጋይፍን ጥፍጣፍ ብዝበዝሐ የወጽእ። ካልእ ደማ ኣጻብዕቱ ሓደጋ ዘጋጠሞ ሰብ፡ ደቀቕቲ ነገራት ብዘየገድስ ክጭብጥ ይጽገም። ስለዚ ስንኩላን ኣብቲ ዕለታዊ ዝነብርዎ ንጥፈታት፡ ብሰንኪ ስንክልናኦም ምስቶም ጉድለት ዘይብሎም ሰባት ክመዓራረዩ ከለው፡ መሰረታዊ ፍልልይ የርኢ። እዚ ምስ እወንታዊ ንቕሓትን ኣተሓሳስባን ሕብረተሰብ ተኣሳሲሩ ክሰ እንተኽኢሉ፡ እቲ ፍልልይ ዘዕቱ ኣይምሃለወን። እቲ ጸገም ክመጽእ ዝኽእል፡ ኣሉታዊ ኣረኣእያን ኣጠማምታን ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ክህልው ከሎ እዩ። ንስንክልና ከም መርገም ዝርእዩ ስድራቤታት ኣይተሳእናን። ኣብ ክንዲ ጸገማት ናይ'ቶም ስንኩላን ኣለልዮም፡ ፍታሓት ብምንዳይ መተባብሮኦም ዘኹሽሽሎም፡ ብሰንኪ ኣሉታዊ ኣረኣእያ ዘድሊ ኣተሓሕዛን ኣልዮን ኣየገልግልዎምን። ከም ሳዕቤኑ ጸቕጢን ኣበሳምትሓትን ስለ ዝፈጥረሎም፡ ምፍጣርም የጽልኦም። ስለዚ ማሕበራት ስንኩላን፡ ኣዚ ዓይነት ዘይቅኑዕን ኣሉታዊን ኣተሓሳስባ ንምቕያር፡ ምስ ወሰኑ ዓቕምታተን ጻዕርታት የካይዳ ኣለዋ።

- ስንክልና ብመንጽር ደረጃታትን ዓይነታትን ፍልልያት ኣለዎ'ዶ? ?

=> ንኣብነት ዘጋጥሞም ስንክልናታት ብደረጃ ይኸፉን ብኽብደት ክትፈልዮም ኣዝዩ ኣጸጋሚ እዩ። ንኣብነት ሓደ ሃብታም ሰብ ሃንደበት ዝውንኖ ገዛውቲ ንብረትን ብሓንሳብ ብሓዊ ክሀሞኽ ከሎ፡ ኣብ'ታ ግዜ'ቲኣ እቲ ሰብ'ዮ ስምዒትን ጭንቀትን መዳርግቲ የብሉን። ዳርጋ ጨርቂ ክሳብ ዝደርቢ እዩ ዝኸውን። ሰብ ነቲ ዘጋጠሞ ጸገም ተረዲኡም፡ ኣድላዪ ሓገዝን ደገፍን ምስ ዝገበሩሉ ግን፡ ኣዝዩ ከምዝፈኽሶን ናብ ንቡር መብርሮን ኩነታትን ከምዝምለስን ርዱእ ነገር እዩ። ብተመሳሳሊ ሓደ ጥዑይ ዝነበረ ሰብ፡ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ዓይኑ ምስ ዝጠፍኦ፡ ዝስምዖ ስምዒትን ጭንቀትን ብቓላት ክትገልጾ ኣዝዩ ከቢድ እዩ። ይኹን'ምበር፡ እዚ ሰብ'ዚ ኣድላዪ ደገፉትን ሓገዝትን ምስ ዝግበረሉ፡ ንዘጋጠሞ ጸገም ከም ቅቡል ወሲዱ፡ ኣብ ክንዲ ንድሕሪት ንቕድሚት ሓሰቡ መብርሮኡ ብምምራሕ ኣፍሪዩ ዜጋ ክኸውን'ዩ ርኡይ ምምሕያሽ ከምጸእን ግድን እዩ። ስለዚ ብሕጻር ዝበሉ ክብደትን ደረጃታትን ስንክልና ቀሊል ወይ ከቢድ ኢልካ ዝግለጽ ዘይኮኑ፡ ክብደት ስንክልና ምስ ስንክልና ምቕባልን ዘይምቕባልን ቀጥታዊ ምትእስሳር ኣለዎ። ስንክልና ከቢድ ዚብሎ፡ ምስ ዘይትቕበሎ ጥራይ እዩ።

- ኣጠማምታን ኣረኣእያን ሕብረተሰብ ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ከመይ ኣሎ?

=> እዚአ ኣዝያ ኣገዳሲት ሕቶ እያ። ንታሪኽ ንድሕሪት ምልስ ኢልካ ክትርእያ ከለኻ፡ ቅድሚ ናጽነት ዝነበረ ኣረኣእያ፡ ናይ ብሓቂ ኣዝዩ ኣሉታዊ እንተተባህለ ምግናን ኣይኮነን። ስድራቤታት ስንክልና ደቆን ክሓብኣ ወይ ናብ ደገ ከይቃልዑ፡ ኩሉ ዓይነት ስጉምቲታት እየን ዝወስዳ ነይረን። ከም ሳዕቤኑ፡ ስንክልና ዘጋጠሞም ሰባት ካብ ኩሉ ዓይነት ኣገልግሎታት ተሓሪሞም መዋእሎም ኣብ ጸልማት መብርሮ ይነብሩ ነይሮም። ድሕሪ ናጽነት ግን እቲ ዝነበረ ኣረዳድኣን ንቕሓትን ክልወጥ ምስ ምጅማሩ፡ ካብቲ ዝነበረ ብተዛማዲ ተመሓዩሹ፡ ስንክልና ዘጋጠሞም ናይ ትምህርቲ፣ ሕክምና፣ ስራሕን ካልእን ዕድላት ክረኽቡ ጀሚሮም። ከም ወጽኢቱ ዓቕሞም ኣማዕቢሎም መብርሮኦም ከመሓይሹ ፋሕተርተር ክበሉ ጀሚሮም። ነብሶምትእምማን ክህብሩ ጀሚሮም። ኣብዚ ማእርሕዚ ደማ ንኡቦም ጥራይ ዘይኮነ ንስድራቤቶም እውን ክሕግዙ ክኢሎም። ሕሉፍ ሓለፍም ሓደ ሓደ ስንኩላን ብዘዘበርዎ ሓያልን ዘይሕለልን ጻዕሪ፡ ኣዝዮም ዕዉታት ኮይናም ክወጽኡ ክኢሎም እዮም። ኮይኑ ግን ሕጂ'ውን ኣብ ዘሎ ኣጠማምታን ኣረኣእያን ምምሕያሽ የርኢ ደኣ'ምበር፡ ተወሳኺ ስርሓት ከምዝድልዮ ግን ዝኩሓድ ኣይኮነን። ምስ ዝምልከቶም ኣካላትን ሕብረተሰብትን ብምውህሃድ ደማ ጻዕርታት ክቕጽል ምዃኑ በዚ ኣጋጣሚ ክይተገልጸ ክሕለፍ ዘይብሉ እዩ።

- ተራን ኣበርክቶን መግለጺታውያንን ዘይመግለጺታውያንን ትካላት ኣብዚ መዳይ'ዚ ከመይ ኣሎ?

=> ፖሊሲን መምርሒን መንግስቲ፡ ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ ኣዝዩ እወታዊ ክኸውን ኣኽኢልዎ እዩ። ኩሉ እወታዊ ስጉምቲታትን ጻዕርታትን እውን ካብ'ዚ ዝመንጨወ እዩ። ስንኩላን ኣብ ኩሉ ዓይነት ኣገልግሎት፡ ማዕረ ዕድላት ከምዝረኽቡ ኮይናም እዮም። ኣብ ትምህርቲ ዝኾነ ስንኩል ማዕረ እቲ ጥዑይ ክሳብ ማእከላይ ደረጃ ትምህርቱ ክቕጽል ናይ ግድን እዩ። ኣብዚ እቲ ቀሩብ ጸገም፡ ኣብ ደረጃ ዝርግሐን ተበጽሕነቱን እዩ። ቤት ትምህርቲ ዓይነስውራን ብዘይካ ኣብ ዞባ ማእከል ኣስመራ ኣብ ካልኦት ዞባታት የለን። ስለዚ፡ ዝርግሐ ቤት-ትምህርቲታት ክሰፍሕ ጻዕርታት ምግባር ከድሊ እዩ። ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ ዝተፈላለየ ምኽንያት ናይ ትምህርቲ ዕድል ዝሓለፎም ዓይነስውራን ምስ ግዜን ዓቕምን ዝምጥን ኣገባብትን መንገድታትን ጻዕርታት ብምክያድ፡ ናይ ትምህርቲ ዕድል እንተ ዝወሃቦም ዝበለጸ ምኾነ ዝብል ሓሳብ ኣሎኒ። ዋላ'ውን ብሕጂ ዝርአ እንተተኾነ ከም ኣማራጺ ክዓም ከምዝኣም ዓይነት ጸገማት ስንኩላን ኣብ ግዜ ክረምቲ መዛይምነት ዘጥፍኡሉ ዕድላት ክኽፈተሎም ጽቡቕ እዩ ምበልኩ። በዚ ኣልካ በቲ ግን ኣብ ቀጻሊ ዝርአ ጉዳይ ክኸውን እዩ። ሓንቲ ከም መሰረታዊ ኣምር ክትፍለጥ ዘለዋ ጉዳይ ግን፡ ስንኩላን ጸገማት ኣብ ዘጋጥሞም ግዜ ብቶም ክፈትሕዎ ክጽዕሩ ይግባእ። ጸገማቶም ብቶም ክፍታሕ ደማ ተሳትፎኦም ከዕዝዙ ይግባእ። ኣብ ፍሲ-ወከፍ ዞባ ደማ፡ እዚ ዝተጠቕሰ ዕማማት ዘሰልጥ፡ ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ቀይመን ኣለዋ።

- ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን እንታይ እዩ?

=> ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ኣብ ውሽጢ ኮማዊ ዕብዩት ዝተዳደ እስትራተጂ ኩይኑ፡ ንኹሎም ስንኩላን ኣገዳሲ ረብሓ ወይ መኽሰብ ዘለዎ እዩ። እዚ፡ ኣብ ሓሙሽተ ዓውድታት ይትጥፍ፡ ንሳቶም ከኣ ስንኩላን ኪጋጥሞም ዝኽእል ሕማማት ምክልኻል፡ ሕክምናዊ ኣገልግሎት ምሃብን ደገፍቲ መሳለጥያታት ምቕራብን ዝኣመሰሉ ኣብ ምስፍሕፋሕ ጥዕና ዘተኩረ ኣገልግሎታት፣ ኣገልግሎት ትምህርትን ስልጠናን ምሃብ፣ ስንክልና ዘጋጠሞ ሰብ መተባብሮኡ ክሰርዕ ዘኽእሎ ሞያ ምምዕባልን ስራሕ ምፍጣርን፣ ኣብ ማሕበራዊ ህይወት - ውልቀ-ደገፍ ምሃብ ዝምድና ምሕያል መርዓን ሓዳርን ጥበባትን ባህልን ስፖርትን ምዝንጋዕን ምስፍሕፋሕን፣ ከምኡ'ውን ኣብ ምሕያል ዓቕምታት - ምጥርናፍ ርክባትን ምንቅስቓስ ኮማት ምውዳብ ስንኩላን ተሳትፎ ኣብ ፖለቲካ ወዘተ እዮም። ቀንዲ ዕላማታት ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ንተሃድሶ ስንኩላን ምዕሩይ ዕድላት ምፍጣር፡ ምኽባር መሰላት፡ ምሕያል ተሳትፎ ኣብ ምርግጋጽ ምዕባለን ምምሕያሽ

ማሕበራዊ ህይወትን ስንኩላን ዝዋስእ እዩ። እቲ መደብ ንስንኩላን ስድራቤታቶምን ኣገልግሎት ወሃቢ ትካላትን ኣቦላት ከምን ዘሳትፍ ኮይኑ፡ ንስንኩላን ካብ ስድራቤትን ሕብረተሰብን ከይፍለ ዝኣሊ እዩ። ብዘይካ'ዚ ዝተጠቕሰ ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ብመንገዲ ዝተቖጸሩ ተሃድሶ ሰራሕተኛታት ኣብሉ ፍልጠትን ንቕሓትን ስድራቤታት በሪኹ ኣብ ምእላይ ስንኩላን ደማ ግብራዊ ስጉምታት ይወስዳ ኣለዋ። ስንኩላን ርእሶም ምእንቲ ክኽእሉ ልቓሕ ብምሃብ ኣብ ቁጠባዊ ንጥፈታት ከምዝሰተፉ ይግበር ኣሎ። ከምኡ'ውን ኣብ ምንቅስቓስ ንስንኩላን ሓገዝቲ ዝኾኑ መሳለጥያታት ይዕደሉ። ብተወሳኺ ስንኩላን ናይ ትምህርቲ ዕድል ክረኽቡ ባይታ የጣጥሓሎም።

- በዚ ኣጋጣሚ ከተመሓላልፎ እትደሊ መልእኽቲ እንተሎ ዕድል ክህበካ?

=> ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ ብዙሕ ክበሃሉ ዝኽእሉ ጉዳያት ከምዝለዉ ርዱእ ነገር እዩ። ኮይኑ ግን ምስ'ዚ ዝተወሃበትኒ ሓጺር ግዜ ክበሎ ዝደሊ እንተሎ፡ መደብ ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ብኹሉ መዳያቱ ቀላሒታን ዕቱብ ኣተሓሕዛን ዘድልዮ ጉዳይ ምዃኑ እዩ። መደብ ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ንኹሉም ጸገማት ኣካላት ሕብረተሰብ ዝሓቘፈ እዩ። ስለዚ ንስንኩላን ጸገም ኣብ ዘጋጥሞም እዋን ብዝተሳትፎን ሓያል ኣበርክቶን ኮም ክፍታሕ ክኽእል ኣለዎ። ስንኩላን ዓቕሞምን ክእለቶምን ኣማዕቢሎም ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራዊ ንጥፈታት ተዋሳእቲ መታን ክኾኑ፡ ኣድላዪ ስልጠናታትን ትምህርቲታትን ክወስዱ ይግባእ። ኣብ ሕብረተሰብ ተጸንቢርም መተባብሮኦም ክመርሑ፡ ምዕሩይ ዝኾነ ዕድላት ስራሕን ቁጠባዊ ንጥፈታትን ክኽፈተሎም ክኽእል ኣለዎ። ሕብረተሰብ ኣብ ልዕሊ ስንኩላን ዘለዎ ኣረኣእያን ኣጠማምታን እወታዊ ክኸውን፡ ቀጻሊ ገስጋሳትን ትምህርትን ክወሃብ ይግባእ። ብሓጺሩ መደብ ኮማዊ ስረት ተሃድሶን ልምዓትን ምእንቲ ክሕየልን ካልኦት ሃገራውያን ማሕበራት ስንኩላን ምስ መንግስቲ ብምትሕብባር ዳይናሚካዊ ለውጢ ከምጽእን ብናይ ሓባር እስትራተጂን ወሀደትን ክሰርሓ እዋኑ ዝጠልቦ ጉዳይ እዩ። ዋላ ሓደ ስንክል'ውን ንድሕሪት ክተርፍ የብሉን። ስለዚ ንብሉጻን ብቑዕን ወጽኢት ከምኡ'ውን ንእወታዊ ኣረኣእያን ኣጠማምታን፡ ሓብራዊን ወሀድን ቃልሲን ጻዕርን ከምዝሓትት፡ በዚ ኣጋጣሚ መልእኽተይ ከመሓላልፍ እደሊ።

ብርሃም ኣሕፈርጋ

ሓ/ኣ/ጥያዊ ድሕነትን ጥዕናን

ያቆብ መርሃዊ (ጃክ)

ህያብ ናይ'ቲ ኣቦ

ዛንታ

ኣቶ ኪዳንን ወይዘሮ ሃናን ምስ ኣርባዕተ ደቆም ኣብ ቤቶም ተኣኪቦም ነበሩ። ወይዘሮ ሃናን ደቆምን መኣከቦም እንታይ ምኽንያት ኣይፈለጡን። ኣቶ ኪዳን 'እንዘራረበሉ ጉዳይ ኣሎና፣' ስለዝበሎም እዮም ተኣኪቦም።

ኣቶ ኪዳን ንበዓልቲ ቤቶን ደቆን በብሓደ ብምጥማት ጉረሮኡ ጸሪጉ ክዛረብ ጀመረ።

"ሕራይ በሉ ናይ ሎሚ እንዘረብሉ ጉዳይ.... ፣" ዘረባ ኣቋሪጹ እንደገና ንበዓልቲ ቤቱን ኣርባዕተ ደቁን ብብተራ ጠመቶም።

ኣርባዕተ ደቁን በዓልቲ ቤቱን ኣብ ቅድሚ ኣቶ ኪዳን ኮፍ ኢሎም ዓይኒ ዓይኑ ይጥምትዎ ነበሩ።

ኣቶ ኪዳን ኣደህቦኦም ናብኡ ከምዝገበሩ ምስ ኣረጋገጸ ዘረብኡ ቀጸለ፣ "ጉዳይና ብዙሕ ጸጊሙ እዩ። እዚ ክብለኩም እንከለኹ ግን... ሓደ ዓቢ ህያብ ኣዳልየ ኣለኹ። ነታ ህያብ ድማ ድሕሪ ሓደ ወርሒ ኢኹም ክትቕበልዋ፣" ኢሉ ሰቤት ጀሚሩ ዝበሮ ጭሕሙ ደረዘ። ብዛዕባታ ህያብ ብዙሕ ኣይሓሰበን። ምኽንያቱ ሓደ ወርሒ ስለዝሎ ኣብ ጉዕዞ ኩዳልዋ ሓሳብ ነበሮ። እታ ህያብ ግን ንደቁ እትምሃሮ ክትከውን ባህጊ ኣለዎ።

ኣቶ ኪዳን ደቁ ኣብ ገዛ ኮፍ ኢሎም ኣመት ትምህርቶም ክገብሩን ንፍቕሪ ስድራቤት ክሃንጹን ክቱር ድሌት ሓዳርዎ ነበረ። ስለዝኾነ ሓንቲ ህያብ ኣዳልዩ ሰሙን ደቁ ክሕሉ ሓሰቡ ኣሎ። ኣብ ግዜውቶም ዝርከቡ ተመሃሮ ሕማቕ ተግባራት ክፍጽሙ ስለዝዕዘብ ኣገዙ ተሻቒሉ ነበረ።

ናህም፡ "ጣብ እታ ህያብ እንታይ ኢያ፣ በጃኻ ንገረና፣" ወዲ 13 ዓመት ሕሱስ ልደ ናይታ ስድራ ሓተተ። 'ህያብ' ምስ ሰማዓ ነታ ካብ ኣቡኡ እትወሃብ ህያብ ክፈልጣ ሃረፈ።

ኣቶ ኪዳን "እታ ህያብ ሕጂ ኣይነግረኩምን'የ። ነታ ህያብ ዝወሰድ ሓደ ሰብ'ዩ። እቲ ኣወጻእየ ዘለኹ መደብ ድማ ኣብዚ ወረቐት ኣሎኩም፣" ነታ ኣብ ጣውላ ኣቐሚጥዋ ዝበረ ወረቐት ኣልዓለ፣ ቀጸለ፣

"ነፍሲ ወከፍኩም ክትፍርሙ ኢኹም። ጸቡቕ ኢጋጣሚ ኮይኑ ኣርባዕቴኹም ናይ ንግሆ ስለ እትመሃሩ ጸገም የለን። ስለዚ እቲ ጸወታና ብምሸት'ዩ። ኣብዚ ገዛ መን ቀልጢፉ ኣተወ። ኣብታ ዝኣተኹምሉ ግዜ ድማ ኣብዚኣ ትፍርሙ። እዛ ኣዳልየልኩም ዘለኹ ወረቐት ካብ ጽባሕ ዕለት ሓደ ክትጅምር ኢያ። ልክዕ ዕለት 31 ድማ ክትዛዘም'ያ። ሕጂ ኣብ ገዛ ሰዓት ክንደይ እንተኣተኹም ይሓይሽ፣ ማለት ምሸት ሰዓት ክንደይ ኣብ ገዛ ክትርከቡ ኣሎኩም ማለተይ'ዩ። ግዜ ባዕልኹም ኢኹም እትውስኑ፣" ብምባል ኣንፈቱ ናብቶም ቀው ኢሎም ዝጥምትዎ ዝበሩ ደቁ ገበረ። ብዘረባ ኣቦኦም ተገሪሞም ስለዝበሩ፣ ብዚይካ ከበሮ ዓይኖም ዝንቀሳቐስ ኣይነበረን።

"እምበኣ! ኣብዚ ገዛ ክንእሰር ኢና ማለቱ፣" ቦኽሪ ናይዛ ስድራ ከይተረድኦ ተዛረበ። ቀጸለ፣ "እሞ ሰዓት ትሽዓተ ወይ ዓሰርተ እንተኾነ ከመይ፣" ንኹሎም ገጹ ኣሲሩ ጠመቶም። እዚ ሕጊ ናይ ኣቦኦም ደስ ኣይበሎምን።

"እምበኣ! ሰዓት ዓሰርተ ደኣ ለይቲ እንድዩ። ዋርዲያ ዲኻ ትሰርሕ! ሰዓት ዓሰርተ ኣቲና መዓስ ክንድርስ። ኣነ ብወገነይ ሰዓት ሸዱሽተ እንተኾነት ደስ ምበለኒ። ምኽንያቱ ድሕሪ ሰዓት ሸዱሽተ ንጻና ጥዕና ዘለዎ ግዜ ኣይኮነን" ምንኣስ ቦኽሪ ዝኾነት ዊንታ ተዛረበት። ዊንታ ሓንቲ ጓል ናይዛ ስድራ እያ።

"እዋእ እንታይ ኴንኪ'ቲ ዊንታ! ሰዓት ሸዱሽተ ደኣ ከም ደርሆ። ኣብዚ ግዜ'ዚ ደርሁ ከማን ሰዓት ሸዱሽተ ንገዛኣን ምእታው ጉዳይ ፈንኦ ኣለዋ። ቁሩብ'ባ ሕሰቢ። ምስ ኣዕሩኽትና ምዕላል የድልየና እዩ" ተቓወመ ብሽልተ ዓመት ካብ ዊንታ ዝንእስ ሓዋ። ብባህርኡ ወዓይ ዝበለ ተመሃራይ እዩ። ኩሉ ግዜ ምስ ኣዕሩኽቱ ከዕልል ከበ። ሰዓት ዓሰርተ ምእታው ዝለመደ እዩ። ብዙሕ ግዜ ተማሂዱ ተቐጺዑን እንተኾነ ክሰምዕ ኣይከኣለን። ።

ኣቶ ኪዳን ንደቁ ብፍቕሪ ንኽቕየሮም'ዩ እዚ መደብ ኣውጺእዎ። ደቁ ክንሕድሕዶም ክመያየጡ ምስ ርእዩ ኣሐጎሰ። እቲ ዝሓሰቦ ዝበረ መደብ ክሰርሕ ምጅማሩ ባህታ ፈጠረሉ።

"ደሓን ካብ ንጨቓጨቕ ሰዓት ሸውዓተ ንግበሮ። ክሳብ ሰዓት ሸውዓተ ንጻወት። ብድሕሪኡ ንገዛና ንእቶ። ድሕሪ ሰዓት ሸውዓተ ዘሎ ጸወታ ጥዕና ዘለዎ ኣይኮነን። ስለዚ ሰዓት ሸውዓተ ከመይ?" ሕሱስ ልደ ናይታ ስድራ ሓሳቡ ኣፍሰሰ። ቀጸለ፣ ነቲ ሰቕ ኢሉ ዝሰምዕ ዝበረ ኣቦኡ ብምጥማት፣ "ባባ ሰዓት ክንደይ ይኹን ባዕልኻ እንዶ ንገረና፣" ተዛረበ። ኣቦኡ ሰቕ ምባሉ ደስ ኣይበሎን።

ወሮ ሃና፡ "ኣይፋል እዞም ደቀይ፣ ንዓኻትኩም ስለዝምልከት ባዕልኻትኩም ወስኑ። ደሓር 'ከምዚ'ባ ከምቲ'ባ' ክትብሉ ክሰምዓኩም ኣይደልን'የ" እታ ሰቕ ኢላ ክትሰምዕ ዝጸንሐት ኣደ ብሓገስ ተዛረበት። ናይ በዓል ቤታ ሓሳብ ኣመና ኣሐጉሰዋ ነበረ።

ኣቶ ኪዳን "ጽቡቕ ኣሎ። ሕጂ እዚ መደብ ንሸኹም ስለ እተተግበርዎ ተረዳዲእኩም ወስኑ። ቤታ ዝወሰንኩማ ግዜ ድማ ኣብዚ ገዛ ደጊኽ ትብሉ። ኣብዚ ወረቐት ድማ ዝኣተኹምላ ግዜ ክትፍርሙ ኣሎኩም። እቲ ኣብ ግዚኡ ዝተረኽበ ብዙሕ ዘይደንጎየ ድማ ተዓዋቲ ናይታ ህያብ ይኸውን። ኣነ ግን ኩልኹም ተዓወትቲ ክትኮኑ'የ ዝደሊ። ስለዚ ተራዳዲእኩም ወስኑ" ንኽመያየጡ ዕድል ከፈተሎም።

ይቕጽል

ደብዳበ ካብ ኣቦሓጎይ

ፍቱዋት ተመሃሮ ከመይ ኣለኹም? ክረምታዊ ዕረፍቲ ከመይ ኣሎ? ተስፋ እገብር ዕረፍትኹም ኣብ ቀም ነገር ተሕልፍዎ ክትህልዉ።

በሉ እዛም ደቀይ ከም ናይ ዝሓለፈ ኣብዚ ሰሙን ዝተዓዘብኩዎ ከምዮጽኩም።

ብዙሕ ግዜ ኣብ መንደቕ፡ ኣውቶብሱ፡ ሚኒባሱ፡ ናይ ትምህርቲ ኮፍ መበሊ ተጻሒፉ ደርኦ እዩ። ዝሓለፈ ሰሙይ ንገዛ እናኸድኩ እንከለኹ ሓደ ቈልዓ ኣብ መንደቕ ክጽሕፍ ርኣኹዎ። ነብሰይ ስለዘይገበረለይ ድማ ናብኡ ገጸይ ቀረብኩ። ኣብ ጥቓኡ ምስ ቀረብኩ፡

"ብሩኽ ወደይ ከመይ ወዓልካ? እንታይ ደኣ ትገብር?" ሓተትኩዎ ነቲ ዝጽሕፎ ዝበረ እናንበብኩ። ኣብቲ መንደቕ 'ሄቢል' ዝብል ጽሑፍ ጽሒፉ ነበረ።

"ሰመይ እጽሕፍ" ከይተገደሰ መለሰለይ።

"ክንደይ ክፍሊ ዲኻ ትመሃር?" ሕቶይ ቀጸልኩ።

"ሳልሳይ ክፍሊ። ሕጂ ናብ ራብዓይ ሓሊፈ ኣለኹ" መለሰ ተኩሩ እናጠመተኒ።

"እሞ መማህራንኩም ኣብ መንደቕ ከምዘይጽሓፍ ኣይነገሩኹምን ደዮም?" ሓተትኩዎ መልሱ ክሰምዕ ተሃንጥየ።

"ገሊኦም መማህራን ይነግሩና፡ ገሊኦም ግን ኣይነግሩናን እዮም" ብጕርሆና መለሰለይ።

"እሞ ኣይትጽሓፉ እናበልኹም ደኣ ስለምንታይ ትጽሕፍ? ኣብ መንደቕ ምጽሓፍ እንታይ ጥቕሚ ኣለዎ?" ክዛርቦ ደለኹ። ብመንፅሕቲ ጽሑፍ ክቋርጽ ኣይደለኹዎን። ጌጋ ምኻኑ ክርድኦ ደለኹ።

"መዘከርታ ክኾነኒ" መለሰ ክምስ ብምባል።

"ናይ ምንታይ መዘከርታ?" ሕቶይ ቀጸልኩ።

"ናተይ መዘከርታ፣"

"እዋእ ከምዚ ናትካ ስም ዘለዎም ብዙሓት እንድዮም፣ ብኸመይ ንሰኻ ምኻንካ ክፈልጡ?"

"ኣብዚ ገዛውቲ ኣነ ጥራይ እየ 'ሄቢል' ዝበሃል"

"እሞ እዚ እትገብሮ ዘለኻ ከምዝተቐጽዓካ ትፈልጥ'ዶ?"

"ናይ ምንታይ መቕጻዕቲ?" ዝፈርሀ መሰለ።

"እዚ እኳ ነውሪ እዩ። ኣብ መንደቕ ምጒሓፍ ይፍቀድ ደዩ?" ሓተትኩዎ፡ ዝበለኒ ክሰምዕ እናተጸበኹ። ልዕሊ ኩሉ ከረድኦ ደለኹ።

"ኣብ ጽርግያ ምጒሓፍ ጌጋ እዩ" ገጹ ኣሰረ።

"ስለምንታይ ጌጋ ኮይኑ?" መልሱ ደስ ኢሉኒ ክዛረብ ዓደምኩዎ።

"ርስሓት ኣብ ጽርግያ ምጒሓፍ ሕማም የስዕብ። ንኸባቢ ድማ ንኽትርእዮ ደስ ኣይብለካን እዩ" እናተሰከፈ መለሰለይ።

"ጽቡቕ! እዚ ወደይ ኣብዚ መንደቕ ትጽሕፎ ዘለኻ ንኽትርእዮ ደስ የብል ደዩ? እስኪ እዛ መንደቕ ርአያ። ደስ ትብለካዶ?" ክምልሰለይ ተጸበኹዎ። እንተኾነ ሰቕ በለ። ኣነ ድማ፡

"እንታይ ደኣ ሰቕ ኢልካ? መልስለይ እባ" ክደሃል ስለዘይደለኹዎ ከምስ በልኩዎ።

"ሓቂ ዘረባ፡ ደስ ኣይብልን እዩ" ዝተሰከፈ መሰለ።

"ግርም! እንታይ ደኣሞ ንሸኻ ጽሒፍካ? ኣብ ናይ ዝኾኑም መንደቕ ደኣ ዘይትጽሕፍ?"

"ኣቦይ ተጋዊየ እየ። ሰብ ገዲርዎ ኣለዩ ገዲሩ" ናብ መሬት ደነነ።

"ሰብ ገዲርዎ ኢልካ ምግባር ኩሉ ግዜ ጽቡቕ ደዩ?" ኣብ ርእሱ ደረዝኩዎ።

"ኣይኮነን። ሕጂ ተረዲኡኒ። ተጋዊየ እየ" ሓፈረ።

"ንሎዕ እዚ ወደይ ጌጋኻ ምእማንካ ኣደንቂኽ። ካልእ ግዜ ካብ ከምዚ ዓይነት ስራሕ ተቖጠብ። ሕራይ'ዶ እዚ ወደይ?"

"ሕራይ ኣቦይ ድሕሪ ሕጂ ከምዚ ኣይገብርን እየ" ኢሉ ዝጸሓፎ ክደምስሶ ጀመረ።

"ንሎዕ ከምዚ ክገብሩ ንዘርኣኻዮም ድማ ጌጋ ምኻኑ ንገሮም" ተሰናቢተዮ መገደይ ቀጸልኩ።

"ሕራይ ኣቦይ የቐንየለይ!!" ደምሲሱ ስለዝወድኦ ንሱ'ውን ተበገሰ።

በቲ ናይቲ ቈልዓ ግርህና ተደሲተ። ካብ ኩሉ፡ ጌጋኡ ምእማኑ ደስ በለኒ። ገለ ቈልዑ ምስ እትዛረቦም ዘይእሩም ዘረባ ዝዛረቡ ኣለዉ። ደቀይ ብሩኻት ንዓበይቲ ኩሉ ግዜ ትሕትና ኣልኩም ክትዛረብዎም'ዩ ዝግበኣኩም።

ፍቱዋት ደቀይ ኣብ ኣውቶብሳት፡ ሚኒባሳት፡ መናደቕ፡ መማሃሪ ዴስክታት ምጽሓፍ ነውሪ እዩ። ካብ ኩሉ ድማ ከበና ስለዘጋዕዝ ካብ ከምዚ ዓይነት ተግባር ተቖጠብ። ሰሚኹም ብመንፍዓት ኣብ ርእሲ ሰብ ከምዘይጽሓፍ ግበሩ። ምኽንያቱ ንሎዕ ሰብ ኣብ ኣእምሮ ሰብ እዩ ሰፊሩ። ሰናይ ቀን!!

ሕቶ እተመሳቐለ ቍጽርታት

1	2		3	■	4		5
6		■	7			■	
	■	8			9	10	
■	11		■	12			■
13			■	14			15
16		■	17		■	■	
	■	18				19	
20			■	■	21		

ንጋድም

1. 1131 + 860
4. 2688 ÷ 3
6. 14 x 6
7. 800 - 540
8. 16 + 8
9. 3440 ÷ 5
11. 14 x 7
13. 1289 - 986
14. 895 + 441
16. 720 ÷ 9
17. 5 x 8.6
18. 1038 - 888
19. 26 + 7
20. 2694 ÷ 3
21. 103 x 4

ንትሕል

1. 98 + 90
2. 282 ÷ 3
3. 31 x 4
4. 1268 - 462
5. 235 + 443
8. 3396 ÷ 12
10. 19 x 47
11. 3858 - 2958
12. 1896 + 1234
13. 22848 ÷ 6
15. 536 x 12
17. 183 - 138
18. 9 + 9
19. 279 ÷ 9

ሓበን ተስፋሚካኤል

ንጽጉማት ሰባት ክዳውንቲ ዘልብስ ሮበት

ባዕልና ክዳንና ክንክደንን ጫማና ክንለብሰን ምኽኣልና፡ ከም ቀሊልን ቅቡልን ነገር ኢና እንወስዶ። እዚ ግን ነቶም ኣብ ፈቓዶ ሕክምና፡ ብሓገዝ ነርሳት ክዳውንቶምን ኣሳእኖምን ዝለብሱ ሰባት ክረስዖና የብሉን። እዚ ፈሊጥና ነቲ ዘለና ጸጋታት ክንመስግነሉ ይግብኣና።

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ካርኔጅ ሚሎን - ፔንስልቨንያ፡ ብዘይካ ብኣሊዩቲ ሕመማት ዝወሃብ ደገፍ፡ ኣብ ምልባስ ክዳውንቲ ዝሕግዝ ሮበት ከም ዘማዕበሉ ሓቢሮም።

ኣብ ምልባስ ክዳውንቲ ዝሕግዝ ሮበት፡ ሓደ ካብቲ ነቶም ዝተፈላለየ ስንክልና ዘለዎም ሰባት ተስፋ ዝሀብ ቴክኖሎጂ እዩ። እዚ ሮበት እዚ፡ እቲ ክትጉብሮ ደሊኻ ዘለኻ ክዳን ይኹን ጫማ ብቓላት ተጠቒምካ ጥራይ ምስ ኣዘዝካዮ ባዕሉ ተሰኪሙ ኣምጺኡ'ዩ ዝሸድነካ። በዚ ኸኣ ካብ ሰባት ጸዊዕካ ዝሕግዙኻ፡ ኣብ መዓልታዊ ንጥፈታትካ ዝተሓባበረካ ሮበት ዓዲግካ ሽግራትካ ክትቃለል ዝከኣል ኩይኑ ተረኺቡ ኣሎ።

እቶም ተመራመርቲ ኣብ መጻኢ፡ እቶም ብዙሕ ኣቓልቦ ዘይተዋህቦም ብፍላይ ምስ ጥዕናን ስንክልናን ዝተኣሳሰሩ ምህዞታት ብዝበዝሐ ክፍርዩ ምኳኖም ገሊጾም።

ብከላ ኣየር፡ ዓቕሚ ተገንዘቦኣዊ ክፋል ኣእምሮ የጉድል!

በከልቲ ጋዛት፡ ከም ካርቦን-ዳይኦክሳይድን ካልኦትን ጽሩይ ኣየር ካብ ምርካብ ዝኽልክሉ ምኳኖም ዝፍለጥ እዩ። ብዘይካ'ቲ ኣብ ስርዓተ ምስትንፋስ ዘኸትልዎ ጸገም ድማ፡ ሕማም ኣእምሮ ከስዕቡ ከም ዝኽእሉ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ደቡብ ካሊፎርኒያ ሓቢሮም።

ብዓለም ደረጃ ልዕሊ ኣስታት 55 ሚልዮን ሰባት ግዳይ ሕማም ኣእምሮ ከም ዝኾኑ፡ ውድብ ጥዕና ዓለም ኣብ መጽናዕቱ ኣሰፊርዎ ይርከብ። እቶም ሰባት፡ ጠንቂ ሕማሞም ዝፈላለ'ኳ እንተኾኑ፡ ገለ ካብኦቶም ብሰንኪ ብከላ ኣየር ኣብ ዝበዝሖ ቦታ ንዊሕ ዓመት ምቕማጦም፡ ናይ ኣእምሮ ጸገም ዘጓፍም እውን ነይሮም እዮም።

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ካሊፎርኒያ'ውን፡ እዚ ምርኩስ ብምግባር መጽናዕቶም ክቕጽሉ ክኢሎም ኣለው። ንሳቶም ነቲ ካብ 2016 ጀሚሮም ዘካየድዎ መጽናዕቲ፡ ኣብ ዝተፈላለየ ብከላ ኣየር ዝመልኦ ቦታ ዝነብሩ ኣስታት 27 ሽሕ ሰባት ብምእካብ'ዮም ምርምሮም ኣሰላሲሎም።

“ኣብ ምርምርና፡ እቶም በከልቲ ጋዛት ብዝበዝሐ ኣብ ዝተፍእሉ ቦታታት ዝነብሩ ሰባት፡ ፈለማ ናይ ስርዓተ ምስትንፋስ ጸገም'ዩ ዝጋጥሞም ነይሩ። ምስ ምንዋሕ ግዜ ድማ፡ ተገንዘቦኣዊ ክፋል ኣእምሮኦም (cognitive) ብኣሉታ ክትንከፍ ጀሚሩ። ህጹጽ ረድኤት ብዘይምርካቦምን ካብ'ቲ ጽሩይ ኣየር ዘይብረሉ ቦታ ብዘይምእላዮምን ከኣ፡ ብሕማም ኣእምሮ ዝተጠቕዑ ኩይኖም ረኺብናዮም” ብምባል ሓፈሻዊ መብርሂ ይህብ ሓደ ካብ'ቶም ተመራመርቲ ዶ/ር ማሳያ ኪታዛዋ።

እቶም ካብ ፋብሪካታትን ተሽከርከርቲን እናወጽኡ ኣእምሮና ዝጉድኡ በከልቲ ጋዛት ጥራይ ዘይኮኑ፡ ምትካኽ ሽጋራ እውን ክንጽ'ቲ ኣብ ስርዓተ ምስትንፋስ ዘኸትሎ ጸገም፡ ኣብ ተገንዘቦኣዊ ክፋል ኣእምሮና ክይተረፈ፡ ኣሉታዊ ሳዕቤን ዝገድፍ ስለዝኾነ፡ ክንጥንቀቕ ከም ዝግባእ እቶም ተመራመርቲ ኣረዲኦም።

ንሳቶም ኣስዒቦም፡ ብከላ ኣየር ንምጉዳል፡ ተሽከርከርቲ ካልኦት ብሩዳዲ ዝሰርሑ መሳርሒታትን፡ ብጸሓያዊ ጸዓትን ኤሌክትሪክን ዝንቀሳቐሱ ኩይኖም ብዝበዝሐ ክፈርዩ ከም ዘለዎም፡ ንክኢላታት ቴክኖሎጂ ኣብ መውዓእታ ለበዋኦም ኣመሓላሊፎም።

ኣብ ግዜ ቀትሪ ቀምታ ምዝውታር ደስታ ይፈጥር

ጥዕናና ወሓለ ክኸውን ሓደ ካብቲ ክንረኽቦ ዘለና ኣገዳሲ ነገር፡ እኹል ዕረፍትን ድቃስን ምርካብ ርዱእ እዩ። ብጋዜኡ ዘይተኸላለፈ ናይ ለይቲ ድቃስ ረኺብካ ምትንሳእ፡ ንጥፈ ኣድማዕነት ንጠፍን ክትከውን ይሕግዝ። ናይ ቀትሪ ድቃስ ግና ከሉ ሰብ ዘዘውትሮ'ኳ እንተዘይኮነ፡ ኣብ ሓገሻና ተራ ከም ዘለዎ ተመራመርቲ ሓብሮም።

ብሪጣንያውያን ተመራመርቲ፡ ኣብ እዋን ቀትሪ ክሳብ 30 ደቒቕ ምድቃስ (ቀምታ ምዝውታር)፡ ደስታን ፍስሃን ክፈጥረልና ዝኽእል ምዃኑ ይገልጹ ኣለው። ኣብ መዓልታዊ ህይወትና እንዘውትሮ ምስ እንኸውን ድማ፡ ኩሉ ግዜ ሕጉስ መንፈስ ዘለና ኩይና ክንንቀሳቐስ ዝኽእል ምዃኑ'ዩም ዘረድኡ። እቶም ተመራመርቲ እዚ ንምርግጋጽ፡ ነቶም ናይ ቀትሪ ድቃስ ዘዘውትሩ ግና ብደረጃ ዘይርፍዎ ደቓይቕ ዝፈላለዩ ዝነብሩ ኣብ ሰለስተ ጉጅለ ዝተመቐሉ ልዕሊ ሓደ ሽሕ ሰባት ብምእካብዮም ኣካይዶሞ። እቶም ቀዳሞት ጉጅለ ሳሕቲ ጥራይ ዝድቅሱ፡ እቶም ካልኣይ ጉጅለ ክሳብ 30 ደቒቕ ዝድቅሱ፡ እቶም ሳልሳይ ድማ ልዕሊ 30 ደቒቕ ዝድቅሱ ዝነብሩ'ዮም ነይሮም።

እቲ ወጽኢት ከም ዘሕበሮ፡ እቶም ልዕሊ 30 ደቒቕን ሳሕቲ ናይ ቀትሪ ድቃስ ዘዘውትሩን ዝነብሩ ሰባት፡ ክሳብ 56 ሚእታዊት ናይ ሓጎስ ባህታ ክህልዎም እንከሎ፡ እቶም ክሳብ 30 ደቒቕ ጥራይ ዝድቅሱ ዝነብሩ ግና፡ ደረጃ ሓጎሶም ዝዓለን ክሳብ 70 ሚእታዊትን ምንባሩ ተገሊጹ።

እቶም ተመራመርቲ፡ ኣድማዕነትን ንቑሓትን ክንከውን ኣብ ግዜ ቀትሪ ውሑድ ደቓይቕ ቀምታ ክንዘውትር ከምዝግባእ ኣዘኻኺሮም።

ደቡብ ኣፍሪቃ ዝለዓለት ተጠቃሚት ‘ሞባይል ኣፕሊከይሽን’ ተባሂላ

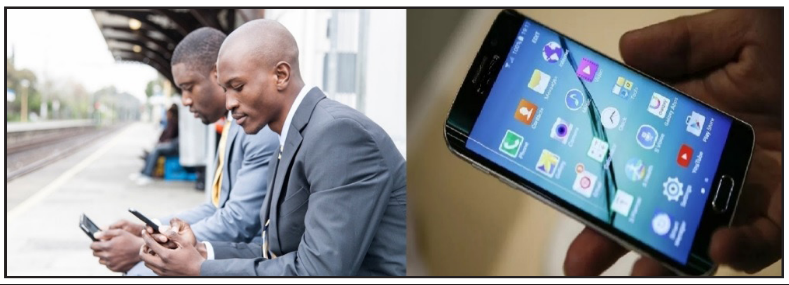

ሓዳሽ መጽናዕቲ ከም ዝሐበሮ፡ ካብ ክፍሉ ዓለም ኣፍሪቃ፡ እታ ዝለዓለት ተጠቃሚት ኣፕሊከይሽን ናይ ሞባይል ኩይና ዘላ ደቡብ ኣፍሪቃ ምዃና ተረጋጊጹ ኣሎ። ጋና፡ ናይጀርያ፡ ኬንያን ኡጋንዳን ድማ ብቐደም-ተኸተል ደድሕሪኣ ደሰዐብ ከም ዝዘለዋ ተጠቒሱ። ካብ ማሕበራዊ መራኸብታትን ካልእን ብዝኣከበዎ ሓበሬታ እዚ ዘጽንዑ ተመራመርቲ፡ ምስ ኢንተርነት ዝራኸብ ኣፕሊከይሽን ዝለዓለ ተጠቃሚት ከም ዘለዎ'ዮም ዘረድኡ።

ኣብ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ብፍላይ መንእሰያት ብምግዳዕ ኢንተርኔት ኣብሉም ንዘጥቀምሉ ኣፕሊከይሽን ቀልጢፎም ኣብ ሞባይሎም ምጽዓን፡ ዝለዓለ ኣደህቦ ከም ዝሀብዎ እዩ ዝገለጹ።

ዝተፈላለየ ኣገልግሎታት ዘለዎ ‘ኣፕሊከይሽን’ ናይ ሞባይል ካብ ግዜ ናብ ግዜ ተጠቃሚኡ ይወሰኽ ኣሎ።

ኣብዚ እዋንዚ፡ ብመንገዲ'ቲ ኣብ ሞባይል ተሌፎንትና ንጽዕና ዝተፈላለየ ኣፕሊከይሽን፡ መርመራ ሕክምና ምግባር፡ ዝምድና ምምስራት፡ ኣካላዊ ምንቅስቓስ ምኽያድን ካልእን ኣገልግሎታት ብቐሊሉ ክነተግብር ይከኣል።

ስማርት ኣምፑል ግዳይ ሰርሰርቲ ይኸውን

ስማርት ኣምፑል፡ ምስ ናይ ሞባይል ኣፕሊከይሽን ተተሓሒዙ ዝሰርሕ ኩይኑ፡ ብበሉቱዝ ወይ ብመንገዲ ሰልኪ-ኣልቦ ክትቈጻጸሮ ዝከኣል እዩ። እዚ ግን ስማርት ኣምፑል፡ ሰርሰርቲ ኣብ ወሽጢ ገዛ ዝካየድ ዘሎ ንጥፈታት ስለ'ኸም ክርእዩዎን ክቈጻጸርዎን ዝኽእሉም ዘሎ ምኳኑ'ዩም፡ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ብሪጣንያ ዝሐበሩ ዘለው።

ስማርት ኣምፑል ዘውንኡ ሰባት፡ ንሕብሪ መብራህቲ ክልውጥዎን ክውልዕዎን ክጥፍእዎን እንከለዉ፡ በቲ ኣብ ሞባይሎም ዝርከብ ኣፕሊከይሽን ከም'ኡ'ውን ብበሉቱዝን ተጠቒሞም'ዮም ዝቈጻጸርዎ። እንተኾነ ንሳቶም፡ መብራህቲ ኣምፑል ናይ ገዛኦም ኣጥፊእናዮ ኣሎና እናበሉ ከም እንድኾ ተወሊዑ ምስ ጸንሖም'ዮም ንዘምልክቶም ኣካላት ጥርዓኖም ኣቕሪቦም።

እቶም ክኢላታት ቴክኖሎጂ ከኣ ምስ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ብሪጣንያ ብምሽራኽ ነቲ ጸገም ክፈትሕዎ ተበጊሶም። ብድሕሪዚ፡ እቲ ስማርት ኣምፑል ብዘይሕጋውያን ሰርጎርጎ ጉጅለታት ይቈጻጸር ምህላዉ ክረጋግጹ ክኢሎም። ብዘይካ'ዚ፡ ቅድሚ ሕጂ ስማርት ገዛ ዘውንኡ ሰባት፡ ንብረት ገዛኦም ተሰሪቑ ይጽንሖም ከም ዝነበረ ዝፍለጥ ኩይኑ፡ በዚ ድማ ስማርት ገዛ ተጠቀምቱ ክውሕድ ከም ዝኸኣለ ይዝከር።

እቶም ተመራመርቲ፡ ዝበዝሑ ዓይነታት ቴክኖሎጂ ስማርት ብምቕያሮም ዝማዕበለ ኣገልግሎት ክህቡ በቒዖም'ኳ እንተዝሃለው፡ የግዳ ነቶም ዘይሕጋውያን ክኢላታት ቴክኖሎጂ ግን ብዘይ ፍቓድ ዝደለይዎ ክሰርሑን ክምዝዙን ኣኽኢልዎም ምህላዉ'ዩም ዝገልጹ። እዚ ንምቍጽጻር ከም ፍታሕ ተባሂሉ ዝተኣታተወ፡ ቁጽሪ ኮድ ምልውዋጥ ጸቡቕ ኩይኑ'ኳ እንተተረኽበ፡ ንወሰንቲ ናይ ስማርት ቴክኖሎጂ ግን ዛጊት ካብ ሻቕሎት ክናገፉ ከም ዘይክኣለ ይገልጹ።

ከሚካላዊ መጸባበቒ፡ ጠንቂ ቅልጡፍ ግርዝውና...

መመላኸዒን መጸባበቕን ናይ ደቂ-ኣንስትዮ ብልዑል ዓቐንን መዓልታውን ምስ ዝዘውተር፡ ካብ'ቲ ዝወሰኾ ጸባቕ ንላዕሊ፡ እቲ ዘኹድሎ ጥዕና ከም ዝዛይድ ዘይስሓት እዩ።

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ካሊፎርኒያ - በርክሊ፡ ካብ'ተን ልዑል ተጠቃሚት ከሚካላዊ ፍኢታታት ዝትሕዝዩኦም መጸባበቒን መመላኸዒን ዘዘውትራ ኣደታት ዝወለዳ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ቅድሚ ግዜኡ ግርዝውና ከጋጥመን ከም ዝኽእል ሓቢሮም።

እቶም ጉዳእቲ ከሚካላት፡ ብዘይካ ኣብ መመላኸዒ ቅብኣት፡ ኣብ ናይ ሰራ መጻዕደዊ ተባሂሉ ዝፈሪ ዓይነታት መጸባበቒውን ብዝበዝሐ ከም ዝርከብ እቶም ተመራመርቲ ይገልጹ። ነቶም ቅብኣታት፡ ብዝበዝሕን መዓልታውን ኣብ ቈርበትና ምስ እንለኽዮም ድማ፡ ናብ ውሽጢ ኣካላትና ተሳሒቦም ስለዝኣትው፡ ንዘይንቡር ምልውዋጥ ሆርሞን ከም ዘቓልዑና'ዮም፡ እቶም ተመራመርቲ ዘረድኡ።

ንሳቶም፡ እዚ ዝተጠቕሰ መመላኸዒ ቅብኣታት፡ መዓልታዊ ዘዘውትራ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ብዘይካ ንዞኦ ርእሰን፡ ነተን ካብኣን ዝውለዳ ደቀን ድማ ይጸልዋኣን ከም ዘለዋ ክበኩራ ከም ዝጎበአን ኣተሓሳሰቦም።

“ቅድመ ግዜኡ ግርዝውና ልዕሊ ደቂ-ተባዕትዮ፡ ብዝበዝሐ ኣብ ደቂ-ኣንስትዮ እዩ ዝርአ። ብዘይካ እቲ ኣብ ቅብኣታትን ካልእ መመላኸዒን ዝርከቡ ጉዳእቲ ከሚካላት፡ ብሰንኪ ጭንቀት እውን ኣብ ዘይግዜኡ ግርዝውና ደስዕብ እዩ። ኣብ'ዚ ረኺብናዮ ዘለና መጽናዕቲ፡ ሓንቲ ኣደ ብሰንኪ እቶም ጉዳእቲ ከሚካላት ምጥቃማ፡ ኣብ ኣካላታ ኣሉታዊ ምልውዋጥ ሆርሞን ምስ ዘጋጥማ፡ ነታ ካብኣ እትውለድ ጓል-ኣንስተይቲ ኣብ መጻኢ ህይወታ ቅልጡፍ ግርዝውና ከጥቅዓ ከም ዝኽእል ኢና ፈሊጥና ዘለና” ይብል ዶ/ር ከም ሃርለ።

ዋላ'ኳ በቲ መመላኸዒን መጸባበቕን ክመጽእ ዝኽእል ቅድመ ግዜኡ ግርዝውና፡ ዛጊት ኣብ ደቂ-ኣንስትዮ ጥራይ ዝስዕብ ምዃኑ እንተፈለጥና፡ ብሰንኪ ከሚካላት ክስዕብ ዝኽእል ካልእ ሕማማት ግን ንኽልቲኡ ጾታ ብማዕረ ከም ዝጸልዎም እያም፡ እቶም ተመራመርቲ ኣብሪሆም።

ኣብ መጻኢ፡ ነቶም ጉዳእቲ ከሚካላት ተኣልዮም ክፈርዩ ዝኽእሉ ዓይነት መጸባበቒን መመላኸዒን ክፈርዩ ዝኽእሉ ኣገባብ ክተኣታቶ ከኣ ኣዘኻኺሮም።

ኣዎጃት መሬት፡ ንውሑስ ምሕደራ መሬት

ዓንዶም ግርማይ (ወዲ-ደረሰ)

(ሳልሳይን መወዳእታን ክፋል)

ዓምዲ ኣከባቢ ብዛዕባ ኣዋጃትን ሕጋጋትን ምሕደራ መሬት ኣፍልጦ ንምዕማቕ ኣብ ዝሓለፈ ሕታማት ምስ ኣቶ ጺጋይ ተኣምራት፡ ኣብ ሚኒስትሪ መሬት፡ ማይን ኣከባብን ግዝያዊ ኣካያዲ ስራሕ ክፍሊ መሬት ዝተኻየደ ቃለ-መሕተት ክልተ ክፋላት ኣቕሪብ ኒይሩ፤ ሳልሳይን መወዳእታን ክፋል ይስዕብ–

✹ መሬት ዝሓትት ሰብ፡ ክግልኣም ዘለዎ ረጃሒታት ከመይ ዝበሉ እዮም?

እዮም ክግልኡ ዘለዎም ረጃሒታት፡ ኣብዚ ሕጋዊ ምልክታ መሬት ንረኽቦም ኩይኖም፡ ሓደ ሰብ ናይ ጤሳ ደዩ ናይ ሕርሻ፡ ናይ ትካል ወይ ንግዳዊ ሕርሻ እዩ ዝደሊ፤ ኣበይ ከበ? ብንጹር ክሕበር ኣለዎ። ካልእን ጥንቃቐ ዝሓትትን መሬት ዝወሰደ ሰብ ክገብሮም ዘይብሉ ነገራትን ከኣ ኣለው። ንኣብነት መሬት ክሸየጥ፡ ክልወጥ ወይ ብትሕጃ ክትሓዝ ኣይፍቀደን እዩ። ብዘይካ'ዚ፤ ንሓደ መዓላ ጥራይ ክውዕል ዝተፈቕደ መሬት፡ ተቐባሊ ብኣደ ዋኒኑ'ን ብዘይ ኣፍልጦ ዝምልከቶ ኣካል፤ ናብ ዝደለዮ መዓላ ክቕይሮ ወይ ከውዕሎ ሕጊ ኣይፍቀደሉን እዩ። መዓላ መሬት ንምቕያር ድማ ብኣፍልጦ መንግስቲ ጥራይ ዝትግበር ምኳኑ ምርዳእ የድሊ። ንዝያዳ ሓበሬታ፡ ኣብ ሕጋዊ ኣዋጅ መሬት ብዝርዝር ቀሪቡ ስለ ዘሎ ንዕኡ ምውካስ ይከኣል። ብዝያዳ ኣብ 1997 ዝወጸ ሕጋዊ ምልክታ ኣገልጋሊ ኣሎ። ብወገና ድማ ኣብ ባይታ ከመይ ይኸይድ ኣሎ ምክትታል ስራሕና እዩ። ኣብ ትግባረ እቲ ኣዋጅ ገለኡ ዝያዳ መብርሂ ዘድልዮ ገለኡ ድማ ተወሳኺ መምርሒታት ዘድልዮ ምኳኑ እውን ተዓዚብናን ተማሂርናን። ዘቖጸምናዮም ተመክሮታት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኣብ 2005 ሚኒስትሪ መሬት፡ ማይን ኣከባብን ሓደ መምርሒ ኣውጺኡ ነይሩ፤ እዚ መምርሒ'ዚ፡ ብዓመታቱ እናተሓደሰ ዝኸይድ፡ ምንጻር ዘድልዮም ዘጽርን መምርሒ ዘድልዮም ድማ መምርሒ ዝህብን ኮይኑ፡ ኣብ 2009ን 2014ን እውን ተሓዲሱ እዩ።

✹ ገለ ካብቲ እዚ መምርሒ'ዚ ዘጽርዎም ኣብነታት'ዶ ምሃብካና?

ሓደ፡ ምድሪት ስፍሓት መሬት እዩ። መሬት ብመንጽር ጻዕቂ ህዝቢ ርኢኻ ክትግበር'ዩ ዘለዎ። መሬት ኤርትራ ምስ ኢንዶነዥያ ምስ እነወዳድሮ ብሰፋራይ ህዝቢ ኣገዩ ሰፊሕ ይመስል። እዚ ብምርኣይ፡ "ንሕና'ሞ እንታይ ሕጽረት መሬት ኣለና፡" ክበሃል ይኽእል

ይኸውን፡ ንዘኾነ ዓይነት መዓላ ክውዕል ዝደሊ መሬት፡ ፈለማ ተጸኒዑ ስፍሓቱ ክድረት ወይ ክውሰን ክኽእል ኣለዎ። ኣብ ከቢሳታት ኤርትራ ንመንበሪ ተባሂሉ፤ ቪላን ሰርቪስን ኣጠቓሊሉ ዘሰርሕ መሬት፡ ከም ንብረ ተወሲዱ 500 ትርብዒት ሜትሮ ክዕደል ጸኒሑ። እዚ ኣገባብ ካብ ግዜ መግዛእቲ ጣልያን ኣትሒዙ ዝጸንሐ እዩ። ኢጣልያውያን ኣብ ኤርትራ ክምጽኡ ምግባርም ብዛዕባ ምዕቃብ መሬት ግዲ ስለዘይነበሮም እዩ።

ኣስፋሕፊሖም መቐጸምም ክሰርሑ ጥራይ ይደልዩ ስለዝነበሩ እዚ ኣገባብ ዘይንቡር ዕደላ መሬት ኣሰሪጾሙልና። ንሕና ኸኣ ርዒምናዮ ብእኡ ክንከይድ ጸኒሕና።

ኣብ ገጠራት ኤርትራ፥ ካብ ነዊሕ ዝጸንሐ ዓቕን ኣተዓዳድላ መሬት ኣሎ። ንመሰርሒ ህድሞ ተባሂሉ ዝወሃቦም ስፍሓት መሬት፡ 7 ሜትሮ ጐድኒ ቁመቱ ድማ 35 ሜትሮ ይበጽሕ። እቲ 35 ሜትሮ፡ ንቑመት ኣብ ውሻጠን ምድሪ ቤትን ይምቀል። ብቕድሚ ህድሞ፡ ደንበ ናይ ከብቲ ኣሎ። ብድሕሪት ከኣ መረባዕ ዝሰርሑ ኣለው። እዚ ጉናይ ጤሳ ወይ መሬት ከተማ ተባሂሉ ዝዕደል 500 ት/ሜ ልዕሊ ዝግብኦ ሰፊሕ ምኻኑ ይንጸረልካ። ናብ ዘይተደልየ ካልእ ስለዝኸይድ ድማ፡ ብፍርቂ ማለት ናብ 250 ት/ሜ ወሪዱ ክዕደል ተወሲኑ። 250 ት/ሜ ንጤሳ ኩነ መሬት ከተማ እኹል እዩ። ስለዚ እዚ መምርሒ'ዚ፡ ኣብቲ ኣዋጅን ሕጋዊ ምልክታን ተሰሪዑ ስፍሓት ከምዝድረት ተገይሩ።

ብኻልኣይ ደረጃ እዚ መምርሒ ዘጽሮ፡ ኣከራኻሪ ጉዳያት ቅድም ከመይ ይተሓዙ ነይሮም? ብኸመይ እንተተታሒዙ'ዩ ዝሓይሽ...ወዘተ ዝብል እዩ። ኣከራኻሪ ጉዳያት ብፍላይ ኣብ ገጠራት ብጾዕቂ ዝረኣዩ እዮም። ንኣብ፡ ሓደ ሰብ ኣብ ሓደ ዓዲ ጤሳ

ይሓትት። "ኢይትውለደናን ኢኹ" ይብሃል። ወይ ኣብ ሓደ ዓዲ ኒይሩ ገዲፍዎ ይኸይድ'ሞ፡ ክምለስ ምስ ዝደሊ ይኸልኦ። ንደቀንስትዮ፡ "ወዲ ዓዲ ዘይኮነ ሓዚናልና ክመጻ'የን" ብዝብል፡ ምስቲ ዝጸንሐ ኣተሓሳስባ ዝመጸ ሽክፍታታት እዚ'ውን ካብ ኣከራኻሪ ዛዕባታት ሓደ እዩ። ዐናታት፡ "ከመይ ይተሓዙ" እቲ ዝርዝር ብዙሕ እዩ። ኣብ ትግባረ ምስ ከደኻ፡ ንትካላት ዝወሃብ መሬት ከም ዕብየትን ዓይነትን ወፍሪ ተራእዩ

ግብራዊ ከም ዝኾውን ዝጉብር መምርሒ እውን እዩ።

✹ ገለ ዓድታት ካራኣን ብዙሕ፡ ዝሓዘኡ ስፍሓት መሬት ከኣ ንእሹቶ፡ ብኣንጻሩ ኣብ ገለ ዓድታት ካራኣን ውሑድ፡ ዝሓዘኡ ስፍሓት መሬት ድማ ሰፊሕ ይኸውን። እዚ ኣዋጅ እዚ ብኸመይ'ዩ ዝጥምቶ?

ኣዋጅ መሰረቱ ንዝበራት ብጠዚፍ እዩ ዝጥምት። ካብኡ ተበጊሶ ኢኻ ንትግበረ ዝሕግዞ ሕጋዊ ምልክታታት ደዩ? መምርሒታት እተውጽእ። ኣብ ዓለም ኣደኻኹና ዓዲታት ማዕረ ኣይኮነን። ገለን ገፊሕቲ ገለ ከኣ ንኣሽቱ'የን። እዚ ብኣዘራርባ ኣቦታትና፡ "ኣጦኻ ርጉም ኣጦኻ መርቕ" ይብሃል። እንተኾነ ኣጦኻ ስለዘጸንሓልካ ኣስፋሕፊሕካ ክትነብር፡ ኣጦኻ ስለዘጸንሓልካ እናረገምካን እናማረርካን ክትነብር ቅኑዕ ኣይኮነን። እዚ ብዝምልከት እቲ ኣዋጅ፡ "መንግስቲ ከም ኣድላይነቱ ሓደሽቲ ዓድታት ክድኩን ስለዘኽእል፡ ህሉው ዶብ ዓድታት ፍሩስ እዩ" ይብል። እዚ ኣግፊሕካ ክትርእዮ ከለኻ፡ ኤርትራ ንሓደ ወልቀ ዜጋ ሃገሩን ዓዱን እያ። ስለዚ ኣብ ሃገሩ ናብራ ኣብ ዝሰለጦ ቦታ ከይዱ ክነብር ይኽእል። እዚ ከም ኣተሓሳስባ ዘሎ ይኹን'ምበር፡ ብግብሪ ከምቲ ዝደለ ስጉምናሉ ክንብል

ኣይንኽእልን ኢና። እቲ ይኹን እቲ መውዳእታ ዕላማና ናብኡ ምብጻሕ ኩይኑ ብቐጻሊ ዝሰርሓሉ ዘሎ እዩ።

ኣረዳድኣ እቶም ኑቲ ኣዋጅ ዝከደፉ ሰብ'ውን እንተኾኑ፡ ዓዲ ከም ኣድረሻ'ምበር፡ ኣኸሊዎ ከምኣ ኢላ ክትኑብር ኣለዋ ዝብል ኣይኮነን። እዚ ብዙሕ ክንገሰገሰሉ ይግባእ ነይሩ፤ ግን ኣይተገበረን። ሕጂ ግን፡ ብዙሕ ክሰርሖ እዩ። ድሮ'ውን ተበጊሱ ዘሎ ዓበይቲ መደባት ከምዘሎ ኣብ ግምት ከእቱ ኣለና።

✹ ህሉው ዶብ ዓድታት ፍሩስ'ዩ ክንብል እንኽለና ከመይ ማለት እዩ?

ህሉው ዶብ ዓድታት ፍሩስ'ዩ ክበሃል ከሎ፡ ምስ ምዕባለ ዝኸይድ ለውጥታት እናገበርካ፡ ዓደይ ዓድኻ ዝበሃል ጸቢብ ኣተሓሳስባ ከም ዝወድቕ ምግባር እዩ። ስለዚ ከምቲ ዝተባህለ ኤርትራ ንኹሉ ዜጋኣ ብማዕረ እትብጽሖ ሃገሩን ዓዱን ምኳና ንምርዳእ ተባሂሉ ዝተኣመመ እዩ። ስለዚ፤ ዝኾነ ኤርትራዊ ዜጋ ኤርትራ ብምልእታ ሃገሩን ዓዱን ምኳና ክፈልጥን ሰፊሕ መረዳእታ ክህልዎን የድሊ።

✹ ንመሬት ዝምልከት ዘይጠቕስናዮ ካልእ ኣዋጅ፡ ሕጋዊ ምልክታ ወይ መምርሒ ኣሎዶ?

በዙም ዝጠቐስኩልካ ገደርና ኢና ክሳብ ሕጂ ንሰርሕ ዘሎና። ብተወሳኺ እዚ ኩሉ ዘማእዘኑ ዘይተኣወጀ ግን ንሰርሓሉ ናይ መሬት ፖሊሲ ኣሎና። እዚ ፖሊሲ'ዚ፡ ሸኻ፡ ዝሕረስ መሬትን ጫካታትን ብኸመይ ይመሓደር? ነፋሲ-ወከፍ ዓይነት መሬት ኣብ ምሕደራኡ እንታይ ኣብ ግምት ክኣቱ ከምዝግባእ ዝገልጽ ወይ ዘጽር ሰድ እዩ።

ብተወሳኺ፡ ካብ 2011 ዓ.ም ጀሚሩ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ሓሙሽተ ዓመት እናተሓደሰ ዝኸይድ ስትራተጂያዊ ወጥን ኣሎና። በዚ ስትራተጂያዊ ወጥን'ዚ ክንሰርሓሉ ካብ እንሓስብ ዘሎና መደባት ሓደ፡ ምክፍፋል መሬት ብደረጃ ሃገር እዩ። ምክፍፋል መሬት ከይገበርካ ውሑስ ምሕደራ መሬት ከተረጋግጽ ኣይትኽእልን ኢኻ። ኣቐዲምና ናይ ሰለስተ ዞባታት ማለት ማእከል፡ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕርን ደቡብን ገይርና ኣሎና። ናይተን ዝተረፋ ሰለስተ ዞባታት ክንገብር ከኣ ወጢንና ኣሎና። ምስ ካልኦት ብመሬት ዝግደሱ ከም ሚኒስትሪ ሕርሻ ዝኣመሰሉ ኣካላት ብምኻን፡ ወጥን ኣጠቓቕማ መሬት

ብሃገር ደረጃ ክሱዳሉ ክንክእል ኢና። ሽዑ፡ ኩሉ ኣብ መሬት ዝግበር ልምዓዊ መደባት በዚ ሃገራዊ ወጥን ኣጠቓቕማ መሬት ተማእዚኑ ከምዝኸይድ ክግበር እዩ።

✹ ኣብ ኣጠቓቕማ መሬት እቶም ቀንዲ ማሕንቖታት እንታይ እዮም? እዚ ንምፍታሕ ብወገን ህዝቢ ይኹን ኣካላት መንግስቲ እንታይ ክግበር ኣለዎ ትብል?

ህዝቢ ንመሬት ብዝምልከት ዝሓድሮ ንቕሓት ኣለዎ። ንቕሓቱ ዝያዳ ንምብራኽ ግን ክንሰርሕ ከድልየና እዩ። ንደቀንስትዮ ዝምልከት ኣርእስቲ፥ ኣብ ውሑድ ቦታታት ዝቀላቐል ንኣሽቱ ሽክፍታታት ይህሉ ይኸውን። መንግስቲ ካብ ግዜ ቃልሲ ጀሚሩ ዝተቓለሰሉ እዩ። ምናልባት ገለ ምስትኽኻላት ምግባር የድልዮ ይኸውን እምበር፡ ህዝቢ ኣብዚ ጉዳይ ንቕሓቱ ጥርዚ ዝበጽሐ'ዩ ክንብል ንኽእል ኢና። እቲ ይኹን እቲ ብመንግስቲ ዝወጹ ኣዋጃትን መምርሒታትን ንረብሓ ህዝቢ ኢሉ እዩ ዝወጽኡ። ስለዝኾነ ህዝቢ ኣብ'ቶም ንረብሓኡ ከገልግሉ ዝወጽኡ ኣዋጃት ይኹኑ መምርሒታት ፍልጠቱ ከዕሙቕን ንቕሓቱ ከበርኽን ይግባእ።

✹ ኣብ መወዳእታ ክተመሓላልፎ እትደሊ መልእኽቲ እንተሎ እቲ ዕድል ንዓኻ?

ብዛዕባ መሬትን ምሕደራኡን ብዙሕ ተባሂሉ ኣሎ። ምጽናዕን ምርዳእን ግን የድሊ። ብኣና ወገን እቲ ክንገብሮ እንደሊ ነገራት ከዘጽሮ ኣሎና። ብዛዕባ ስትራተጂካዊ ወጥን ተዛሪብ ነይረ። ኣብኡ እንታይ ክንገብር ንደሊ ኣቢዩናይ እዋን ዝበሃል ዝጸሮ ኢና። እዚ ብዝተኻእለ መጠን ባይታ ከትሕዞ ኣለና። ኩላትና ኣካላት መንግስቲ ሓብራዊ ርድኢት ሃልዩና በብመዳይናን ኣብቲ ዘራኸበና ብሓባር እናተመላላእናን ክንሰርሕ፡ ሓደ ኳንና ኑቲ ምዕባለ ከሰገሞ የድልየና። እቲ ኣብ ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ ከም ኣርኣያ (ሞዴል) ዝተተግበረ መሰል ተጠቃምነት ሕርሻ፡ ዘለዎ ረብሓታት ተራእዩ ኣብ መላእ ሃገር ከተኣታትዎ ክንሰርሕ ከድልየና እዩ። ኣብ ዝተፈላለየ መራኸቢ ብዙሓን ከም እንሰምዖ ህዝቢ ብዛዕባ'ዚ ጉዳይ'ዚ ደሓን ዝኾነ ርድኢት ዘማዕበለ ይመስል ኣሎ። እዚ ንዓና ሓጋዚ እዩ። ካልእ ኣብ ክንዲ ዘዘመጸና ንኣሽቱ ዝርዝራት ሕቶታት መሬት እናመለስና ንኸይድ፡ ንዘቖርበ ሕቶታት ክንቅድሞም ምእንቲ፡ ብደረጃ ሃገር ስርሓት ምክፍፋል መሬት ክፃፍፍ ከድልየና እዩ። እቲ ዘሎ ተክኖሎጂ ሓጋዚ እዩ። ናይ ሳተላይት ስእሊ መሰረት ገይርና ኣብ ባይታ'ውን ብኣካል ኑቲ መሬት እናረኣና ንምትግባሩ ዓቲብና ክንሰርሓሉ ኢና። ህዝቢ ብግደኡ ኣብ እንገብሮ ስራሕ ተሳቲፎኡ ከዕዝዝ በዚ ኣጋጣሚ'ዚ እላቦ!

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ምልክታ ጨረታ

ቀረብ መግቢ፥ ኣሕምልቲ፡ በርበረን ምስ ቀመማ፡ ኣስቤዛ ሕሙማት
ዓዳጊ፡ ኣብ ኣገልግሎት ማእሰርትን ተሃድሶን ኤርትራ ኣብ ኣስመራ ዓሰበን
ኣርእስቲ፤ ዓመታዊ ቀረብ መግቢ እሱራት
ኣገባብ ዕድጊ፡ ሃገራዊ ክፉት ጨረታ

ኣገልግሎት ማእሰርትን ተሃድሶን ኤርትራ ንዓመት 2024 ካብ ወርሒ 01/2024 ክሳብ ወርሒ 12/2024 ኣብ ትሕቲኡ ንዘርከቡ እሱራት ዝውዕል ቀረብ መግቢ ስለ ዘድልዮ፣ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ይዕድም።

1. ኣገልግሎት ማእሰርቲን ተሃድሶን ኤርትራ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ዋጋታት ቀረብ መግቢ ኣሕምልቲ ኣስቤዛ በርበረን ሽሮን ምስ ቀመሙ ብዕሹግ ደብዳበ ከቕርቡ ይዕድም።
2. ጨረታ ንኹሎም ሕጋውያን ኣቕረብቲ ክፉት እዩ።
3. ተጫረትቲ ቅዳሕ ናይ ዓመት 2019 ዝተሓደሰ ፍቓድ ዋኒኑ ናይ ዓመት 2022 ክሊራንስ ቅዳሕ መንነት የቕርብ።
4. ተጫረትቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዘድልዮ ካብ ኣገ/ማእ/ተሃ/ኤርትራ ቁጽሪ 12 ካብ ቤ/ጽ ፋይናንስ ናይ ጨረታ ሰነድን ሓበሬታን ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ክረኽቡ ይኽእሉ። ቁ/ስ 161294-161747.
5 ብቑዓት ተጫረትቲ፡ ሰነድ ጨረታ ንምውሳድ ዘይምለስ ዋጋ ገንዘብ 50.00 (ሓምሳ) ናቕፋ ብምኽፋል ክወስዱ ይኽእሉ።
6.ጨረታ ኣብዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ ሰነድ ዕለት 26/9/2023 ሰዓት 9:45ቅ.ቀትሪ ወይ ቅድሚኡ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዘቕረበ ተጫራቲ ይንጸግ። ጨረታ፡ ተጫረትቲ፡ ሕጋውያን ወኪልትን ክሳተፍ ዝደሊ ሰብን ስነስርዓት ወይ ኣከፋፍላ ጨረታ ክዕዘቡ ዝመጽኡ ሰባትን ኣብ ዝተረኸቡሉ፥ ዕለት 26/9/23 ሰዓት 10:00 ቅ/ቀ ኣብ ቤ/ጽ ኣገ/ማ/ተሃ/ኤርትራ ጨ/ምም/ፋይናንስ ቁጽሪ 03 ብግልጺ ይኽፈት።
7. ጨረታ፥ ብመኽበሪ ጨረታ (bid security) (cpo) 50,000.00 (ሓምሳ ሽሕ) ናቕፋ ክስነ ኣለዎ፡
8 ጨረታ፡ መምርሒ ዕድግን ምምሕዳር ንብረት መንግስትን ብዘእዝዞ መሰረት ይካየድ።
9. ኣገ/ማእ/ተሃ/ኤርትራ ብምሉእ ወይ ብኽፊል ጨረታ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።
ኣገልግሎት ማእሰርትን ተሃድሶን ኤርትራ

b.o. box 712 asmara-eritrea tel.no161747/122645/161294/161253

ምልክታ ጨረታ

ቀረብ መግቢ፥ ኣሕምልቲ፡ ቀመማት፡ እንቋቑሖ በርበረ ምስ ቀመሙን ምስ ጨውን፡ መጥሓኒ ገፍሮ በርበረ።
ዓዳጊ፦ ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሳዋ
ኣርእስቲ ውዕሉ፦ ክፉት ጨረታ ሃገራዊ
ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሳዋ፡ ንዓመት 2024 ካብ 01/2024 ክሳብ ወርሒ 12/2024 ንተመሃሮ፡ ኣለይቲ፡ ክለኒካት ዝውዕል ቀረብ መግቢ ከጫርት ስለዝደለና፣ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ንዕድም።
1. ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሳዋ፡ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ዋጋታት ቀረብ ኣሕምልቲን ቀመማትን እንቋቑሖን ጥሑን በርበረ ምስ ቀመሙን ጨውን መጥሓኒ ገፍሮ በርበረ ብዕሹግ ደብዳበ ከቕርቡ ይዕድም።
2. ጨረታ ንኹሎም ሕጋውያን ኣቕረብቲ ክፉት እዩ።
3. ተጫረትቲ፡ ቅዳሕ ናይ ዓመት 2019 ዝተሓደሰ ፍቓድ ዋኒኑ ናይ ዓመት 2022 ክሊራንስ ናይ ኣታዊ ወሽጢ ሃገር ከም ዝተኸፈለ መረጋገጺ መንነት ወረቐት የቕርብ፣
4. ተጫረትቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዘድልዩ ካብ ቤት ጽሕፈት ጨንፈር ዕድጊ ማእ/ስል/ሃገ/ኣገልግሎት ቤት/ትምህ/ ኢብራሂም ሱልጣን (ቤቶን) ነጻ ቁጽሪ ቴሌፎን 111479 ናይ ጨረታ ሰነድን ሓበሬታን ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ክረኽቡ ይኽእሉ።
5. ብቑዓት ተጫረትቲ፡ ሰነድ ጨረታ ንምውሳድ ዘይምለስ ዋጋ ገንዘብ 100 ናቕፋ ብምኽፋል ክወስዱ ይኽእሉ።
6. ጨረታ ኣብዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ ዕለት 05/10/2023 ሰዓት 10:00 ቅ.ቀትሪ ወይ ቅድሚኡ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዝቐረበ ተጫራቲ ይንጸግ። ጨረታ፡ ተጫረትቲ፡ ሕጋውያን ወኪልቲ ኣብ ዝተረኽቡሉ፣ ስነስርዓት ኣከፋፍታ ጨረታ ኣብ ቤት ጽሕፈት ማእከል ስልጠና ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ እምባጋልያኖ ዕለት 5/10/2023 ሰዓት 10:00 ቅ/ቀትሪ ብግሉጽ ይኽፈት።
7. መኽበሪ ጨረታ ዝምለስ ንኣሕምልቲ 300,000 ናቕፋ፥ ንጥሑን በርበረ ምስ ቀመሙን ጨውን መጥሓኒ ገፍሮ በርበረን 100,000 ናቕፋ፥ ንእንቋቑሖ 10,000 ናቕፋ ብስፒኦ (CPO) ክትሕዙ ይግባእ።
8. ጨረታ፡ መምርሒ ዕድግን ምምሕዳርን ንብረት መንግስትን ብዘእዝዞ መሰረት ይካየድ።
9. ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሳዋ ብምሉእ ወይ ብኽፊል ጨረታ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሳዋ
ቁጽሪ ቴሌፎን 1114/9

VACANCY ANNOUNCEMENT

Rora Private Health Service MOH is looking for fulltime worker who fulfills the following requirement:

1.Internal Auditor
Required – 1
Type of contract – indefinite
Duties ———— Internal Auditing
Qualification ————————Diploma or above on Auditing
Experience ————————Minimum of 5 years in internal auditing
Information
Place of work – Office of Rora Private Health Service (RPHS), Asmara, Eritrea.
Salary – as per the RPHS scale
Requirement – having fulfilled his/her National Service obligation and evidence of release from the Ministry of Defense
Address – Rora Private Health Service, near Qudus Mikael Church, Tseserat
Tel- 111539/08373442
NB
Applicants should submit an application attached with their C.V. and credentials to RPHS office.
This announcement is valid only for 10 working days from its publication on the local newspaper

ምልክታ ጨረታ

ዓይነት ጨረታ፦ ጽገና ኮምፕዩተር፡ ፕሪንተር፡ ላፕ-ቶፕ፡ ፎቶኮፒ፡ ዩፒኤስ
ኣሃዱ፦ ማእከላይ ቤ/ጽ ሚ/ጥዕና
ኣርእስቲ ውዕሉ፦ ዓመታዊ ውዕል ምጽጋን ኮምፕዩተራት፡ ፕሪንተር፡ ፎቶኮፒ ንምክያድ
ዓይነት ጨረታ፦ ሃገራዊ ክፉት ጨረታ
ሚኒስትሪ ጥዕና ንዓመት 2024 ዓ.ም ካብ ወርሒ 01/01/2024 ክሳብ 31/12/2024 ዓ.ም ውዕል ዝጸንዕ ኣብ ማእከላይ ቤ/ጽ ሚ/ሪ ጥዕና ዝርከብ ናብ ቤት ጽሕፈት መሳርሒ ዝተፈላለየ ዓይነት ስርሓት ኮምፕዩተር (computer Desk top 214& Laptop 183) ፕሪንተር (printer 214) ፎቶኮፒ (photo-copier 33)፡ ዩፒኤስ (ups 214)ዓመታዊ ጽገና ክካየድ ስለዝደለየ ብቑዓትን ሕጋውያን ተጫረትቲ ይዕድም።

ተጫረትቲ ከማልእዎ ዘለዎም ነጥብታት፦

1. ሚ/ጥዕና፡ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ፡ ዋጋታት፡ ዝ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሰ ጽገና ብዕሹግ ደብዳበ ከቕርቡ ይዕድም።
2. ጨረታ ንኹሎም ሕጋውያን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሰ መሳርሒታት ጽገና ዘካይዱ ክፉት እዩ።
3. ተጫረትቲ ቅዳሕ ናይ ዓመት 2019 ዝተሓደሰ ፍቓድ ዋኒኑ ናይ ዓመት 2022 ክሊራንስ ናይ ኣታዊ ወሽጢ ሃገር፡ መንነት የቕርብ።
4. ተጫረትቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዘድልዩ ካብ ቤ/ጽ ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ሚ/ጥዕና (ተስፋይ ሃብተ ቁ.ቴሌ 125312 ናይ ጨረታ ሰነዳትን ሓበሬታን ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ክረኽቡ ይኽእሉ።
5. ብቑዓት ተጫረትቲ፡ ሰነድ ጨረታ ንምውሳድ ዘይምለስ ዋጋ ገንዘብ 100.00 (ሚእቲ ናቕፋ) ከፊሎም ክወስዱ ይግባእ።
6. ጨረታ ኣብዚ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ፡ ዕለት 11/10/2023 ሰዓት 9:45 ቅ.ቀ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዝቐርብ ጨረታ ይንጸግ። ጨረታ፣ ተጫረትቲ፡ ሕጋውያን ወኪልቲን ክሳተፍ ዝደሊ ሰብን ስነስርዓት ወይ ኣከፋፍታ ጨረታ ክዕዘቡ ዝመጽኡ ሰባትን ኣብ ዝተረኸቡሉ፥ ኣብ ኣዳራሽ ማእከላይ ቤ/ጽ ሚ/ጥዕና ቁጽሪ 36 ይኣቱ። ዕለት 11/10/2023 ሰዓት 10:00 ቅ.ቀ ጨረታ ብግልጺ ይኽፈት።
7. መኽበሪ ጨረታ ዝምለስ ንጽገና 30,000.00 ናቕፋ ብስፒኦ (cpo) ክትሕዙ ይግባእ።
8. ጨረታ፡ መምርሒ ዕድግን ምምሕዳር ንብረት መንግስትን ብዘእዝዞ መሰረት ይካየድ።
9. ተጫራቲ ኑቲ ዝተዓወተሉ ጽገና ባዕሉ ወይ ብወኪሉ፡ ክኢላታት ጥራይ ጽገና ክካየድ ይፍቀደሉ።
10. ሚ/ጥዕና ብምሉእ ወይ ብኽፊል ጨረታ ንምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ማእከላይ ቤ/ጽሕፈት ሚ/ጥዕና
ጨ/ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ሚ/ጥዕና ቁጽሪ ቴሌፎን 125312
ምምሕዳር ጸጸራት ጎደና ደንደን፡ ቁ.ሳ.ፖ 212 ኤርትራ ኣስመራ

ኣነ ኣመልካቲ ኣቶ እድሪስ መሓመድኑር ሻውሽ ዝተበሃልኩ፥ ኣብ ንኡ/ዞባ ጉዙጥኦዳ ጎደና ኣሩሲ፡ ቁ/ገዛ 22፡ ቁ/ምስክር ወረቐት 122757፡ መወከሲ ቁጽሪ 101838 ስፍሓት መሬት 456 ት/ሜ ብስመይ ተመዝጊቡ ዝርከብ ገዛ ስለዝሸጥኩዎ'ሞ ናብ ስም ዓዳጊ ክመሓላለፎ ስለዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ይቕረብ።

ኣቶ እድሪስ መሓመድኑር ሻውሽ

ኣብ ምም/ዞባ ማእከል ኣስመራ ምም/ን/ዞባ ሰምበል ደብባዊ ምዕራብ 04 ፕሎት 25 ፓርስል "ኣይ" ዝርከብ ስፍሓቱ 300 ት/ሜትሮ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ብውዕል ቁጽሪ 56070 ብጠቕላላ ውዕል ቁጽሪ 22576 ብዕለት 06/06/2001 ዓ//ም ዝተመዝገበ ካብ ወ/ሮ ኣበባ ደበሳይ ጉብሩ ዝገዝእናዮ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ ምስ በዓልቲ ቤተይ ወ/ሮ ጺጋ ሃብተ ገብረሚካኤል ብሓባር ክንምቅሎ ብቤት ፍርዲ ስለዝተወሰነ ፍርቂ 150 ት/ሜትሮ ናብ ስመይ ክመሓላለፈለይ ስለ ዝደለኹ፣ ዝቃወም እየ ዝብል እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መኣገዲ ሒዙ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ (ሓደ ወርሒ) ኣብ ቤ/ጽ ፓብሊክ ኖታሪን ቤ/ጽ ንብረት መመዝገቢ (ካዳስትራል ኦፊስን) ይቕረብ።

ኣቶ ተወልደ ገብረኣምላኽ
ብወኪል ኣቶ ዳዊት ተወልደ ገብረኣምላኽ

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

1ይ ቤት-ፍ ርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ከሳሲ. ኣቶ ፍጹም ብርሃ ሓጎስ፡ ተጸዋዕቲ ወ/ሮ ብርሃ ሓጎስ ዘርኡ ኣቶ ቢንያም ብርሃ ሓጎስን ወ/ሮ ዘውዲ ብርሃ ሓጎስን፡ ናይ ወሀብቶ ምጽዳቅ ምልክታ ቀሪብልኩም ኣድራሻኹም ክርከብ ስለዘይተኻእለ፡ ን19/10/2023 ኣብ 2ይ መጋባእያ ቁ. 35 ቅረቡ። እንተዘይ ቀሪብኩም፡ ጉዳይኩም ኣብ ዘየለኹምሉ ክረአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኣነ ኣቶ ተኽለ ኣሃያ ወልደትንሳኤ ዝተበሃልኩ፤ ኣብ ኣስመራ ምም/ን/ዞ ጎዳይፍ፡ ቁጽሪ ገዛ 25፡ ዚፕኮድ Godaif/1A713 ዝርከብ፡ ኣብ 125 ት/ሜት ዝተደኮ፡ ብስም መዋቲት ወላዲትና ነ/ሄር ኣምለሰት ኣሰፋው ጊደ ብቑጽሪ መለለዪ ገዛ ASD00002987 ብምምሕዳር ዞባ ማእከል ምስክር ዋንነት ዝተዋህቦ ገዛ ኣለና። ኣነ ኣመልካቲ ምስ ሓወይ ኣቶ ሰዩም ኣሃያ ወልደትንሳኤ ወረስቲ መዋቲት ኣዴና ምዃንና ኣብ ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጎዳይፍ ብዕለት 06/04/2023 ኣብ መዝ/ቁ 11/2023 ኣረጋጊጽና ኢና። ሕጂ እቲ ገዛ ካብ መዋቲት ኣዴና ናብ ስም እዞም ክልተ ኣሕዋት ከሰጋግር ስለ ዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፡ እዚ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕጊ ብዝኣዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መኣገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ (ይግባይ ተባሂሉሉ እንተኾይኑ) ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤ/ጽ ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ። ተቓውሞ እንተዘይቀሪቡ ግን ኦርጂናል ሰነዳትና ኣቕሪብና ጉዳይና ከፈጸም ምዃንና ንሕብር።

ኣቶ ተኽለ ኣሃያ ወልደትንሳኤ

ኣነ ኣመልካቲት፡ ኣብ ዞባ ማእከል ከተማ "ኣስመራ" ዞባ "1" ምም "02 " ጎደና "ቀይሕ ባሕሪ" ቁጽሪ ገዛ "57/59/61/63/65/67" ዝርከብ ገዛ፡ ኣብ ቤት ጽሕፈት ኮምሽን ኣባይቲ ብቑጽሪ ምስክር ወረቐት 121732 መወከሲ. ቁጽሪ 119901 ብስም ወረስቲ ነፍ/ተወልደ ተድላ ተኽሉይን ወረስቲ ነፍ/ሃይሉ ወልደጋብራኤል ደበሳይን ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፤ ብጽሒትና ናብ ስም ወረስቲ ነፍ/ተወልደ ተድላ ኣመሓላሊፍና ብዕለት 25/3/2016 ብቑጽሪ መዝገብ 86/2016 ብዝፈጸምናዮ ስምምዕ ምቅሊት ውርሲ ናብ ብብጽሒትና ከመሓላለፍ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ሕጊ ብዝኣዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መኣገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ (ይግባይ ተባሂሉ ኣንተኾይኑ) ሒዙ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ።

ወ/ሮ ለምለም ተወልደ ተድላ

ምልክታ ጨረታ

ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ፡ ኣብ ኮሌጅ ዝርከብ ቤት ሻሂ ንኽልተ ኣካዳሚያዊ ዓመተ ትምህርቲ ማለት ካብ 20/9/2023 ክሳብ 30/6/2025 ከካርዮ ስለዝደለየ፡ ተወዳደርቲ ንጨረታ ይዕድም።

ተሳተፍቲ ክማልእዎ ዘለዎም ቅጥዕታት

1. ናይ 2019/2020 ዝተሓደሰ ፍቓድ ንግዲ፡ ታሰራ ፎቶ ኮፒ፡ ግብሪ ዝኸፈሉሉ ናይ 2021 ክሊራንስ (clearance) ምቕራብ የድሊ።
2. ተሳተፍቲ ሃገራዊ ኣገልግሎቶም ዘማልኡ ክኾኑ ኣለዎም፣ መረጋገጺ የቕርቡ።
3. መንነት ወረቐትን ነብርነት ፎቶ ኮፒን የቕርቡ።
4. ንኣገልግሎት ዝውዕል መሳለጥያታትን ንብረትን ባዕሎም የቕርቡ።
5. ዘይምለስ ክፍሊት 50 ናቕፋ ብምኽፋል ፎርም ወይ ቅጥዒ ናይ ጨረታ ምውሳድ ይከኣል።
6. ጨረታ ኣብዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ፡ ኣብ ጋዜጣ ካብ ዝወጸሉ ወይ ቅድሚኡ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዝቐርብ ጨረታ ይንጸግ። ጨረታ፣ ተሳተፍቲ፡ ሕጋውያን ወከልቶን ክሳተፍ ዝደሊ ሰብን ስ ሰርዓት ወይ ኣከፋፍታ ጨረታ ክዕዘቡ ዝመጽኡ ሰባትን ኣብ ዝተረኽበሉ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ልክዕ ድሕሪ 30 መዓልቲ ጋዜጣ ዝወጸሉ፡ ኣብ ናይ ስራሕ መዓልታት ሰዓት 11:30 ቅ.ቀ ኣብ ቤት ጽሕፈት ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ብግልጺ ይኽፈት።
7. መኽበሪ ጨረታ (10,000.00) ናቕፋ c.p.o የትሕዝ
8. ንተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ ኣስመራ ዝርከብ ጨ/ቤ/ጽ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ወይ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ዝርከብ ቤ/ጽሕፈትና ወይ ድማ ብቑ.ቴሌፎን 163095 ብምድዋል ክትውከሱ ትኽእሉ።
9. ፎርም ናይ ጨረታ ኣብ ኣስመራ ዝርከብ ጨ/ቤ/ጽ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ወይ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ዝርከብ ቤ/ጽሕፈትና ብምምጻእ ክትወስዱ ትኽእሉ።
10. ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ዝሓሸ ኣማራጺ ምስ ዝረኽብ፡ ጨረታ ብኸፊል ወይ ብምሉእ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ

ምልክታ ጨረታ

ቀረብ መግቢ (ኣሕምልትን ፍረታትን፡ ስጋ፡ በርበረ ምስ ቀመሙ)
ዓዳጊ፡ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ
ኣርእስቲ ውዕሊ፡ ውዕል ዓመታዊ ቀረብ መግቢ
ኣገባብ ዕድጊ፡ ክፉት ጨረታ (ሃገራዊ)

ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ንዓመተ 2024 ካብ ወርሒ ጥሪ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ታሕሳስ ንኣብ ትሕቲኡ ዝርከቡ ተመሃሮ ዝውዕል ቀረብ መግቢ ከሳትፍ ስለዝደለየ፣ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ይዕድም።

1. ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ዋጋታት ቀረብ መግቢ (ኣሰቡዑ ስጋብርበረ ምስ ቀመሙ) ብዕሹግ ደብዳበ ከቕርቡ ይዕድም።
2. ጨረታ ንኹሎም ሕጋውያን ኣቕረብቲ ክፉት እዩ።
3. ተሳተፍቲ፡ ትዳሕ ናይ ዓመተ 2019/2020 ዝተሓደሰ ፍቓድ ዋኒንን ናይ ዓመተ 2022 ክሊራንስን መንነትን የቕርቡ።
4. ተሳተፍቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዝደልዩ፡ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ዝርከብ ቤት ጽሕፈትና ብምምጻእ ወይ ብቑጽሪ ቴሌፎን 401229/163095 ብምድዋል ናይ ጨረታ ሰነድን ሓበሬታን ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ክረኽቡ ይኽእሉ።
5. ብቑዓት ተሳተፍቲ፡ ሰነድ ጨረታ ንምውሳድ ዘይምለስ ጥረ ገንዘብ 100.00 ናቕፋ ብምኽፋል ክወስዱ ይኽእሉ።
6. ጨረታ ኣብዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ፡ ጋዜጣ ካብ ዝወጸሉ ወይ ቅድሚኡ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዝቐርብ ጨረታ ይንጸግ። ጨረታ፡ ተሳተፍቲ ሕጋውያን ወከልቶን ክሳተፍ ዝደሊ ሰብን ስሩ ሰርዓት ወይ ኣከፋፍታ ጨረታ ክዕዘቡ ዝመጽኡ ሰባትን ኣብ ዝተረኽበሉ፡ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ልክዕ ድሕሪ 30 መዓልቲ ካብ ጋዜጣ ዝወጸሉ፡ ኣብ ናይ ስራሕ መዓልታት ሰዓት 10:30 ቅቓ ኣብ ቤት ጽሕፈት ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ብግልጺ ይኽፈት።
7. ጨረታ፣ ብመኽበሪ ጨረታ ወይ C.P.O ናይ ኣሰቡዞን ስጋን 200,000 ናቕፋ ከምኡ'ውን ን ናይ በርበረ ምስ ቀመሙ 100,000 ናቕፋ ክስነ ኣለዎ።
8. ጨረታ መምርሒ ዕድግን ምምሕዳር ንብረት መንግስትን ብዝኣዝዞ መሰረት ይካየድ።
9. ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ብምሉእ ወይ ብኸፊል ጨረታ ንምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ
ቁ.ሳጥ 397 ከረን ኤርትራ
ቁ.ቴሌፎን 401229/163095

ምልክታ ጨረታ

ዓይነት መግቢ፡ ኣሕምልትን ፍረታትን፡ ስጋ ከብቲ ስጡይ፡ ስጋ ጠል ምስ ዓጽሙ፣ እንቋቑሖ ሆላንድ ፍሩይ፡ ጸባ ከብቲ፡ ጸባ ኒዶ፡ ዝታቓመመ በርበረ፡ ባኒ፡ ዕንጨይቲ
ኣሃዱ፦ጨ/ሚ/ጥዕና ዞባ ደቡብ
ኣርእስቲ ውዕሊ፦ ዓመታዊ ቀረብ መግቢ
ዓይነት ጨረታ፦ ሃገራዊ ክፉት ጨረታ

ጨ/ሚ/ጥዕና ዞባ ደቡብ ንዓመተ 2024 ዓ.ም ካብ ወርሒ 01/01/2024 ክሳብ 31/12/2024 ዓ.ም ኣብ ትሕቲኡ ንዝርከብ ሆስፒታላት (መወከሲ ሆስፒታል መንደፈራ፡ ሆስፒታል ደቀምሓረ፡ ሆስፒታል ዓዲቐይሕ፡ ሆስፒታል ሰንዓፈ፡ ሆስፒታል ዓዲ-ኳላ፡ ኮማዊ ሆስፒታል ደግሳ፡ ኮማዊ ሆስፒታል ማይ ዓይኒ፡/ሆስፒታል ኢንጋ፡ ኮ/ሆስፒታል ኣውሓ፡ ቤት ትምህርቲ ተሓጋገዝቲ ነርስ መንደፈራ) ንሕሙማትን ተመሃሮን ኣገልግሎት ዝውዕል ቀረብ መግቢ ከሳትፍ ስለዝደለየ፡ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ መግቢ ይዕድም። (ናይ ጨረታ ቅጥዒን ሓበሬታን፡ ካብ ነፍሲ ወከፍ ሆስፒታላት ክወስዱ ይኽእሉ።)
ተሳተፍቲ ክማልእዎም ዘለዎም ነጥብታት፦
1. ጨ/ሚ/ጥዕና ዞባ ደቡብ ንሕጋውያን ኣቕረብቲ ዋጋታት ቀረብ መግቢ (ኣሕምልትን ፍረታትን፡ ስብሒ ዘይብሉ ስጡይ ስጋ ከብቲ፡ ስጋ ጠል ምስ ዓጽሙ፣ እንቋቑሖ ሆላንድ ፍሩይ፡ ጸባ ኒዶ፡ ጸባ ከብቲ፡ ዝታቓመመ በርበረ፡ ባኒ፡ ዕንጨይቲ) ብዕሹግ ደብዳበ ከቕርቡ ይዕድም።
2. ጨረታ ንኹሎም ሕጋውያን ኣቕረብቲ ክፉት እዩ።
3. ተሳተፍቲ፡ ቅዳሕ ናይ ዓመተ 2019 ዝተሓደሰ ፍቓድ ዋኒንን ናይ ዓመተ 2022 ክሊራንስ ናይ ኣታዊ ውሽጢ ሃገር፡ መንነት የቕርቡ።
4. ተሳተፍቲ፡ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዝደልዩ ካብ ቤ/ጽ ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ጨ/ሚ/ጥዕና ዞባ ደቡብ (ዓወት ምስዮና ቁ.ቴሌ.611130 ናይ ጨረታ ሓበሬታ ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ክረኽቡ ይኽእሉ።
5. ብቑዓት ተሳተፍቲ፡ ሰነድ ጨረታ ንምውሳድ ዘይምለስ ጥረ ገንዘብ 100.00 (ሚእቲ ናቕፋ) ከፊሎም ክወስዱ ይግባእ።
6. ጨረታ ኣብዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ኣድራሻ ንሆስፒታል መንደፈራን ቤ/ት ተ/ነርስ መንደፈራን ዕለት 20/09/2023፡ ሆስፒታል ዓዲ ኳላን ኮ/ሆ ኣውሓን ዕለት 29/09/2023፡ ሆስፒታል ሰንዓፈ ንዕለት 2/10/2023፡ ሆስፒታል ዓዲቐይሕ ንዕለት 3/10/2023 ንዕለት 03/10/2023፡ ሆስፒታል ደቀምሓረ፡ ኮ/ሆ/ማይ ዓይኒ፡ ኮ/ሆ/ደግሳን ኮ/ሆ ኢንጋን ንዕለት 04/10/2023 ሰዓት 9:45 ቅ.ቀ ክበጽሕ ኣለዎ። ደንገዩ ዝቐርብ ጨረታ ይንጸግ። ጨረታ፣ ተሳተፍቲ፡ ሕጋውያን ወከልቲን ክሳተፍ ዝደሊ ሰብን ስሩሰርዓት ወይ ኣከፋፍታ ጨረታ ክዕዘቡ ዝመጽኡ ሰባትን ኣብ ዝተረኽቡሉ፡ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ናይ ሆስፒታል መሳርፍቲ ቦታ ይኣቱ፡ ልክዕ ኣብ ዝተጠቕሰ ዕለታት ሰዓት 10:00 ቅ.ቀ ጨረታ ብግልጺ ይኽፈት።
7. መኽበሪ ጨረታ ዝምለስ ንነፍሲ ወከፍ ኣሳራሪት ትካል ጥዕና ንኣሕምልትን ፍረታትን ስጋን ባኒን 50,000.00 ናቕፋ፡ እንቋቑሖ፡ በርበረ፡ ጸባ፡ ዕንጨይቲ 20,000 ናቕፋ ብሲፒኦ (cpo) ከትሕዙ ይግባእ።
8. ጨረታ፣ መምርሒ ዕድግን ምምሕዳር ንብረት መንግስትን ብዝኣዝዞ መሰረት ይካየድ።
9. ተሳተፍቲ ነቲ ዝተዓወቱሉ መግቢ ብናቱ መጓዓዝያ ናብ ዝተዓወቱሉ ሆስፒታላት የቕርቡ።
10. ጨ/ሚ/ጥዕና ዞባ ደቡብ ብምሉእ ወይ ከፊል ጨረታ ንምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ጨ/ሚ/ጥዕና ዞ/ደቡብ
ምምሕዳር ዞባ ደቡብ ቁ.ቴሌፎን 611130
ሆ/ደቀምሓረ 641266፡ሆ/ዓዲቐይሕ 650070፡ ሆ/ሰንዓፈ 08675346፡ ሆ/ዓዲ-ኳላ 08602013

ስፖርት

ሞሴ ገ/እግዚኣብሄር

ውድድር እዚ ክፍለ ሰራዊት 84 ቀጺሉ

ስፖርታዊ ቅነ እዚ ክፍለ ሰራዊት 84፡ ዝሓለፈ መዓልታት ብኩዕሶ እግሪን መርብዐን ቀጺሉ ምንባሩ፡ ዝበጽሐና ጸብጻብ የረድእ።

ኣብ ኩዕሶ እግሪ፡ ኣሰሙድ ኣንጻር ባርዕ እያ ተጋጢማ። ኣሰሙድ ኩሉ ኣብ መበል 31 ደቒቕ ካብ ሚካኤል ኣለም ብዘመዝገበታ ሽቶ ንዕረፍቲ 1-ብ0 መሪሓ ወጺኦ። ኣብ ካልኣይ እብረ፡ ወላ'ኳ ጸወታ ሰሓቢ እንተነበረ፡ ዝተወሰኸ ሽቶ ብዘይምንባሩ ግን፡ ኣሰሙድ ብእኳ ሽቶ ተዓዊታ።

ኣብ ኩዕሶ መርብዕ ጋንታታት ባርዕን ሰራት ገጢመን። ሰራት ድማ 3-ብ0 ተዓዊታ።

ኣብ ውዱእ ሰዓታት መስኮት ምስግጋር ክትግበሩ ምኳኖም ዝግለጹ ውዕላት

* ወሲ ኣከፋፋሊ ክሉብ ኤቨርተን ኣሌክስ ኢዎቢ፡ ብ22 ሚልዮን ፓውንድ ናብ ፉልሃም ተሰጋጊሩ። ናይጀሪያዊ ኢዎቢ፡ ወላ'ኳ ኣብ'ዛ ወቕቲ ኣብ ክልተ ናይ ሊግ ግጥማት እንተተሰለፈ፡ ብሰንኪ መስበርቲ ግን፡ ኣብ'ዚ እዋን ኣብ ናይ ተሃድሶ ግዜ እዩ ዝርከብ።

* ሆላንዳዊ ተጻዋታይ ኢያክስ ዳቪ ክላሰን፡ ሓዲሽ ኣባል ኢንተር ሚላን ኮይኑ። እናከፋፈለ ዘጥቅዕ ወዲ 30 ዓመት ክላሰን፡ ክሳብ ሰነ 2025 ማልያ ኢንተር ክለብስ እዩ።

* ፒኤስጂ፡ ብ77 ሚልዮን ዩሮ ንኮሎ ምዋኒ ካብ ኣይንትራኽት ፍራንክፈርት ብምስማማዕ እዚ ፈረሳዊ ሓሳብ ልቡ ሰሚሩሉ።

ናብ ፒኤስጂ ክኸይድ ብምድላዩ ካብ ልምምድ ዝሓንገደ ኮሎ ምዋኒ፡ ነቲ ድሕሪ ምውጻእ ማሲን ኔይማርን ዳምባይ ዝሀጽ ዘሎ መስመር መጥቃዕቲ ክጉልብቶ ትጽቢት ይግበር። ምዋኒ፡ ኣብ'ዚ መስመር ምስ ደቂ ሃገሩ ምባፐን ደምበልን 'ስሉሳዊ ስምረት' ክምስርት እዩ።

እዚ ክምዚ'ሉ እንከሎ፡ እቲ ኣጥቃዓይ ዝሸሰረት ኣይንትራኽት ፍራንክፈርት፡ ከም መተካእታኡ ንኣጥቃዓይ ፒኤስጂ ኣፈራምቶ ክትሓድር ትጽቢት ከምዝገበረሉ ጋዜጣ ደይሊ መይል ኣሚታ።

* ሊቨርፑል፡ ንኣከፋፋሊ ባየር ሙኒክ ርያን ግራቨንበርች ብ34 ሚልዮን ፓውንድ ኣባል ከምዝገበረቶ ተገሊጹ።

ኣብ ሙኒክ፡ ከምቲ ዝደለዮ ናይ ምስላፍ ዕድል ብዘይምርካቡ ናብ ካልእ ክሉብ ክሰጋገር ከምዝኽእል ዝተገልጸ ሆላንዳዊ ግራቨንበርች፡ ክሳብ ሰነ 2028 ኣብ ሜዳ ኣንፊልድ ዘጸንሖ ናይ ሓሙሽተ ዓመታት ውዕል ክፍርም ምኳኑ ይግለጽ።

ዩናይትድ፡ ሓዲሽ ሓላዊ ማዕጾ ኣፈሪማ

ማንቸስተር ዩናይትድ፡ ንቱርካዊ ሓላዊ ልዳት ክሉብ ፈነርባቸ ኣልታይ ባይንዳር፡ ብ4.3 ሚልዮን ፓውንድ (4.6 ሚልዮን ዩሮ) ኣፈሪማቶ።

ኣብ ሓሙሽተ ግጥማት ማልያ ሃገሩ ዝለበሰ ወዲ 25 ዓመት ባይንዳር፡ ፈነርባቸ፡ ዝሓለፈ ዓመት ዋንጫ 'ቱርኪ ካፕ' ክትዓትር፡ ከምኡ'ውን ኣብ ናይ ሊግ ውድድር ካልኣይ ደረጃ ክትሕዝ ልዑል ተራ ከምዝነበሮ ጸብጻባት እቲ ሊግ የረድእ።

እዚ ሓላዊ ልዳት፡ ንኣርባዕተ ዓመታት ኣብ ሜዳ ኦልድትራፎርድ ክጸንሕ እዩ ፒርን ወረቐትን ኣራኺቡ ዘሎ። "ናብ ማንቸስተር ክጸምበርን ፋልማይ ቱርካዊ ተጻዋታይ ነዛ ብልጽቲ ክሉብ ዝወከለ ክኸውን'ን ዓቢ ክብሪ እዩ። ናይ ዓወት ልዑል ድልየት እዩ ዘለኒ። ሕልምና ንምዕዋት ኩሉ ኩሉ ዝከኣለኒ ክህብ እየ።" ድማ ኢሉ - ባይንዳር ኣብ ውዕል ድሕሪ ምፍራሙ።

ኣብ'ዛ ወቕቲ ቀዳማ ንደሸድ ዲ ሃያ ዘፋነወት ዩናይትድ፡ ዝሓለፈ ሓሙስ ከኣ ንኻልኣይ ሓላዊ ልዳት ዲን ሀንደርሰን ብ20 ሚልዮን ፓውንድ ናብ ክሪስታል ፓላስ ሸይጣቶ እያ። በዚ ኸኣ፡ ኢጋጠምዋ ንዝጸንሐ ዋሕዲ ሓለውቲ ልዳት ንምፍዋስ ዕዳጋ ወሪዳ ዝጸንሐት እዛ ጋንታ፡ ናብ ዝተፈላለዩ ሓለውቲ ልዳት ከተማዕዱ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ንባይንዳር ኣምጺኣቶ ትርከብ። እዚ ቱርካዊ፡ ድሕሪ ኣንድረ ኦናና ናብ ኦልድትራፎርድ ዝመጸ ካልኣይ ሓላዊ ልዳት ኮይኑ ኣሎ።

ብሓፈሻ ራብዓይ ፈራሚ ዩናይትድ ኮይኑ ዘሎ ባይንዳር፡ ኣብ 2019 ናብ ፈነርባቸ ድሕሪ ምጽምባሩ፡ ኣብ 166 ግጥማት ልዳት ክሕሉ እንከሎ፡ ኣብ 53 ግጥማት ሽቶ ከይተመዝገቦ ወጺኡ እዩ።

ሓጸርቲ ዜናታት

* ኣሊሃንድሮ ጋርናቾ፡ ካብ'ታ ዝለብሶ ዝነበረ ቁጽሪ 49 ማልያ ናብ 17 ከምዝቐየረ ጋንታኡ ኣፍሊጣ። ኣርጀንቲናዊ ጋርናቾ፡ ቁጽሪ ማልያኡ ክቕይር ዝኸኣለ እቲ ከም ኣርኣያኡ/ሞዴሉ ዝርእዮ ክርስቲያኖ ሮናልዶ ፈለማ ኣብ ሃገራዊት ጋንታ ፖርቱጋል ቁጽሪ 17 ደሊብሰ ብምንባሩ ምኳኑ ኣረዲኡ።

ኣብ ልዕሊ ሮናልዶ ዘለዎ ኣድናቖት ሕሉፍ ምኳኑ ዝገለጸ ጋርናቾ፡ ሮናልዶ ካብ'ዛ ጋንታ ድሕሪ ምውጻኡ ዝገደፋ ቁጽሪ 7 ማልያ ክቕበላ ምኳኑ ይግለጽ ነይሩ እዩ። እንተኾነ፡ ማውንት ብምፍራሙ ሓሳብ ልቡ ክሰምረሉ ኣይከኣለን። ዘይሩ ግን፡ ነታ ፍረድ ዝገደፋ ሮናልዶ ኣብ ሃገሩ ዝለብሳ ዝነበረ ማልያ ተቐቢልዋ ኣሎ።

* እስጳኛዊ ተኸላኻሊ ኢንተር ሚያሚ ጆርዲ ኣልባ፡ ካብ ኣህጉራዊ ጸወታታት ጥሮታ ከምዝወጸ ኣፍሊጡ። ካብ 2011 ጀሚሩ ንሃገሩ ክውክላ ዝኸኣለ ኣልባ፡ ኣብ 93 ግጥማት ክስለፍ እንከሎ፡ ትሸዓተ ሽቶታት ኣመዝጊቡ። ዋንጫ ኤውሮጳ 2012 ከምኡ'ውን ኔሽንስ ሊግ 2022-23 ኣልዒሉ እዩ።

መደብ ጸወታ

ሎሚ

ፕሪመር ሊግ

ሸፊልድ - ኤቨርተን 2:30 ድ.ቀ

5:00 ድ.ቀ

ብራይተን - ቦርንማውዝ

በርንሊ - ቶተንሃም

ቸልሲ - ኖቲንግሃም

ማን ሲቲ - ፉልሃም

ብራይቶን - ኒውካስል 7:30 ምሸት

**

ላ`ሊጋ

ሪያል ማድሪድ - ጌታፈ 5:15 ድ.ቀ

**

ሰሪ`ኣ

9:45 ምሸት

ኣታላንታ - ሞንዛ

ናፖሊ - ላዚዮ

**

ቡንደስሊጋ

ቦሩሽያ ሞንሸንግላድባች - ባየር ሙኒክ

7:30 ምሸት

ዋይናልዱም፡ ናብ ስዑዲ ዓረብ ኣምሪሑ

ኣብ'ዛ ብርክት ዝበሉ ተጻወትቲ ኤውሮጳ ናብ ሊግ ስዑዲ ዓረብ ዘምርሑላ ዘለዉ ክረምቲ 2023፡ ኣከፋፋሊ ፒኤስጂ ጆርጂኖ ዋይናልዱም ከኣ ትማሊ ናብ ኣል-ኢቲፋቕ ተጸምቢሩ።

ብመሰረት ጋዜጣ ለ`ኢኩፕ፡ ኣል-ኢቲፋቕ፡ ነዚ በልጀዩማዊ ኣከፋፋሊ ንምውናን ንጋንታኡ ሸሞንተ ሚልዮን ዩሮ ከፊላታ ኣላ። ወዲ 32 ዓመት ኾይኑ ዋይናልዱም ከኣ ክሳብ ክረምቲ 2026 ዘጸንሖ ናይ ሰለስተ ዓመታት ውዕል ፈሪሙ ምህላዉ ይሕበር።

ዝሓለፈ ዓመት ብልቓሕ ኣብ ኢጣልያ ብሮማ ዝተጻወተ ዋይናልዱም፡ ኣብ ፒኤስጂ ከምዘይማእመአ ይግለጽ። ካብ ናይ ልቓሕ ግዜኡ ምስ ተመልሰ እውን ንዘበርኦ ውዕል ከቋርጾ ደልዩ ምንባሩ ይሕበር። ፒኤስጂ እውን ብወገኑ፡ ካብ'ዚ ኣብ 2021 ካብ ሊቨርፑል ዝገዝኣቶ ተጻዋታይ እትደልዮ ኣበርክቶ ክትረክብ ብዘይምኽኣላ፡ ክትሸጦ ድሌት ኣሕዲራ እያ ጸኒሓ።

ካብ ፓሪስ ናብ ሪያድ ኣቕኒዑ ዘሎ ኾይኑ፡ ኣብ ሊቨርፑል ወዲ ጋንታኡ ምስ ዝነበረ ጆርዳን ሀንደርሰን ዳምባይ ክሓብር እዩ። ነዛ ጋንታ፡ ናይ ቀደም ሓሊቓ ጋንታ ሊቨርፑል ስቲቨን ጀራርድ የሰልጥና ምህላዉ እውን ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ንዋይናልዱም፡ ቀድሚ ክልተ መዓልታት ደዊሉ ከእምኖ ከምዝኸኣለ ይግለጽ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ መስኮት ምስግጋር ተጻወትቲ ኤውሮጳ ትማሊ ዓርቢ ሰዓት 11፡00 ምሸት (ብናይ ሃገርና ኣቈጻጽራ ሰዓት 1:00 ለይቲ ኮይኑ - ጋዜጣ ኣብ ሕትመት ኣብ ዝበረትሉ ማለት እዩ) ተዓጽዩ ኣሎ። መስኮት ምስግጋር ስዑዲ ዓረብ ግን፡ ክሳብ 7 መስከረም ክፉት ብምኳኑ፡ ብዙሓት ክለባት ኤውሮጳ ተጻወትተን ከይከስራ ከብደን ሓቝፈን ክቕንያ እየን - ምኽንያቱ፡ መስኮት ምስግጋር ምስ ተዓጽወ ንዝወጽኡ ተጻዋታይ ክትክኣ ስለዘይክእላ። ኮይኑ ተሪፉ፡ ክሳብ ዝመጽእ ዓመት ወርሒ ጥሪ፡ ዳምባይ መስኮት ምስግጋር ክሳብ ዝኽፈት ክጽበያ ክቕሰባ እየን።

ኣምራባት፡ ናብ ከተማ ማንቸስተር ኣቕኒዑ

ማን ዩናይትድ፡ ነዚ ሞሮካዊ ወዲ 27 ዓመት ኣከፋፋሊ ክሳብ ሰነ 2024 ብልቓሕ ማለት ብ10 ሚልዮን ዩሮ ከተጻውቶ፤ ኣብ'ዛ ዓመት እንተዓጊቡትሉ ከኣ፡ 25 ሚልዮን ዩሮ (21 ሚልዮን ፓውንድ) ብምውሳኽ ቀዋሚ ኣባላ ክትገብሮ ከምእትኽእል እዩ ዝገለጸ።

ብመንጽሩ ገለ ጋዜጣታት፡ ማን ዩናይትድ፡ ነዚ ኣብ ዋንጫ ዓለም 2022 ዝደመቐ ኣከፋፋሊ፡ ነዚ ወቕቲ ብልቓሕ ድሕሪ ምጥቃም፡ ንዓመታ ብቐዋሚ ከተፈርሞ ብዘገድዳ ውዕል ኣምጺኣቶ ምህላዋ እያን ዘረድኣ።

በዚ ኮይኑ በቲ ግና፡ እዚ ምስ ክለቡ ናይ ሓደ ዓመት ውዕል ጥራይ ዝነበሮ ኣምራባት፡ ትማሊ ንዕኡ ንምምጻእ ናብ ከተማ ፍሎረንስ - ኢጣልያ ብዘተላእኽት ናይ ውልቂ ነፋሪት ዩናይትድ፡ ናብ ከተማ ማንቸስተር ኣትዩ ኣሎ።

መስኮት ምስግጋር ተጻወትቲ ካብ ዝኽፈት ንደሓር ወግሐ ጸብሐ ስሙ ምስ ዝተፈላለያ ክለባት ክለዓል ዝወርሐ ኣከፋፋሊ ፊዮረንቲና ሶፈያን ኣምራባት፡ ትማሊ ናብ ከተማ ማንቸስተር ብምቕናዕ ምስ ዩናይትድ ምጽምባሩ ተቓሊሑ።

ታቫረስ፡ ናብ ኖቲንግሃም ተጸምቢሩ

ፖርቱጋላዊ ናይ ጸጋም ክንፊ ተኸላኻሊ ክሉብ ኣርሰናል ኑኖ ታቫረስ፡ ብልቓሕ ናብ ኖቲንግሃም ፎረስት ተጸምቢሩ።

ታቫረዝ፡ ዝሓለፈ ዓመት ብልቓሕ ኣብ ፈረንሳ ምስ ማርሴ ምጽዋቱ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ኣብ 31 ናይ ሊግ ግጥማት ካብ መስመር ምክልኻል እናተበገሰ ሽዱሽተ ሽቶታት ኣመዝጊቡን ዕውትቲ ወቕቲ ኣሕሊፉን። ይኹን'ምበር፡ ኣብ'ዛ ወቕቲ'ውን እንተኾነ ኣብ ትሕቲ ሚኬል ኣርቴታ ውሑስ ቦታ ክህልዎ ብዘይምኳኑ እዩ ናብ ኖቲንግሃም ተሰጋጊሩ ዘሎ። እዚ ናይ ልቓሕ ውዕል፡ ውጽኢታዊ እንተኾይኑ ድማ፡ ቀዋሚ ክኸውን ይኽእል እዩ። ወዲ 23 ዓመት ታቫርስ፡ ኣብ'ዛ ወቕቲ ሻውዓይ ፈራሚ እዛ ክሉብ እዩ።

ኣብ ታሪኽ እቲ ሊግ ክብረ-ወሰን ሒዛ ትርከብ። ኣብ ወርሒ ጥሪ ሸውዓተ ተጻወትቲ ብዘተፈላለየ መስርሓት ብምውሳኻ ከኣ፡ ኣብ'ታ ወቕቲ ብድምር 30 ተጻወትቲ ከተፈርም ክኢላ ነይራ። ንብዙሓት ወገናት'ውን ኣገሪማ።

ኣብ'ዚ ክረምቲ ከኣ፡ ድሮ ሸውዓተ ተጻወትቲ በጺሓ ዘላ ኖቲንግሃም፡ ንናይ ክንፊ ኣጥቃዓይ ክሉብ ቸልሲ ካሉም ሁድሶን-ኦዶይ እውን ብሓሙሽተ ሚልዮን ፓውንድ ወዲኣቱላ ትርከብ - ሻሙናይ ተጻዋታይ ምኳኑ እዩ። ብዘይካ'ዚ፡ ቀልጢፉ ዘይዓግብ ሽውሃት እዛ ጋንታ፡ ንኢብራሂም ሳንጋራ ወዲኣትሉ ክትሓድር ምኳና ይግለጽ። እዚ ወዲ 25 ዓመት ኣይቮሪያዊ፡ እናከፋፈለ ዝከላኸል ኮይኑ፡ ኣብ ገለ እዋን ፒኤስጂን ባየር ሙኒክን ተገዲሰናሉ ምንባረን ይግለጽ።

ኖቲንግሃም፡ ተጻወትቲ ኣፈሪማ ዘይትዓግብ ክሉብ

ዝሓለፈ ዓመት ናብ ፕሪመር ሊግ ዝደየበት ኖቲንግሃም ፎረስት፡ ኣብ'ታ ክረምቲ (ናይ 2022 ማለት እዩ) ጥራይ 21 ተጻወትቲ - ብቐዋሚ፡ ብልቓሕን ብናጻን ብምፍራም፡ "ኣብ ሓደ መስኮት ምስግጋር ዝበዝሑ ተጻወትቲ ዘፈረመት ክሉብ" ተባሂላ ዛጊት

ዜና ወጻኢ

ሸዊት ተኽለ

ኣመሪካ፡ ንፖሊሲ ሓንቲ ቻይና ዝጻረር ስጉምቲ ከይትወስድ ህ.ሪ ቻይና ኣጠንቂቓ

ኣመሪካ፡ ንፖሊሲ ሓንቲ ቻይና ዝጻረሩ ስጉምቲታት ከይትወስድ ህዝባዊት ረፓብሊክ ቻይና ኣጠንቂቓ።

ቻይና ዝኢ መጠንቀቕታ ዘቕረበት፡ ኣመሪካ ንደሴት ታይዋን ዝተፈላለዩ ወተሃደራዊ ደገፋት ክትቕርብ ምዃና ኣብ ትገልጸሉ ዘላ እዋን ኢዩ።

ኣፈኛ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ቻይና ዋንግ ወንቢን ዝሓለፈ ሓሙስ ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ ኣመሪካ እትወስዶ ዘላ ስጉምቲ ርእይ ጥሕሰት ልኣላውነት ቻይና ምዃኑ ሓቢሩ።

ንሱ ወሲኹ፡ ኣመሪካ ን"ፖሊሲ ሓንቲ ቻይና" ክተኽብሮን ንደሴት ታይዋን

ምዕጣቕ ደው ክተብሎን ኣተሓሳሰበ።

ምምሕዳር ባይደን ዝሓለፈ ረቡዕ ኣብ ትሕቲ 'ወተሃደራዊ ምወላ ወጻኢ' ዝብል ፕሮግራም 80 ሚልዮን ዶላር ዝግመት ኣጽዋር ናብ ታይዋን ክለኣኽ ትእዛዝ ምሃቡ ይግለጽ።

ቻይና፡ ኣብ መንጎ ኣመሪካን ደሴት ታይዋንን ምስግጋር ወተሃደራዊ ሓገዝ ዘጠቓልል ዝኾነ ዓይነት ወግዓዊ ምልውዋጥ ከይፍጸም ብተደጋጋሚ ክተጠንቅቕ ጸኒሓ ኢያ።

ብዘይካ'ዚ፡ ዝሓለፈ ሓሙስ ኣፈኛ ኤምባሲ ቻይና ኣብ ኣመሪካ ሊዩ ፔንግዩ ምስ ኣገልግሎት ዜና ሩሲያ ኣብ ዝገበሮ ቃለ-መሕትት፡ ቻይና ንተግባራት ኣመሪካ ኣብ ጉዳይ ታይዋን ከም እትቃወሞ ብምሕባር፡ ሃገሩ ኑቲ ወተሃደራዊ ሓገዝ ብትሪ ከም እትኹንኖ ኣፍሊጡ።

"ቻይና፡ ኣብ መንጎ ኣመሪካን ደሴት ታይዋንን ዘሎ ወተሃደራዊ ርክብን ቀረብ ኣጽዋርን ብጽኑዕ ኢያ ትቃወሞ። እዚ ድማ ናትና ቀንዕን ዘይልወጥን መርገጺ ኢዩ" ክብል ሊዩ ሓቢሩ ኣሎ።

ኣመሪካን ኢንዶነዥያን ሓባራዊ ወተሃደራዊ ልምምድ የካዪዳ

ወተሃደራት ኣመሪካን ኢንዶነዥያን ካልኦት ሓሙሽተ ሃገራትን ዓመታዊ ዘካይድዎ ሓብራዊ ወተሃደራዊ ልምምድ ዝሓለፈ ሓሙስ ኣብ ኢንዶነዥያ- ደሴት ጃቫ ከምዝጀመረ ተገሊጹ።

ኣመሪካን ኢንዶነዥያን ካብ 2009 ኣትሒዘን ኑቲ 'ሱፐር ጋሩዳ ሽልድ' ዝተሰምየ ሓብራዊ ወተሃደራዊ ልምምድ ከካይዳ ምጀንሐን ዝጠቕሱ ጸብጻባት፡ ኣወስትራልያ፡ ጃፓንን ሲንጋፖርን ድማ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ከምእተጸንበራኣን ይገልጹ።

ብዘይካ'ዚ፡ ብሪጣንያን ፈረንሳን ኣብ'ዚ ናይ ሎሚ ዓመት ወተሃደራዊ ልምምድ ይሳተፉ ከምዘለዋ ተሓቢሩ።

እተን ሃገራት ዘካይድኦ ዘለዋ ሰፊሕ ወተሃደራዊ ልምምድ፡ ከም መቐጸልታ ናይቲ ኣመሪካ ንጽልዋታት ቻይና ንምግታእ ተካይዶ ዘላ ስርሒት ከምዝቑጸር ተንተንቲ ሓቢሮም።

ቡቲ ኣብ ዓለም እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎ ወተሃደራውን ዲፕሎማሲያውን ጽልዋ ቻይና ዝሰግኣት ኣመሪካ፡ ምስ ኑቶ ዝመሳሰል ኪዳን ኢንዶ-ፓስፊክ ንምምስራት ትጽዕር ከምዘላ ህዝባዊት ረፓብሊክ ቻይና ትኸስስ።

ብሩኒይ፡ ብራዚል፡ ካናዳ፡ ጀርመን፡ ህንዲ፡ ማሌዥያ፡ ሆላንድ፡ ኒውዚላንድ፡ ፓፑዋ ኒው ጊኒ፡ ፊሊፒንስ፡ ደቡብ ኮርያን ምብራቕ ቲሞርን እውን ናብቲ ንኽልተ ሰሙን ከምዝጸንሕ ዝተገልጸ ወተሃደራዊ ልምምድ ተዓዚበቲ ልኢኸን ከምዘለዋ ተገሊጹ።

ኣዚዚ ናይቲ ኣብቲ ዞባ ተዋፊሩ ዘሎ ሰራዊት ኣመሪካ ጀነራል ቻርለስ ፍሊን ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ "ኣብቲ ልምምድ ዝሳተፋ ዘለዋ 19 ሃገራት፡ ናጻን ክፉትን ዞባ ኢንዶ-ፓስፊክ ንምምስራት ድልየት ኣለወን" ክብል ገሊጹ።

ኣብቲ ልምምድ፡ ኣመሪካ ልዕሊ 2000 ሰራዊት ክተሳትፍ እንከላ፡ ኢንዶነዥያ ኣስታት 1900፡ ብሪጣንያን ፈረንሳን ድማ ብድምር 5000 ሰራዊት ኣሳቲፈን ከምዘለዋ ተገሊጹ።

ኒጀር፡ ንኣምባሳደር ፈረንሳ ተባርር

ወተሃደራውያን መራሕቲ ኒጀር ኣምባሳደር ፈረንሳ ካብታ ሃገር ክበርር ትእዛዝ ከም ዘመሓለለፉ ተገሊጹ።

ብዚ ድማ እቲ ወሳ ኑቲ ኣብ መንጎ ክልቲአን ሃገራት ተፈጠሩ ዘሎ ዘይምቅዋው ዝያዳ ክበኣሶ ምዃኑ፡ ተንተንቲ ፖለቲካ ይእምቱ ኣለዉ።

እንተኾነ፡ እየም ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ብዝፍጸም ዕልዋ መንግስቲ ስልጣን ሓዙም ዘለዉ ወተሃደራውያን መራሕቲ ኣመሓላለፍዎ ዘለዉ ትእዛዝ ኣብ ግብሪ ከውዕልዎ ከምዝኽእሉ እየም ሰበስልጣን ፈረንሳ ዝገልጹ ዘለዉ።

መሳገሪ መንግስቲ ኒጀር ኣመሓላለፍዎ ብዘሎ ትእዛዝ መሰረት፡ ድሮ ሽዑ ኣምባሳደር ፈረንሳ ኣብ ኒጀር - ሲልቫን ኢተን ስድራ-ቤቱን ተሰጊጉ ከምዝሎ ክፍለጥ ተኻኢሉ ኣሎ።

መራሕቲ ዕልዋ ኒጀር፡ ኣብ ሚኢን በርኪናፋሶን ብማየቡ ህላወት ፈረንሳ ኣብ ሃገርም ንኸብቕዕ ይሰርሑ ከምዘለዉ እየም ጸብጻባት ዝሙልክቱ።

ኣብ ዝሓለፈ ዓርቢ፡ እየም ብመራሕቲ ኣፍሪቃን ምዕራባውያን ሃገራትን ዝተኾነ ዕልዋ ዘየዳ ወተሃደራውያን መራሕቲ ኒጀር፡ ኣምባሳደር ኢቶ ኣብ ውሽጢ 48 ሰዓታት ካብታ ሃገር ክወጽእ ኣዚዞም ምንባሮም ይዝከር።

ኣፈኛ ሚኒስትሪ ምክልኻል ፈረንሳ - ኮሎኔል ፒየር ጎዲልየር ብወገኑ ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ "ኣብ ኒጀር ኣብ ልዕሊ ዝርከብ ዲፕሎማስያውን ወተሃደራውን ትካላት ፈረንሳ - ዝኾነ ስጉምቲ ምስ ዝወሰድ፡ ሓይልታት ፈረንሳ ምላሽ ክሀቡ ድሉዋት ኣለዉ" ክብል ኣጠንቂቑ ኣሎ።

ሕብረት ኣፍሪቃ ኣባልነት ጋቦን ኣደስኪሉ

ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ኣባልነት ጋቦን ኣብቲ ሕብረት ተ ወ ን ዚ ፉ ክ ም ዝ ጸ ን ሕ ኣፍሊጡ።

እቲ ሕብረት ኑቲ ስጉምቲ ዝወሰደ፡ ድሕሪ'ቲ ኣብ'ዚ ሰሙን'ዚ ኣብ ጋቦን ዝተፈጸመ ዕልዋ መንግስቲ እዩ።

ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ጋቦን ዝተኻየደ ዕልዋ ብትሪ ከምዝኸፍንዖ ዝጸሪ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ተሳትፎ ጋቦን ኣብ ኩሉ ንጥፈታት ናይቲ ሕብረትን ትካላቱን ብህጹጽ ደው ክብል ከምዝወሰነ፡ እቲ ሕብረት ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢ 'ኤክስ' ኣብ ዘስፈሮ ጽብጻብ ሓቢሩ።

ኣብ ጋቦን ብፕረዚደንት'ታ ሃገር ዓሊ ቦንጎ ዝምራሕ መንግስቲ ዝሓለፈ ረቡዕ ብወተሃደራዊ ዕልዋ ካብ ስልጣን ከምእተኣልየ ይፍለጥ።

እቲ ንስርወ መንግስቲ ቦንጎ ዝኣለየ ወተሃደራዊ ሓይሊ፡ ንጀነራል ብሪስ ኦሊጉይ ንጉማ ነታ ሃገር ክመርሕ ከምዝሓረዮ ይግለጽ።

ዝመጽእ ሰኑይ ድማ፡ ግዚያዊ ፕረዚደንት ጋቦን ኮይኑ ቃለ-መሓላ ከም ዝፍጽም ኣፈኛ ሚኒስትሪ ምክልኻል እታ ሃገር ገሊጹ።

ኣብ ዝሓለፈ ኣርባዕተ ዓመታት ኣብ ዞባ ምዕራብ ኣፍሪቃ - ማለት ኣብ ማሊ፡ ጊኒ፡ በርኪናፋሶ፡ ጫድ፡ ኒጀርን ጋቦንን 8 ዕልዋታት ከምእተኻየደ ጸብጻባት የመልክቱ።

ፓኪስታን - ኣብ ልዕሊ ሰራዊት መጥቃዕቲ ቦምብ ተፈጺሙ

ኣብ ሰሜናዊ ምዕራብ ፓኪስታን፡ ኣብ ልዕሊ ኣጓኦት ጸጥታ ብዝተፈጸመ ርእሱ-ቅትለታዊ መጥቃዕቲ፡ ብውሕዱ ትሽዓተ ወተሃደራት ክሞቱ እንከለዉ፡ ካልኦት ሓሙሽተ ድማ ከምዝቖሰሉ ተገሊጹ።

ኑቲ ዝሓለፈ ሓሙስ ዝተፈጸመ መጥቃዕቲ፡ ዛጊት ሓላፍነት ዝወሰደሉ ኣካል የለን።

እንተኾነ፡ እቲ ንፓኪስታንን ኣፍጋኒስታንን ዘዳውብ ከባቢታት፡ ካብ ነዊሕ እዋን ኣትሒዙ መሕበኢ ዕጡቓት ጉጅለታት ኮይኑ ምጽንሑ ይሕበር።

ፊሮዝ ጀማል ሻህ ዝተባህለ ብዓል-ስልጣን እታ ሃገር ንኣገልግሎት ዜና ኣይኤፍፒ ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ ኑቲ መጥቃዕቲ ዝፈጸመ ሰብ፡ ኣብቲ ንፓኪስታንን ኣፍጋኒስታንን ዘራኽብ ከባቢታት ብሞተር ብሽክለታ ይንቀሳቐስ ከምዝነበረ፡ ድሕሪ ምጥቃሱ ኣብ ኑብሱ ዝተጠምጠመ ተባራዒ ጭኣታ ፈንጂሩ ከምዝሞተ ገሊጹ።

ኣብ ፓኪስታን፡ ኣብ መንጎ ዕጡቓትን መንግስትን ዝካየድ ዝነበረ ዝርርብ ደው ካብ ዝበል ንደሓር፡ ካብ ዝሓለፈ ዓመት ጀሚሩ ኣብ ሰሜናዊ ምዕራብ እታ ሃገር መጥቃዕቲታት እናወሰኸ ከምዝመጸ እዩ ዝሕበር።

ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ'ውን፡ ኣብቲ ከባቢ ኣብ ሓደ ፖለቲካዊ ምትእኽኻብ ዝካየደሉ ዝነበረ ቦታ ብዝተፈጸመ ርእሱ-ቅትለታዊ መጥቃዕቲ፡ ልዕሊ 60 ሰባት ተቐቲሎም ምንባሮም ይዝከር።

ብተመሳሳሊ፡ ኣብ ወርሒ ጥሪ'ውን ምስ ተህሪቕ-ኢ-ጣሊባን ፓኪስታን ምትእስሳር ከምዘለዎ ዝተገልጸ ሓደ ወልቀሰብ፡ ኣብ ቀጽሪ መደበር ፖሊስ ብዝፈጸሞ ርእሱቅትለታዊ መጥቃዕቲ፡ ልዕሊ 80 መኮንናት ከምእተቐትሉ፡ ናይ ሽዑ ጸብጻባት ይሕብሩ።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ድራማ
09:35	ሃለው ቀልዑ
10:30	ፓኖራማ
10:10	ለስ ስፖርት
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:55	ጨረ ጥዕና
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:50	መልሲ ኣብ ማስመር
14:30	ናትራን
17:00	መኣዝን ልምዓት
17:30	ሳይዳ
18:30	ደረት ቃና
20:00	ዜና (ትግረ)
20:13	ሄራር
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	TECH IN-SIGHT
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:15	ደርፌ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)
24:40	ሃገራዊ መዝሙር